

تپه هر چاته خوند ورکوي. هرڅوک پرې پوهېږي. ټول خلک تپه (لنډۍ) پيژني او له دې څخه هم خبر دی چې دې پښتنو د ژوند څرنگوالی د چاپيريال محدودیتونه او ځانگړتياوي د وخت ناخوالي په غرونو او رغو کې دساده مينې شاهکاري افسانې ټولي همدې تپو تر دې ځايه په اوږو ورسره راوړي دي. خو دا پوهه پيژندگلو او خوند زموږ د ډيرو بې ژبو وگړو په زړو کې صرف له هغه وخت څخه چې تپه لولي يا اوړي وروسته بيا مري او د قوميت حس د تمدن په لور نشي ور تپله کولی. دا ځيني څيرک او پاکنفسه کسان وي چې د خپل وطن او ملي حس د زور په نتيجه کې تپو ته داسي امتياز ورکوي چې د (اوستا) سيالي يې بولي. حق دی چې موږ يې دزمريو په څرمن وليکو دې پښتنو تپو سيالي د اوستا گړه سيده د ښاپيرۍ ورغوی ۱۴۵ مخ

مين د معشوقي لپاره هرڅه کوي. هره خبره يې مني او هر نظريې ورته ښه ښکاري مينه خوند کوي. که انسانانو په خپلو کې يو تر بله مينه نه درلودی نو کيدای شول چې په دنيا کې هرڅوک داسي يوله بله وړک وائی لکه د شاعر نه چې کله کله توري تري تم شي.

هرڅوک خپلې محبوبې ته د رنگارنگ قربانيو ژمنه ورکوي. څوک د مجنون په څير ورته له تن څخه غوښي پرې کوي او څوک د منصور په څير په دار باندي هم د انا الحق ناري وهی خو سايل: خپلې محبوبې ته د يوه ريښتني پښتانه مين په ډول خبر داری ورکوي چې

چې ستا د سترگودلاري په سر د دارونکرم په تيتو سترگوبه دې خدايو چې ديدارونکرم حق به لري چې ماته خپله وفاونه ښيي که په سنگر کې د جنگ هم ستا انتظارونکرم دوينورنگ په لمبو... ۱۵۳ مخ

په شعر کې هره خبره په ښه يا په نیمه ښه توگه کيدلی شي. يعنې په شعر کې د يوې ښکلې ونې صفت په داسې ژبه شوني دی چې د تشبيهاو اشعارو او ځانگړو خطابونو له امله په کموتکو کې د هغې د ښکلا او طبيعت يو جز هم پکې بې ستايلو يا بې غندلو پاتې نشي. همدارنگه په شعر کې يوه ښکلا داسي انځوريدای شي چې د هغې له سره تر پايه وجود او کله کله خود هغې روحی او باطني غوښتني د ځان په مقابل کې داسي جوړي شي چې د هر انسان د روح او عقل سطحه تر تاثير لاندې راولي. لنډه دا چې شعر د هر صفت او غيبت لپاره کافي وسيله ده. خو ذوقونه مختلف دي. ماته خپله په شعر کې دا ډول په ځای غرور ډير خوند راکوي. چې په هيڅ حالت کې زموږ د پښتنو د طبيعت ځانگړتياوي ونه بايلي. هغه که د چا سره د دیدن په وخت وي که د جنگ يا تباهۍ په حالت کې او يا د خپلې دفاع په حال کې. د ټولو په اکتفا به په شعر کې د دا ډول غرور څو نموني را واخلم:

مالك د محلو نو خولو تمار وي د جونگرو کيدای نشي د خاورو د کورونو څوکيدار د وينورنگ په لمبو... ۱۵۰ مخ له پرانگ څرمنه اوو چې لنگي غواوي داړي پر څانگه ناسته مرغۍ د کاني وارنکوو د ښاپيرۍ ورغورۍ ۱۵۳ مخ

دلر وجود زغملی نشي د لمر نور نه مني جانان مې خوی د پښتنو لري ترپور نه مني په تندي باندي ستوري مه وږه غباريوسه يارته د خاورو قدر شايد وکړي خو غرور نه مني - ستوري په لمن کې ۲۳۹ مخ د بحث پر خلاف خود موضوع مطابق به دلته د پيکار صيب له څولي څخه هم يو غشي راواخلم. چې هاغه د سر د ښي د ویشتو وار مې دی. زه پوهېږم چې دا غشي کټ مټ کار ورکولای شي:

دوی چې ويرېږي د محل له ساتندويه غشو دوی په بې وره خړو جونگرو کې خواران خوړلي راز ۷۰ مخ د ۱۳۷۹ هجري لمریز کال د ۱۱ مې مياشتې څوارلسمه ده. مخکې راته يو لوی اليکين ايښی دی کاغذ ته لاندې يوه گڼه سباوون مجله مخته مې د وينورنگ په لمبو څنگه ښکاري؟ ښی طرف ته مې د (هيلي) مجلې دوه ويشتمه گڼه ايښي ده دي سره جوخت يوه لمن ستوري راته ايښي دي. نیمه څنډه پرې د پيکار صيب د (راز) له هغې خوانه را اوښتي ده. له دينه لږها خوا مې د ۱۳۷۹ هلمريز کال د اسد د ديارلسمې ورځې لپاره د شفيق صيب تحفه (سهار) ورځپاڼه ايښي ده چې زما يوه لنډه کيسه د (توره جمله) تر عنوان لاندې هم پکې چاپ شویده. د هفتې لومړۍ شپه ده ۹ نيمې بجې دي او د ښاپيرۍ ورغوی مې چپ خواته تيار پرانستې ايښی دی په ۱۵۸ صفحه کې يې دا بېست د خپل درد او خپل د خپلو سرحدونو په منځ کې ځاني حس د ټکور او د لاس لپاره په زړه کې لولم چې: نیمه شپه ده وښم يم له يو چاسره غږېږم بيا مې د سندرو له پاچا سره غږېږم

كله چې د ښكلا پرښارونو واكمن د يو ان الوتل او كله چې غير انساني پاليسي مثبتې وي . د دوزخونو بدرنگك قاصد پرنيمة اسيا واكمن وو . دى د خپل غرور په جامو كې نه ځانښود . يوه ورځ له بري خوا څخه يو سوداگر چې لويى هنداري يې په لاسونو كې نيولي وي ښار ته راننوت . د دوزخ قاصد چې د وينو او هډوكو په سودا يې له دربار څخه په خپله راوتلى وو . يودم خداى (ج) د سوداگر په لور ور برابر كې . ناڅاپه ولويده . الوتونكي ديوان پرې راټول شول . دې چې شكل يې بلاغوندي اوښتى وو د سوداگر په لاس هنداره كې يې خپل بدرنگه ځان ليدلى وو . الوتونكو ديوانو ته يې په لږ زيدلي غږ وويل چې هاغه سوداگر له ښاره د برچو پرڅوكو وباسي . پدغه وخت كې يوليوني او اورنى شاعر هم دې تماشې ته ولاړ وو . د دوزخ د قاصد د وروستۍ خبرې چې الوتونكو ديوانو ته يې وكړه ، د اوريدلو په مقابل كې ده هم د ځان سره په شونډو كې زمزمه كړه چې :

له ښاره د هندارو سوداگر باسي په زوره خپل شكل وپړولى دى ، بلاغوندي څه خلك ستوري په لمن كې ۲۱۳ مخ انسان خامخا د ناخوالو تر تاثير لاندې را ځي . انسان د هرې ستونزې په مقابل كې چيري تقدير وغواړي عاجز او بې وسه دى . يوانسان چې كله له زغم څخه د زيات فشار لاندې راشي . كيداى شي چې خپله هستي يا د خپل چاپيريال هستي يې له ده ووځي او يا له هغې څخه گټه بې وخته او بې نتيجه وپولي له چا څخه يې مرستې غوښتنې ته هم زړه نه كيږي . ځكه چې خپله مايوسي

د بل مايوسي ده .

انسان كه چيري په يوه سخت كار وگمارل شي چې دده د مرگ پكې خطر وي لكه د سكرو د ډبرو په كان كې نو كيداى شي چې د خپلې ستونزې له امله د ومړه مايوس شي چې يوه غوښتنه هم په زړه كې را جوړه نشي كړاى . يوه سړي ته كه څوك د امريكا خبرې را واخلي . (البته يو غرنى وي) چې : امريكا داسې ښكلې ده . داسې رستوراونه ، بيلډينگونه ، دوكانونه ، پاركونه او نور لري . نو كيداى شي چې ده ته خپل وطن يوه كندهواله وپريښي . ځكه چې وړاندي خبرې د هغه پر ذهن ژور خود لوړې كچې اغيز كوي . د هغو خبرو له لارې چې څومره د امريكا له چاپيريال سره بلد شوي وي نو خپل چاپيريال ورته يو مرض بريښي خوشاعر بيا داسې ندى .

شاعر ته كه څوك ډير ښكلې ښكلې شيان ور وښيي په ښكليو ښكليو مانيو يې وگرځوي اود خپل هنري نمونې ورباندې وويني دى بيا هم له خپل چاپيريال څخه نه زړه توري كيږي . بلكه په زغرده او بې باكه وايي چې :

كلې لرو غر لرو د ستورو ډك اسمان لرو

د بودى ټال گوره نرى نرى باران لرو

داسې نده هم چې گني وخت له وركو ديكه

زړونه لرو ، مينه كوو ، ښه ښكلې جانان لرو

د ښاپيري ورغوى ۱۶۵ مخ

چې څوك زما لپاره د چا سره مينه كوي زه له هغه سره مينه كوم . مينې هر مازديگر هر ماښام او هره له شوگيره ډكه شپه د مين لپار د قدر وړ وي . په مينه كې هر اسويلى . د زړه ټكور او هر درد

ورته افتخار ښكاره كيږي . مينه له هرې چتلي او بد گومانې څخه (بې نيازې يو توري دى) مينه تورا وسپين يا په عمومي ډول د چا پروا نكوي كله كله وختونه هم رقيبېان جوړيږي چې بيا پداسې حال كې مين ته دنيا داسې يو قفس ښكاريږي . چې زه به په هغه كې د ژوند يا په هغه كيښى د مين د ژوند د څرنگوالي د څرگندونكو لفظونو پر ځاى دا ډول ټكي كيږم خو رحمت شاه سايل وايي :

وخت دي زموږ نظر له اوس هم زولني جوړي كړي موږ چې په سترگو كې د يو بل نه سلام اخلو را دي شي دغې تماشې له رقيبېان وختونه موږ خو بيا هم د يو بل د لاس نه جام اخلو د دنيا خلك دي په موږه پدگومانه نه شي موږ خو سندرو له د مينې نه الهام اخلو

د وينورنگ په ۳۱ مخ

دري كسه زلمي شاعران هر يو د شعراو نثر څو څو مجموعې لري . چې هره ټولگه يې زموږ د اوسني ادب په دامهالي بهير كې سر ټولگه نومولۍ شي . د دوى د غزلونو تر څنگ نظمونه منظومي او ازاد شعرونه هم لولو او خوند ترينه اخلو . د شعر د كاميابي په اړه لومړى نظر دا دى چې : ښه شعر بايد د قوي رديف ترڅنگ سندرېز او ځپاند اهنك ولري . قافيه يې د رديف سره بيخي پيوسته يا په خولاوي . د هر لفظي تحرك لپاره مقدس نرم خوله بختور غوره ډك توري بايد راوړل شي خو موضوع نيغه د لوستونكي زړه ته ورسوي . خوددې په څنگ كې ژوندي بيت هغه بيت دى چې ژوندى تصوير ولري . يعنې د موضوع ترڅنگ خود موضوع سره موافق داسې يو چاپيريال د تجربې د ښې عملي كيدو په خاطر په بيت كې كارول شوې توري له خپل پيوستون

توجه به اطفال توجه به آینده و سلامت کشور است

اگر جامعه ما با عواطف ژرف و طرز تفکر جدید حیات اطفال و کودکان را در محراق توجه قرار داده و ملا حظات خود را در حول رشد شخصیت و سلامت عقیدتی و جسمی اطفال بسیج کند. بدون تردید با اندکترین زمان ممکن و با حرف وجود مالی، به قله های رفاه و تعالی دست خواهد یافت. محترم دوکتورس پروین حسن زاده. عضو بخش اطفال شفاخانه خوزه وی چهار صد بستر خواجه عبدالله انصاری ولایت هرات با ذکر مطلب فوق طی مصاحبه در شهر هرات به خبرنگار ما گفت:

علاوه بر آنکه حق دست یابی اطفال و کودکان به حیات سالم غذا، دوا، تعلیم و تربیه، محیط سالم زیست و ورزش و تفریح از جمله حقوق طبیعی و اولیه آنها است باید بزرگ سالان و مسئولین مربوط از بذل هیچ مساعدتی در اتقای رشد ذهنی، تخصص و تعهد آنها را برای ارایش روحی مصئونیت جسمی آنها فراهم آورند.

ریاست صحت عامه ولایت هرات به ملا حظه وظایف فوق سعی دارد با ایجاد یک سیستم طبی و خدمات در بهبود

اطفال، وقایه از امراض و جلوگیری از بروز افات کشنده، امکانات نهائی را بکار گیرد و از نیرو بخش اطفال این شفاخانه با عرصه خدمات به موقع صحتی کمک شایان توجهی را به صحت و حیات اطفال و کودکان مریض مبذول میدارد. محترمه پروین حسن زاده در بخش دیگر این گفتگو افزود: روزانه بطور اوسط تا هشتاد طفل به کلینیک حمایه طفل و مادر این شفاخانه مراجعه و پس از معاینات و وظایف دقیق ادویه رایگان برای شان داده شده و در صورت لزوم و وضاحت وضع صحتی شان روزانه حدود ۱۵ - ۲۰ طفل در این سرویس داخل بستر میگردند و از تمام امکانات صحتی بشمول دوا، و غذا و مواظبت های لازم طبی، برخوردار میگردند. محترمه دوکتورس حسن زاده در این گفتگوی مطبوعاتی ضمن اشاره به این واقعیت که بشربیش از همه سلامتی نیاز داشته و انسان مریض قادر به اجرای هیچگونه فعالیت سالم نیست افزود: ریاست صحت عامه ولایت هرات از طریق شفاخانه ها مراکز و کلینیک های صحتی در مناطق مختلف

این ولایت با همکاری موسسات خارجی از قبیل یونسف بطور مجدداً در راه احیای امراض مصروف ششگانه اطفال، تلاش بخرج میدهد با شرکت ورهبری فعال در جریان کمپاین های مختلف نقش به سزای را در حفظ سلامت و مصئونیت فکری، فزیک اطفال ایفا مینماید. ما بارها از مساعدت های مبذول شده موسسات خارجی تشکر نموده ولی تایید و تکرار مینمائیم که به ملا حظه هجم سنگین، فقر بیماری در شرایط بد محیطی و ادامه جنگ و تهدید های جدی به حیات کودکان این کمک های کافی نبوده و به نظر من نباید هیچ ماهی در راه توجه و گسترش کمک به اطفال کشور ما وجود داشته باشد. شایان ذکر است که مصایب فوق میزان مسئولیت و عواطف انسانی و مسلی حلقه طبیبان را نیز به چالش میگیرد زیرا هر قدر درجه درد و رنج اطفال مانا شای از امراض و کمبود دوا، غذا و شرایط ناگوار ریست، بلند برود به همان پیمانه سطح مسئولیت و فعالیت طبیب صاحبان نیز ارتقا می یابد و ما گفته می توانیم که به این

مقایسه واحساس مسئولیت در این بخش شفاخانه شب و روز به اداری دین اسلامی و میهنی خود مصروف خدمت هستیم. محترمه حسن زاده مرگ و میر و امراض ناشی از خشکسالی سرمای شدید و تعزیرات ملل متحد را در میان اطفال کمک های مهاجرین تاسف اور و غیر عادلانه خوانده گفت: با کمال درد و افسوس که بخش اعظمی از سرمایه های بالفعل کشور مها از دست می روند و جامعه جهانی کنون اقدام شایان توجهی در زمینه نموده است مهاجرین و اطفال معصوم شان به خوراك، مسكن و كمك های عاجل طبی ضرورت دارد و بدون وصول محموله های بزرگ، متاسفانه وضع به همین منوال.

بازار ادویه کهنه و تقلبی باید مهار گردد تورید، تثبیت، کنترل و بخش ادویه مورد نیاز هموطنان محترم یکی از اقلام مهم وارداتی کشور بوده و خبرنگار ما در شهر هرات از محترمه سیلا خالد احراری مسئول مرکز پخش ادویه ریاست صحت عامه هرات در زمینه طرق تورید و توزیع ادویه جات در هرات جویای معلومات شده وی گفت:

ادویه جات از طریق شرکت های شخصی تحت نظر وزارت محترم صحت عامه و ریاست امور فارمسی رسماً داخل کشور گردیده و یکمقدار ادویه مورد نیاز به شکلی غیر رسمی از طریق کشور های همسایه وارد و در بازار عرضه میگردد.

در جریان این پروسه هیئت های بررسی همواره مارکیت های فروش ادویه را تحت نظر دارند ادویه های مزوج عمدتاً از کشورهای پاکستان، ایران، هند، چین، هالیند، جرمنی و برخی از کشورهای دیگر وارد گردیده و در چارچوب یک برنامه منظم زیر کنترل و نظر هیئت موظف ریاست صحت عامه هرات در بازارها، مارکیت ها و ادویه فروشی ها بخش و توزیع میگردد محترمه سیلا احراری، درخصوص تدابیر لازم در جهت ممانعت از توزیع ادویه تاریخ گذشته و بی کیفیت گفت:

بعضاً دیده می شود که ادویه تاریخ گذشته و بی کیفیت در بازار فروش وجود دارد. ولی هیئت موظف حین کنترل و یا از طریق همکاری مردم، دواهای متذکره را تحت نظر هیئت مختلط از قضایای امارت خارنوالی، نمایندگان محترم ولایت و صحت عامه کشف و ضبط نمود، و آنها را در محل مخصوص ادویه جات کهنه و تقلبی جمع اوری و بعداً حریق مینمایند. ادویه مورد نیاز قبل از پخش از طرف هیئت با صلاحیت ریاست صحت عامه تثبیت و کنترل و بعد از تکمیل پروسه تأیید با تعیین نرخ آن، به بازار فروش عرضه میگردد.

مسئول مرکز پخش ادویه جات در ریاست صحت عامه ولایت هرات رطب این سوال که ادویه مورد نیاز شفاخانه حوزه وی چهارصد بستر هرات از طریق کدام مجاری تمویل و تأمین می شود گفت: یک مقدار این ادویه از طریق وزارت

محترم صحت عامه و یک مقدار از هم از طریق موسسات خارجی از قبیل سازمان صحتی جهان یونیسف و غیره کمک می شود که با وصف کیفیت خوب و استاندارد آن ولی مقدار آن کافی نمیباشد و داریم به ملاحظه وسعت شفاخانه و مرکزیت آن در ولایت حوزه شمالغرب مقادیر بیشتر ادویه با کیفیت استاندارد آن را مساعدت کنند و هموطنان مریض و محتاج خویش را در زمینه یاری رسانند. در اخیر از مقامات محترم وزارت صحت عامه توقع داریم تا با تماس دایمی با تجار محترم تزید کننده، ادویه نوعیت کیفیت و تاریخ آنرا مورد تأکید و توجه خاص قرار دهند تا ادویه مورد فعال و موثر، به صحت و حیات مردم متدین ما، کار ساز واقع شود.

دوکتور س نهیلا عرب

هر عمل جراحی گامی بسوی

نجات و بهبود بیمار است

با وصف پیشرفت ها و کشفیات شگرف علمی در هر صده، صحت و طبابت هستند هنوز امراض و افاتی که تا مکشوف با قیمانده بطور مستدام اسباب تلاش شبانروزی مراکز صحتی شفاخانه ها و هیئت طبیبان محترم را فراهم آورده است. محترم طبیبه نهیلا عرب از جمله خواهران با احساس است که سالها است با استفاده از تجارب و تحصیلات در بخش سرویس مربوط به خواهران مریض ایفای خدمت نموده و امروز بحیث مسئول بخش جراحی زنانه در شفاخانه چهارصد بستر خواجه عبدالله انصاری ولایت هرات مصروف خدمات

صحی میباشد. وی طی مصاحبه پیرامون نحوه فعالیت های روزمره بخش زنان به خبرنگار ما گفت:

کار در بخش جراحی، در هیچ یک از شعب دیگر قابل علاج نمی باشد. مریضانی که به اعضای شدیداً صدمه دیده و یا معیوب و یا واقعاتی که در اثر مرور زمان و بی توجهی بشکلی غیر نورمال پیشرفته اند هم مواد حساس و شواری اند که در بخش جراحی زنان به تحمل و دقت فراوان تحت مراقبت و معالجه قرار میگیرند و در صورت قطع اعضای بدن اعضای مصنوعی برای شان ساخته می شود تا از فعالیت های روزمره باز نمانند. محترمه شف سرویس جراحی زنان در مورد امراض و عملیات های مختلف درین بخش گفت:

درین سرویس عملیات های از قبیل، بستن لوله ها نزد خانم ها گتلات بطنی، در هر محلی که از بطن مریض باشد، سنک های گرده کیسه صفرا کتلات جگر، معده و روده گرده رحم، پروستات چره ستیزارین ها اپندیکستوجی و غیره صورت میگیرد که با دقت و احتیاط فراوان سعی مینمائیم با وسایل محدود، از هرگونه ضایعات بدنی مریض جلوگیری بعمل آمده که در نتیجه مریض در اثر محبت و دلسوزی هیئت موظفین این بخش صحت یاب و مرخص میگردد. بخش جراحی خواهان شامل هشت اتاق بستر، دو اتاق سوختگی اتاق مخصوص ریکووری یا مراقبت جدی اتاق معاینه اتاق مشاهده، دهلز انتظار، اتاق جراحی های صغیره اتاق عملیات های کبیر بوده که توسط

شش نفر دوکتوران بخش انات یک دخترانسنزیلوک، حدود ده نفر نرس، شش خواهر رضاکار و چهار نفر خدمه اداره و ارزیابی می شوند، هم اکنون هشت نفر از واقعات سوختگی بستر بوده و بعضاً این تعداد بیشتر می شوند درین بخش شصت بستر که چهل و دو بستر موجود می باشد بر خوردار میباشدند. دوکتورس سهیلا عرب در مورد انواع واقعات جراحی گفت:

واقعا ممنوع است بعضا حادثات دلخراش مابین زدگی تصادفات ترافیکی که بعضی اوقات به بیست واقعا در روز میرسد و حدود ده نفر امراض روتین میباشد که البته تلم این خدمات، اعله و ادویه و بستر بطور رایگان در خدمت مریضان قرار داده می شود شف سرویس جراحی زنان به شفاخانه هرات در مورد این سوال که وضع آینده بخش و پرسونل طبی خدماتی و امکانات آن چگونه خواهد بود پاسخ داد: اندک عده از طبیبه های مجرب یا به تقاعد سوق میگردند و یا وظیفه را ترك میکنند و استخدام پرسونل جدید که از تجربه و تحصیل کافی برخوردار نمی باشند نمیتواند جای متخصصین را پر نمایند بنابراین نجات از رکود این بخش باید به عده از خواهان و دختران لایق اجازه تحصیلات در خارج از کشور داده شود تا سطح دانش مسلکی و تخصص سانرا در علوم طبی و صحی بشکل کافی و استاندارد ارتقا داده و در بازگشت مصدر خدمات ارزشمند

به جامعه و مردم متدین شان گردند وی در اخیر افزود من و همسر من دوکتور فاصل صبا دارای یک دستگاه مجهز سوگرافی در شهر میباشیم که اکثر مشکلات و امراض خواهان و برادران بطور جداگانه شناسائی و ارزیابی و مطابق به آن اقدامات لازم طبی بعمل می آید.

طبیبه لاله سعادت

تجلی عواطف معالج، سرمناشا

والتیام هر مومن است

راستی رمز موفقیت و محبوبیت

و در چه چیزهای نهفته بود؟

بارها از او به عنوان مظهر عطف و جلود روشن نجابت و تقوا شنیده بودم. یکی میگفت: چشمان نافذ و لبخند دلپذیرش تا اعماق روح درد مند بیمار نفوذ میکند و آثار رنج و مریضی را التیام میبخشد دیگری تاکید داشت: او با خستگی، خواهشات نفسانی و از قید زنان و رسیمات بیگانه است. مراقبت وی از مریضش، تفاوتی از مواظبت یک مادر از فرزندش ندارد.

خیلی در باره اش شنیده، ولی اولین بار بود که او را میدیدم و از پرسش های مطبوعاتی به جرأید جواب تهیه مینمودم هنگام استقبال از من قبل از اینکه در جستجوی سوال باشم در مورد موهبت بزرگ صحت و اهمیت حیات بشر و بخصوص رنج و مصیبت وقفه شدید برخی از خواهان مریض داخل بستر نکات وقت انگیز و سود مندی ارائه

لوی او وړوکی

په شفتالو کې زړې دي په زړې کې د شفتالو ونه ولاړه ده.

د غنمو په وړو کې داني شته ، په دانو کې همدغسي وږي شته . په چرگه کې هگۍ ده په هگۍ کې چرگه ده دغه یوه دانه پندانه چې گوري تیل او پلته

دواړه لري او په حقیقت کې بله ډیوه ده ، مگر ستا سترگي دغه رڼا نه ويني . ته خبر نه ئی چې په یوه دانه او په یوه څاڅکي کې عالمونه پراته دي ته پخپله هم د غنم په دانه کې ویده وي ، بیا دي په یوه څاڅکي اوبو کې لاسو وهله ، نن په یوه لویه بیړۍ کې

ناستی یی او په لویو دریابونو کې گرځي . څه شي چې ته وړوکی گڼي هغه هم لوی دی ، یا هغه چې تاته لوی ښکاري هغه هم کوچنی او وړوکی دی ته ونه لویه گڼي هغه په یوه زړې کې ده . تاته زړې وړوکی معلومېږي په هغه کې غټه ونه ځای شویده . دغه غټه هندوانه چې گوري ، کال ته نه پاتي کیږي او عمر یې ډیر لنډ دی . دغه د هندواني کوچني زړې تاته هر کال تازه هندواني در کوي . د زړې قیمت له هندواني نه لږ نه دی که زړې ورک شو ، هندوانه هم ورکېږي . نو راشه هېڅ شي وړوکی او کوچنی مه گڼه ځکه چې دلته غټ او کوچني لوی او وړوکی نه شته ، ټول برابر دي یوازي خدای ﷻ لوی دی او بس ارواښاد (الفټ)

احساس نمی شود ولی این امر با تقاعد عده از دوکتورس قابله ها ونرس ها به مشکلی جدی روبرو شده و با فقدان خواهران تحصیل کرده و متخصص آینده چندان خوبی پیدایی نمی شود امیدوارم مسئولین محترم امر در زمینه تجویزی اتخاذ نمایند که در آینده نقیصه موقوف گردد وی افزود : در سطح ولایت هرات کلنیک های متعدد حمایه طفل و مادر در فعالیت می باشند و سرویس دوکتوران بخش زنان بدون وابستگی و مشوره با طبیان زکورت تمام عملیات های خواهران داخل بستر را موفقانه اجرا و مراحل سخت و دشوار به بهبود مریضان را دنیال و به شکل نورمال واستاندارد سپری مینمایند . در اخیر ضمن تعهد بر ارتقای سطح کمی و کیفی خدمات خویش پیشنهاد مینایم که جهت حمایت و محافظت از حیات خواهران مریض شرایط تحصیلات عالی در رشته های مختلف طبابت در خارج و داخل برای خواهران مهیا گردد .

(فریادی)

داشته افکارم را به درجه لطف و محبت خواهرانه خویش معطوف داشت محترمه لاله سعادت ، موظف سرویس داخله اناث شفاخانه چهارصد بستر خواجه عبدالله انصاری ولایت هرات که بانام و اشتها خوب در میان خواهران مریض نحت تداوی اش از محبوبیت خاص برخوردار شده است در مورد این سوال که پروپاگنده های برخی رسانه های خارجی از مبنی بر محرومیت طبقه اناث افغانستان از عرضه خدمات صحتی ، چگونه ارزیابی مینمایند ، گفت : به نظر من در مورد این ادعا قدر مبالغه صورت گرفته است زیرا خواهران محبوب و مسلمان ما بدون تبعیض و ممانعت در بخش های معین صحتی پذیرائی و بطور جداگانه و رایگان معاینه ، معالجه و مرخص می شوند و سرفنظر از امکانات و وسایل محدود صحتی که در دسترس داریم از هیچگونه بذل مساعی در احیای صحت و نندرستی آنها دریغ نمی شود در سرویس داخله شصت بستر داریم موجود که توسط یم موظف خواهران و نرس های بخش اناث پس از تشخیص امراض معینه معالجه می شوند . دوکتورس طبییه لاله سعادت در جواب سوال دیگر خبرنگار ما گفت : در شرایط حاضر مشکلی از ناحیه کمبود خواهران مسلکی و مجرب در بخش اناث

محمولي (ځملي)

پر باطل باندې د حق غلبه

نړيواله توگه په خپل اسلامي همت او ميرانې په قدرت خپلي او له منځه وړي ، او د هغو د شر څخه يې يو شمير اسيايي او اروپايي هيوادونه ژغورلي دي ، ددې په عوض چې امريكا او د بشر د حقوقو موسسې يې د كارنامو او مجاهدو احسان په ملي او بين المللي صورت ومني په نامردانه دسيسو او اوتهامونوي غندي ، تر اقتصادي او فرهنگي فشارونو لاندې يې نيسي ددغه هيواد په صلح نيز سياست او مسالمت اميزي كړنلاري خان نه پوه كوي او ترڅو چې يې لكه نور ځيني هيوادونه چې هغوى يې د تش نامه او بې كيفيته اتلام په هويت پري ايښي . ملي او انساني شيعايرې ځيني سلب كړي غواړي چې زموږ اسلامي او افغاني نظام په همداسې بې مداوا ناروغۍ اخته كړي د امريكايي او پرمزدورانو ښاخوان دعا گوي او محتاج وگرزوي .

خو خداى تعالى د خپلي حق بينى او عدالت گسټري په اراده نه پرېږدي چې يو مغرور او سرکښ ملت يا هيواد په وچ زور او ناروا قدرت د تل دپاره دده پر مظلومو بندگانو حكم وچلوي او څه چې يې زړه وغواړي هغه باندې اجرا كړي .

د مثال په توگه نن د امريكا د مغرور او فاسد برسر اقتدار اقتصاد

دپاره دامريكايي پخواني سيارسفير (تاسمن) چې په اوس كې د نيويارك يونيورسټي استاد او سياسي تيوريشن دى د طالبانو د اسلامي نظام په نسبت يې يوداسي پروپاگنډا او وقيحانه پيشگوي ، يې كړي چې د راتلونكي كال په سر كې به د طالبانو اسلامي نظام د داخلي اړدو او خارجي فشارونو له كبله سقوط وكړي ، او د افغانستان د ټولو قومونو ، مليتونو په خوښه به يوا اسلامي حكومت په وجود راسي ، اوس چې د خداى په فضل دغي مخكې پيش بيني تحقق ونه موند ، او د طالبانو نظام د خپلو ملي او اسلامي هوډونو د په رسولو په لار كې تر پخوا زيات غښتلى او پياوړى سو ، بتان او غير حق معبودان يې ريزمريز كړه ، او د اسلامي نظام په پياده كولو كې يې نور برياليتوبونه حاصل كړه ، تاسمن د خپلي وينا د درواغ ختلو په دفاع كې وويل : په طالبانو پسې مي دا پروپاگنده ځكه وكړه چې د هغوى د جنگي قواو زوحيات ضعيف شي او د مخالفينو ته يې د مقاومت روحيه بيا ژوندى سي . افغانانو چې د شلو كلونو راهيسې په منظمه توگه د خپلي ازادۍ اوملي نوماميسو د ساتلو په لار كې ځاني او مالي قربانۍ وركړي ، د سرو لښكرو او باطل پرستانو خطري يې په سيميزه او

و ان ټولو ايستېدل قوماغیر کم ثم لا يكونوا امثالكم (٢٦١) .

ترجمه : كه مخ واړوى (يعني د خداى تعالى د امر او نهى څخه چې اسلامي شريعت او پاك نصوص دى) خداى تعالى به بل قوم ستاسي په بدل كې راولي او هغه به ستاسي په شانې نه وي .

نن امريكا په دې غره او كبرجنه ده چې په نړۍ كې يې هيڅوك د شيطاني اعمالو او بشرشرمونكو تجاوزونو څخه مخ نه سي نيولای ، حتى د ملگرو ملتو موسسه يې چې په نړۍ كې د عمومي امن او صلح راوستلو ، ظلم او احجاف د مخنيولو مهمه وظيفه لري په دې هكله تر خپل ناوړه تاثير لاندې راوستي او څه نارواكارونه چې يې زړه غواړي هغه باندې تحميلوي .

ددې سره چې د ملگرو ملتو سرمشري كويې حنان د هغي موسسې د امنيه مجلس په ځينو تصويبونو لكه پر افغانستان باندې دنوروناروا اقتصادي او اجتماعي تعزيرونو لگولو او ددغه ازاديخواه اسلامي نظام د خلكو د مشروعو حقوقو د پايماله په نسبت راضي نه دى بيا هم امريكا د خپلي شخصي گټې د ليوالتيا په غريزه پر هغه باندې د بې شرمانه توطيو څخه لاس نه اخلي حتى څو ورځي دمخه د مجاهدينو

اقتصادي سازمانونه به يې مخ په پراختيا او برياليتوب وي. نو که اوس دغه اصل د امريکي نظام او پاليسو ته متوجه کړو امريکا د دغه اصل پر بنياد غواړي د نوري دنيا چاري په خپله نفع او زور اداره کړي اود نړۍ د بين المللي او حقيقي وقايعو د حقانيت څخه انکار وکړي.

په ظاهره داسي څرگنديږي امريکا غواړي ځکه چې زوروره او ابر قدرت دي څه چې کوي ورسره بنائېږي اود چا په بدو او ښو وېشن ندی. امريکا د دوهمي عمومي جگړې راهيسي په بين المللي صورت تقريباً يو يکه تازه قدرت گرځيدلي اود اسلحي د قدرت سره يې څوک سيالي نه شي کولای نن د نړۍ په يو کنج او گوټ کي که کومه سياسي او يا اقتصادي لټجه پېښه شي. امريکايي بيله هغه څخه چې د هغه په علت او واقعيت پوه سي په خپله گټه په دکتاتورانه سياست حلوي او د چناد مخالفت او يا موافقت خيال نه ساتي. د مثال په ډول په عراق کې يې د ملگرو ملتو د خوابديدو مخالف يوه فاصله ليکه کش کړي او عراق نه پرېږدي چې پر خپلي خاوري پوره تسلط قائم کړي. د نورو ازادو هيوادونو په کلتوري او اقتصادي چارو کې جارحانه او مفسدانه مداخله کوي او خپل طبيعي رشد او توام ته يې نه پرېږدي.

امريکا چې د افغانانو او نورو اسلامي هيوادونو د مجاهدينو په قرباني روس استعمار ته خاتمه ورکړي اوس يې د روسی په ملگرتيا د اسلامي هيوادونو د ازادي ملي خود راديت او بشري حقوقو

کې دري سوه گټه ور پيدا سي. نود هيڅ ډول جنسايت د ارتکاب څخه ځان نه ژغوري او حتی له داسي خطر څخه هم مخ نه گرزوي چې خپل خاوند د دار ستره وڅيژه وي.

د امريکا پر سر اقتدار رژيم د خپلي فاسدي گټې د په لاس راوړلو له پاره د يو ډول اجتماعي عدالت جامه اغوندي او عقیده لري چې د دوی کره وړه د بشر خواهو انسانانو په شاني دي اودوی مامور دي چې په نړۍ کې د خپلي خوښي سره سم داسي اجتماعي او اقتصادي موسسات په وجود راوړي چې د هغو په واسطه ځانته ملي او بين المللي مشرتوب حاصل کړي خو ددي څخه ناخبر او يا عارفانه تجاهل کوي چې خدای د خپل نظام د چلولو دپاره بيل.

بيل حکمتونه او د روزني او ښووني مختلفي طريقي پيدا کړي دي چې هره يوه يې ځانته په خپل چوکات او احاطه کې تکامل مير مختلف پړاونه وهي. د وحشت او بربريت د دورې دپای ته رسيدلو وروسته انسانان د تهذيب او مدنيت داسي درجي ته را رسيدلي چې خپل د نظر اختلاف او تنازع مسايل د الهي قوانينو او بشري نیکو خاطراتو په موازينو په حسن مفاهمو اود ديپلوماسي طريقي حل او فصل کاندې، که په دي مورد کې د زور او عداوت څخه کار واخستل شي مقاومتونه يې په مخ کې جوړېږي او د ناوړو عواقبو پېښيدلو مسئوليت به يې په غاړه وي. فولبرايت يو ځل بيا د داسي فکر څخه نتيجه اخلي. هغه رژيم چې قوي لښکري لري. تر نورو به قوي وي اجتماعي او

پرست رژيم څخه نه يوازي د نړۍ عدالت خوښونکي منابع اوسياسي پوهان تر څي خاطرې لري بلکه ځيني بشر دوست او حقيقت پرستو امريکايانو هم د خپل رژيم د ځينو ناوړو اجراتو څخه سر تکولی او د خطر په زندگي وهلو سره يې په تاريخي او مستند دلائلو د هغو اصلاح غوښتي ده.

د سناتور فليبرات يواثر د (قدرت غرور) په نامه چې په دي وختو کې تازه خپور سوی او د هغه په مقدمه کې داسي راغلي دي:

امريکايين د ژوندانه ويوې داسي مرحلي ته رسيدلي هغه وخت چې يو ملت يوې داسي مرحلي ته ورسېږي د خپل قدرت د اندازي او سنجش څخه ناوړه استفاده کوي. دی هر شي د خپل زور په ترازو کې او زور د حق د يو بل تفسير په څير تعبیره وي او د نړۍ د لويو امپراتوريو د زوال عواملو او عللو ته متوجه کيږي د شخصي گټو د پلټلو د زيان په هکله د اقتصاد د فلسفي يو عالم وايی:

د شخصي گټو پلټونکي دگټې دنه موندلو له ځاپونو څخه داسي ډډه کوي لکه پخوا چې به ويل کيده طبعيت له خلا څخه بد وړي او نفرت ځني کوي. په هغه ځای کې چې شخصي گټې وي گټه پلټونکي سهم پکښي اخلي اود خپلي سرمايه په سل کې لس برخه په کار پکښي اچوي. که په سل کې شل واړه گټه ور پيدا شي گټې پلټونکي تشويق کيږي که په سل کې پنځوس گټه ور پيدا شي ليوالتيا او که په سل کې سل گټه ور پيدا شي ټول انساني او وجداني مناشير تر پښو لاندې کوي او که په سل

غولونه هم کمال ده

دغه هنر داسي خلك كاروي چې شهرت يې ولسونه زنگوي قلم يې غورځنگونه جوړوي او د ليدو خوي يې بيا ډير وگړي تلوسه لري خو ددغه ډول وگړي د غولوني کمال به دده په وجود کې دومره د غولوني ريښې ځغلولي وي چې هره خبره او کړنه به يې له غولوني او تيرويستي څخه خالي نه وي.

د خبرو کولو پر مهال به ورته د ماشوم ژبه ښووي او کله به درته د سپين ږيرو پسته ژبه، خو ډير وخت به بيا د ځوانانو سره په کتار کې ځان شميري چې ترڅو وکولای شي پدغو خبرو سره د غولوني کمال پرمخ بوزي او پدغه تخنيک سره سپړي له گړنگو وغورځوي او داسي يې زړه مات کړي چې بيا يې هغه ځای او لوري هم تر نظره بد ورځي. چې ددغه کمال په کاروني سره د سپړي زړه له مشهورو کسانو او پوهانو څخه بيخي تورشي خو دا ډول غولونه نه کمال ده او نه هم هنر بلکې يو ډول خطرناکه ناروغي ده چې ورځ په ورځ د انسان رنگ ژيروي، شهرت يې له مينځه وړي او په ټولنه کې يې دوستان له يوې ورځ تر بلې کميږي د ټولني روغ وگړي ترې کرکه او نفرت کوي.

ددغي غولوني تخنيک ډير پرمخ تللي او په اوس وخت کې په دغه تخنيک سره ډير ځيرک خلك سمبال دي چې په ورځنيو چارو کې ترې پوره گټه اخلي.

هوکي! د غولوني دغه ماهران او تخنيکي انجنيران دومره له کمال څخه ډک دي چې سپړي وچ او تږي له اوبو تير باسي: په تيره داسي وگړي چې ريښتنولي ته ډير ميلان لري.

خود غولوني کمال په اوس وخت کې دومره ډير ليدل کيږي چې سپړي به ورته هک پک شي...

ډيره عجب خبره ده، دغه کمال پداسي وگړو کې ننوتی چې هيڅ شک به دي هم پرې رانشي او نه به دي ددغه ډول کمال هيله تري وشي خو چې کله د سپړي ورسره په ورځنيو چارو کې سروکار شي نو بيا سپړي اند کولای شي چې له څه ډول هنر څخه برخمن دي په رښتيا چې ډير تعجب کمال دی

د نړۍ له پرمختگ سره هرڅه د پرمختيا په حال کې دي څومره چې ساينسي نړۍ اوس د خلکو زړونو ته لار پيدا کړي ده په همدومره کچه هنرونو، ابتکارونو او اوښتونو هم خپله لمن پراخه او غوړولي ده چې خلك يې تر بشپړي اغيزي لاندې راغلي دي او په هرڅه کې ښکاره بدلون ترسترگو کيږي.

په اوس وخت کې هغه پخواني رښتيا وينه لږه شوي خلك د يوه بل کمال په لور گړندي گامونه پورته کوي او په اوس وخت کې له يو بل ډول لويې سره اشنا شوي چې دغي لويې ته ځني خلگ هنر وايي خو ځني نور يې بيا د نيکونو ميراث گڼي خوزه يې بيا دواړه بولم ځکه همدا هنر دی چې له نيکونو څخه د ميراث په بڼه تر اوسه پوري پاتي شوي او خلک يې په خپل وخت سره کاروي او يوشمير وگړي خولاد کمال تنده پري ماتوي دا ځکه چې

د عبرت درسونه

د خدای عز و جل په نامه او تر نامه

که له خپل سخت او سر ټمبه دښمن سره معامله کوي باید د انصاف او عدل له اصولو وانه وږي.

باید د سړي ظاهر او باطن یو شی وي. هر شي چې د ځان له پاره یې نه خوښوي باید بل ورور ته یې هم خوښ نکړي.

(۲) احسان. د احسان معنی داده چې انسان به د نیکي او ښو اخلاقو مجسمه وي او د عدل او انصاف له مقامه هم یو څه پورته شي. د فضل، عفو، تطف، ترجمه عادت ځان ته غوره کړي د فرائضو تر ادا کولو وروسته د تطوع او تبرع په لور قدم واخلي او له انصاف سره دي مروت جمعه کړي او دا یقین دي پیدا کړي چې دی څه عمل کوي نو هغه خدای عز و جل ویني (۳) ایتاذی القربى - یعني له خپلو سره احسان او ښیښه کول هم د الله تعالی خوښ دی.

عدل او احسان خوله خپل ځان. خپل پردي، دوست دښمن ټولوسره تړاو لري. خوله خپلوانو سره ښیښه کول ډیر ضروري دي. او له خپلو سره باید زیاتي ښیښه وشي. صله الرحم یا خپلوي پالل یوه مستقلة نیکي ده چې د خپلوانو په منځ کې باید درجه په درجه مراعت کړل شي.

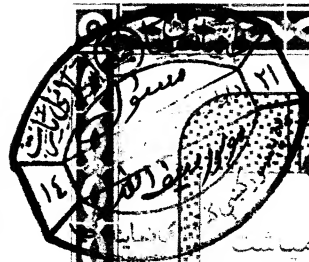
مخکي چې د عدل او احسان امر شوي هغه عام دی که خپل وي او پردی باید عدل او احسان ورسره وشي. خود خپلوانو په ځانگړي توگه یادول او د هغوی تخصیص دا معنی لري چې له دوی سره ښیښه کول ډیر ضروري دي. نو د احسان او عدل له پاره مراتب شته د توپیر هیرو ل ګواکي د قدرت د قوانینو

کې چې خطبه له لمانځه وروسته ویل کیږي هغه خطبه له لمانځه مخکي کړل شوه او وروسته له خطبي به د اختر لمونځ کیده دا بدعت ځکه را منځته شو چې کله به لمونځ وشو نو خلکو به په خطبه کې په حضرت علي باندې لعنت ویل نشوای اوریدلای او پاڅیدل به نو ځکه خطبه مخکي شوه چې خلک ولاړ نشي خو کله چې د بنو امیه و په کورنۍ کې د خلافت نوبت ددي کورنۍ سپیڅلي، عادل، د علم او اجتهاد سمندر عمر بن عبدالعزیز رضی الله عنه ته ورسیده نو د ډیرو بدعتونو ختمولو په ترڅ کې یې دا بدعت هم ختم کړ او امر یې وکړ چې د خطبي د لعنت په ځای باید دا ایت شریف ولوستل شي (ان الله یامر بالعدل و الاحسان...) علما لیکي چې ددي ایت شریف په پوره تفسیر باندې که یو لوی کتاب ولیکل شي بیا هم کم دی. خوزه دلته په لنډه توگه له یوه تفسیر څخه یو څه را نقل کوم. په دي ایت شریف کې په دریو شیانو امر شوی دی:

عدل، احسان، خپلوانو ته د څه ورکړه (۱) عدل دي ته وایی چې د انسان ټول عقائد، اعمال، اخلاق، معاملات، خدمات د اعتدال او انصاف په تله کې تلل شوي وي او هیڅ ډول افراط او تفریط نه وي پکې.

ان الله یامر بالعدل و الاحسان و ایتانی ذی القربى و ینهی عن لفحشا و المنکر و البغی یعظمکم لعلکم تذكرون النحل (۹۰) ژباړه: بیشکه چې پاک الله امر کوي په عدل او انصاف کولو. په احسان او نیکي. په ورکړه سره خپلوانو ته، او منعه کوي خدای (ج) له فحشا، بدی. او سرکشي څخه. په دې امرونو او نواهیو سره تاسو ته پند درکوي ددي له پاره چې تاسو پند واخلي.

تفسیر: قران کریم بل ځای فرمایي چې قران د هر شي له پاره بیان کړی دی (تبیانا لكل شی) دا پورتنی ایت شریف د همدې خبري یوه نمونه ده لوی صحابه عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وایی: الله پاک د هر یوه خیر او شر بیان په دې ایت شریف کې راغونډ کړی دی. ګواکي هیڅ یوه داسې عقیده ښه اخلاق، عمل کړه وړه، ښه او بد امر یا نهیا نشته چې ددي لاسدي رانشي. علما لیکي: که د قران کریم بل ایت شریف نه وای نو یواځې همدغه ایت شریف د (تبیانا لكل شی) د تثبیت له پاره کافي و د بنو امیه و د خلافت په لومړیو کلونو کې به د لمانځه اړعیدینو په خطبو کې په حضرت علی کرم الله وجهه باندې لعنت ویل کیده الیعاذ بالله په دې اړه دومره شدت وشو چې د عیدینو په لمنځونو

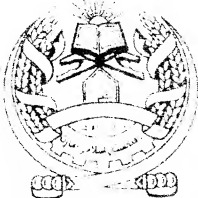
خلافت مجله

د تاسیس کال: د وري میاشت

۱۳۷۵ لمریز کال

پرله پسې څلور ویشنه کڼه

د شپږم کال لومړۍ کڼه

خلافت

د افغانستان د اسلامي امارت مرکزي نشراتي ارگان

۱۴۲۲ هـ ق کال د محرم الحرام میاشت

د ۱۳۸۰ لمریز کال د وري میاشت

اداره

مسؤل مدیر: محمد وزیر حامد

کتونکي ډله

۱: عبدالحی مطمن

۲: محمد الیاس وحدت

۳: محب الله اسحاقی

۴: شیر احمد حیدر

پته

د کندهار د اطلاعاتو او کلتور ریاست

د مجلې دفتر

تلفون، فکس: ۰۳۰۴۴۰-۳-۹۳

۸۳۷۷۰۷-۸۱-۹۲ + په پاکستان کې

پوسټ بکس لمبر (۱) چمن

کلنی کورن

په کندهار کې ۱۵۰۰۰۰ افغانۍ

په نورو ولایتونو کې ۲۰۰۰۰۰

افغانۍ په پاکستان کې ۲۵۰ کلداري

په لیري هیوادونو کې ۷۰ امریکایي

ډالره د یوې گڼې بیه: ۲۰۰۰۰

افغانۍ یا ۲۰ پاکستانی کلداري

زده کونکي ته د تصدیق په لرلو سره

په نیمه بیه ورکول کیږي

مخ

لیک لړ

- ۲ مریسته: د سرمقالې پر ځای اداره
- ۴ د لویدیځ پانګه: سور غر
- ۶ د وخت ارزښت: ژباړه محمد وزیر حامد
- ۹ درې غشي ویشونکي: جلال خپلواک
- ۱۲ نوجه به اطفال: مصاحبه
- ۱۶ پر باطل باندې: محمد ولي خلمی
- ۱۸ غولونه هم کمال ده: محمد حکیم بشارت
- ۱۹ د عبرت درسونه: د خواخک ژباړه
- ۲۲ له کابل ټریرموکه: ژباړه: کاکازاده
- ۲۵ د وینتام د ملي: ...
- ۲۸ کلوریني پاني: شعرونه
- ۳۰ الکترونکي ښکېلاک: ژباړه: شیر احمد حیدر
- ۳۱ د شاه ولي الله د دعوت: خلمی
- ۳۷ مالکینې خاورې: ...
- ۳۹ مسلمانان د وروستۍ: شکیب
- ۴۶ د امیر المومنین پیغام: ...
- ۴۹ راپور تار: اداره
- ۵۴ خبرونه او راپورونه: اداره

د مجلې د ترلاسه کولو ځایونه: افغانستان
کندهار د اطلاعاتو کلتور ریاست د توزیع خانګه، کابل د اطلاعاتو کلتور وزارت د توزیع ریاست، هرات د اطلاعاتو او کلتور ریاست د توزیع مدیریت، بلخ: د مزار شریف ښار د اطلاعاتو او کلتور ریاست، ننګرهار: د اطلاعاتو او کلتور ریاست د توزیع مدیریت، قندوز: د اطلاعاتو او کلتور ریاست، غزني: د اطلاعاتو او کلتور ریاست، خوست: د اطلاعاتو او کلتور ریاست، هلمند: د اطلاعاتو او کلتور ریاست، بهرنی هیوادونه: اسلام آباد افغان سفارت، پېښور: افغان فونسلګري او پانښ کتاب پلورنځی، په کوټه کې صحاف کتاب پلورنځی، او کابل کتاب پلورنځی، امریکا نیویارک: د اسلامي امارت نمایندګي، جرمني: د اسلامي امارت نمایندګي، سعودي عرب: جده د افغانستان اسلامي امارت فونسلګري په متحده امارتو د ابو ظبی په ښار کې افغان سفارت.

تخنیکي چاري: د الامارت کمپیوټر اداره، کمپوزر: نوراغا (هاشمي)، چاپ: د کندهار امارتي مطبعه

هیرول دي

ددې دریو الفاظو جامعیت که په پام کې ونیسو او په ژوره توګه ورته څیر شو نو څرګنده به شي چې هیڅ نیکي نشته چې له دې دریو توري دي وتلي وي.

او له دې څخه د عظیم الشان قران کریم د لوړې درجې فصاحت او بلاغت هم ښه څرګندیدلای شي او ضمنا د عمر بن عبدالعزیز رضی الله عنه علم او فقاقت هم معلومولای شو چې د خطبو له پاره یې دا جامع ایت شریف انتخاب کړی. فله دره و نور قبره وینهی عن الفحشا و المنکر و البغی. په دې ایت شریف کې منعه هم له دریو شيانو راغلي ده فحشا، منکر، بغی. ځکه دانسان په بدن کې درې قوتونه وجود لري.

۱ شهواني بهیمي قوت ۲ شیطاني وهمي قوت ۳ سبعی غضبي قوت.

غالبا له (فحشا) څخه هغه د بیحیایی خبرې مراد دي چې د هغو منشاد شهوت او بهیمیت له افراط څخه پیدا کیږي منکر د معروف اونیکی ضد دی یعنی هغه نامعقول کارونه چې سلیمه فطرت او سالم عقل انکار ځنی کوي یعنی د شیطاني وهمی قوی د غلبې په مهال هغه کارونه را منځته کیږي چې د عقل ملکه یې نه مني او طبعاً د سلیم عقل ضد کارونه دي.

دري شي چې منعه شوي دي هغه (بغی) یعنی سرکشي او یاغیتوب دی چې سړی له حده تیر شي ظلم او تیری ته ملا وتړي. او د څیزوونکو ځناورو په څیر څیرل، داړل، شکول یې عادات

وگرځي. دنورو ځان، مال، عزت، ناموس او پت پایمالول عادي کار ورته ښکاري دا ډول حرکات له خپلو ټولو ډولونه سره د سبعية غضبي قوت د بیخایه استعمال له کبله پیدا کیږي نو لنډ مقصد داسي تر لاسه کولای شو: ترڅو چې انسان دغه درې ګوني قواوي اداره نکړي او د عقل قوت په دې دریو حاکم ونه ګرځوي هیڅ کله پاک او مهذب کیدلای نشي.

اکثم بن صیفی رضی الله عنه ددې ایت شریف له اوریدلو وروسته خپل قوم ته وویل: زه وینم چې دغه رسول الله صلی الله علیه وسلم د ټولو عمده او لوړو اخلاقو حکمونه صادر کړي دي او له ټیټو اوسپکو اخلاقو اعمالو څخه خلک منعه کوي. نو دده په اطاعت کې بیره وکړئ.

حضرت عثمان بن مظعون رضی الله عنه فرمایي: ددې ایت شریف په اوریدلو سره زما په زړه کې ایمان پوخ او را سڅ شو او له محمد (ص) سره مې په زړه کې مینه ټینګه شوه.

د کلتور چوپړ او که شهوت پرستي؟

زه چې د عبرت درسونو تر عنوان لاندې څه لیکنه کوم نو هغه له مختلفو کتابونو څخه ګڼ شمیر جالب او په زړه پوري لنډکي مطالب را نقل کوم او هر هغه څه را نقل کوم چې زموږ د ټولني د مختلفو اخلاقي رنځونو درمل پکې پراته وي دا موضوعات ټول څرګند او په صفا ټکو کې وي نو ځکه زه له خپلو تبصرو څخه هم صرف نظر کیږم او څه نه پري لیکم خو یوه نیمه داسي موضوع

مخته راشي چې نشم کولای هغه جمله او بې تفصیله پریږدم لکه د پورتنی ایت شریف د وینهی عن الفحشا جمله له فحشا څخه مراد د بیحیایی خبرې دي او محترمو مفسرینو دا هم څرګنده کړه چې د بې حیایی خبرې د شهوت او بهیمت له افراط څخه پیدا کیږي زموږ له سپیره هیواد څخه ډیر پوهان او لیکوالان بهر ته تللي دي او هلته د غرب په ازاده نړۍ کې هوسا او سوکاله ژوند تیروي. او ډیرو بې فرهنگي ټولني جوړې کړي دي چې په اصطلاح خپلي ژبي او کلتور ته د چوپړ په نیت یې دا کارونه پیل کړي دي او دي وروڼو یو شمیر کتابونه هم خپاره کړي دي.

ددې ښاغلو یو څو ناولونه او د لنډو کیسو مجموعې مالوستي دي چې ټول له فحشا او بیحیایی څخه ډک دي او دا له فحشا ډک کتابونه د کلتوري خدمت په نامه خپریږي! که موږ خپل کلتور ته څیر شو نو داسي لوڅي او زموږ ولس په ژبه مرداري خبرې نشته پکې زموږ زرین کلتور د اسلامي غوره اخلاقو مجموعه ده چې هلته د (ینهی عن الفحشا) جمله په عنعنوي توګه هم منل شوي ده دلته الحمد لله شهنواي او بهیمي قوتونه د سلیم عقل تر کنترول لاندې دي دلته د غربي نړۍ په څیر ازادي او ډمټوب نشته، دلته له شریعت او فطرت څخه بغاوت نشته. دلته د نکاح او ازدواج مقدس قانون په خپل حال محکم پاتې دی، دلته حیا، عفت، ناموس هرڅه خوندي دي، دلته د غربي نړۍ په څیر پردې او حجابونه له منځه ندي تللي دلته د ستر او حجاب

نوپه دې صورت کې به بیا واقعا ژبي او کلتور ته خدمت شوی و هیواد او هیوادوالو ته به زیاتې ګټې رسیدلی وي. ژبه یه موغني شوي وه دا وروسته پاتې هیواد ته به د پرمختګ فکر پیدا شوي و. خوله بده مرغه چې زموږ ځینې لیکوالان ددې په ځای چې له غربي ټولنې څخه د ګټې او عام المنفعه موادو اخذ وکړي برخلاف هغه څه ځنې را خپلوي چې هغه مضر او تاوانې دي د غربي تهذيب او کلتور هغه مواد پښتو ته را اړوي چې په خپله د هماغې غربي ټولنې له پاره د هلاکت سبب دی. هغه څه چې کیدای شي د مترقي غرب د هلاکت سبب شي دې سپيري ټولنې ته یې را نقل کول دا معنا لري چې دا ټولنه له دې سپیڅلو اخلاقو هم بې برخې کړل شي.

نوزما په فکر دا ډول لیکنې کلتوري چوپړ نه بلکې شهوت او بهیمت پرستي ده.

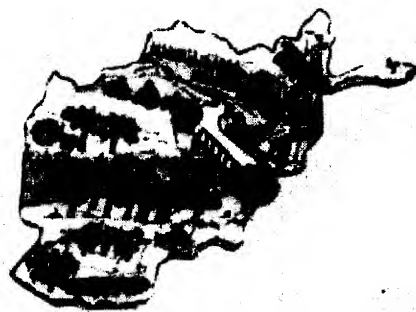
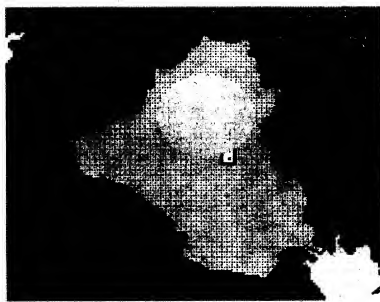
زموږ ددې سپیره ولس برخه سپیره ده پوهان او لیکوالان یې هغه څه ورته کوي چې ددوی په درد خونه خوري بلکې لایې پسي سپیره کوي. ځوانان له پوهی او تعلیمه پاتې وي. ښوونځی ړنګ دي، قلم کاغذ او استادان نشته. په نس پوري هیران دي. په هر کلي کې بې وزله او بې اسري یتیمان له یخونو او لوږو مري، د مهاجرتونو پرله پسې لری رواني دي، سرېناوي نلري، دې حیاتي اړتیاو ته څوک مخ هم نه را اړوي. او په نورو بابوللو یې سر شوي دي، په بهر کې ژبي او کلتور ته چوپړیان په دې غم کې دي چې پښتو ژبه په ناول کې وروسته پاتې ده لنډې کیسې یې داسې دي داده او هاده نوره نو خبره احساساتي کیږي په همدې ځای به یې بس کړو

یادونه وکړه. او دا عمل د کلتور او ژبي د چوپړ په نیت کیږي او غواړي چې خپل کلتور او ژبه غني کړي! خپل هیواد وال د ترقي لوري ته سوق کړي. زه دا منم چې غربي ټولنه ډیره پرمخ تللي ده د هغوی تهذيب او کلتور اوج ته رسیدلی دی هغوی د نوي ټکنالوژۍ په برکت تر سپوږمۍ او مریخ پوري رسیدلي دي.

خو دې حقیقت ته باید متوجه شو چې هغوی دا ترقي د صنعتي او حرفوي علومو په برکت تر لاسه کړې ده هغوی له وخت څخه ګټه اخیستي او د وخت ارزښت یې پیژندلی ډیري خولي یې تویي کړي دي سائنس او تخنیک یې پرمخ بیولی نو ددې بې کچه ترقي راز یې یواځې په همدې کې دی کوم احمق داسې ویلای شي چې د هغوی ترقي د ښځو د ازادۍ له برکته هغوی تر لاسه کړي ده.

د ښځو مطلقې ازادې خو هغوی په داسې بلا و اخته کړي دي چې اوس یې د علاج لوري ور څخه ورک دی. کاش زموږ د غرب او سیدونکو افغانانو پوهانو او لیکوالانو هغه څه ته لاس اچولی وای چې په کوم شي سره واقعا پرمختګ او ترقي تر لاسه کیږي. کاش هغوی په سائنس کې ښه ښه کتابونه لیکلي وای، کاش د سائنس په اهمیت او ضرورت باندې یې په پښتو کې په زړه پوري معلوماتي کتابونه لیکلي وای. د طب په موضوع یې کتابونه لیکلي وای، د حرفوي علومو په مختلفو څېړنو کې یې ښه ګټوري لیکنې کړې وای دا لیکنې یې که په خپله نشوای کولای له نورو ژبو خويي را ژباړلی وای ژباړه خوساده خبره ده د اکثرو خلکو له لاسه کیږي.

عظیم الهی نعمت خلکو خپل کړی دی چې الحمد لله دایدز لعنت خلک پیژني هم نه. بې موره او بې پلار هلکان هم نشته د سیکس او عریانیت ستونزي هم نشته. کورنی نظام په خپل حال دی هیڅ ګډوډي نه پکې لیدل کیږي سپین ږيري او سپین سري په خپلو کورونو کې د خواږه بابا او خوږې ادې شریفې په سپیڅلو نومونو یادېږي. نر او ښځې یې د زړه په مینه خدمتونه کوي نو ځکه دلته اولډ هاوس OLD HOUSE څوک پیژني هم نه نو دغو ښاغلو ته وایو چې دا افغاني کلتور دی او تاسو یې هم ښه پیژنی خو تاسو چې دې کلتور ته څه سوغاتونه رالېږئ هغه ددې سپیڅلي کلتور خلک فحشا او مرداري خبرې بولي دا ولس په خپل کلتور پوري کلک نښتی دی دا ژبه او کلتور له فحشا او بیحیایۍ ډک ادب ته ځای نشي ورکولای دلته د غرب د مادر پدر ازاد کلتور ریښې نشي را غځیدلای دلته عفت او ناموس ډیر محترم دی دومره محترم چې سرونه پري قربانیږي په غرب کې ازادي ده شهوانیت اوج ته رسیدلی دی او ښه په خرپ ترقي یې کړې ده نو ښکاره خبره ده چې زموږ ډیر افغاني وروڼه به هم له دې ترقي بې برخې نه وي نو دا منم چې په دا ډول مترقي ټولنه کې اوسیدونکي لیکوال چې څه لیکي هغه به له فحشا پاک شي ونشي کولای ولیکي هغه چې لنډې کیسې لیکي نو پښتې به هو بهو نقل کوي چې مسا به له سیکسي موادو ډکه لیکنه وي خود تاسف ځای دا دی چې دا ډول لیکنه د هغه کلتور د خلکو په ژبه لیکل کیږي چې مخکې یې ما

له کابل تر یرموکه

افغانستان ته د سید صاحب د سفر احوال لولی. له کابل تر یرموکه د هغه د هغې سفرنامې نوم دی چې په (۱۹۷۳) کال کې یې د شپږو انیسای او عربي هیوادونو لیدنه کړې وه دغه لیدنه له کابل نه پیل شوې وه او په اردن پای ته رسیدلې وه په دغه لیکنه کې نوموړی ددغو هیوادونو د دیني، فکري او اقتصادي حالت په اړه لیکنې کړيدي او همداراز یې هلته د دیني او اصلاحی خوځښتونو په څرنگوالي د هغو په وړاندې د پرتو څڼوونو د لویدیځ فرهنگ یرغل او د مسلمانانو ذهني تشته او شیندنې په اړه زړه بوږنوونکي حقایق سپړل شويدي.

دغه سفرنامه دیرش کاله وړاندې لیکل شويده یعنې د سفرنامې د لیکلو زمانه اوس په ماضي حساب ده. خود سید صاحب د فکر مارغه د زمان له قیده ازاد وو او دیرش کاله وړاندې یې چې زموږ د هیواد حالت په اړه کومه

اکثره یې د اسلامي نړۍ د ستونزو او د لویدیځ د فرهنگي یرغل او د هغود عواقبو په اړه دي د لسگونو بین المللي تنظیمونو رئیس او د پوهنتونو افتخاري رئیس پاتې شويدي چې په ټولو کې یې د جینواد اسلامي کانفرانس او د "الرابطه العالم الاسلامي" د رئیس هیئت غړیتوب او د بیروت او د مشق د پوهنتون د مختلفو برخو ریاستونه دیاد ولووړ دي. د "۱۴۲۰" کال د روژې په لومړۍ ورځ یې په داسې حال کې ساه ورکړه چې د جمعی تر لمانځه د مخه یې سنت کړي وو او په تلاوت بوخت وو. انا لله و انا الیه راجعون

مشهور کتابونه یې دادي. تاری دعوت و عزیمت (شپږ ټوکه) په مسلمانو هیوادونو کې د اسلامیت او معزیت ستونزي، په انساني نړۍ د مسلمانانو د عروج او زوال اغیزی، له کابل تر یرموکه اود اصلاحیات دي. په لاندې کرښو کې تاسې

د مولانا سید ابوالحسن علی ندوی نوم هیڅ ډول پیژندنې ته اړتیا نه لرې. د اسلامي نړۍ یو تر ټولو ستر مفکر دی. د هند د حضرت شاه عبدالعزیز او شاولي الله محدث د هلوي او امیر المومنین سید احمد شهید رحمه الله تعالی علیه له اولادې څخه دی. پلار یې حضرت مولانا سید عبدالحی ندوي هم د وخت له نامتو او وتلو علماو او لیکوالو څخه وو. د مسلمانانو پوهانو د پیژندنې په اړه یې مشهور کتاب "نزه الخواطر" په لسو ټوکو کې لیکلی دی او د یوه ښه ریفرنس کار ورکوي. په خپله سید صاحب د عربي ادب تر ټولو برلاسي لیکوال وو. په عربي ژبه باندې د هغه قدرت او تسلط په وړاندې ټول عرب ادیبان مات دي. د اسلامي نړۍ مسایل یې په درک کړي دي او په ډیره خوږه ژبه یې بیان کړيدي او د هغود حل لاري چاري یې په گوته کړي دي. تر دوه نیم سوه زیات کتابونه یې لیکلي دي چې

څېړنه قضاوت او وړاندوینه کړېده نن هغه کټ مټ زموږ د سترگو تر وړاندې رښتیا شول. د هغه خطر خبرداری چې سید صاحب دیرش کاله وړاندې ورکړی وو موږ دا دی نن له هغه سره لاس او گریوان یو. کاش کې د وخت حکمرانانو د سید صاحب له خواخوږي ډک نصیحت ته غوږ نیولی وائی او پر هماغه مهال یې له تباهی نه د هیواد د ژغورلو په لاره کې وړ گامونه اخیستي وائی. افسوس چې هغه وخت زموږ حاکمان د قدرت په نشه کې مست وو. یوه خر مست حاکم د یوه کمزوري ملاچيغې کله اوریدای شي د هغه غوږونه خو د چاپلوسانو د بلي صیب. قربان صیب، به چشم صیب په خیر له خوږو خبرو سره اشنا شوي وي هغوی د ترخو حقایقو د اوریدلو توان کله لري؟ د سید صاحب لیکنه "د ماضي" هنداره ده چې دا دی موږ خپل حال پکې گورو سید صاحب زموږ له مستقبل نه هم غافل نه دی کیناستلی په همدغه لیکنه کې موږ د خپل مستقبل یو ټټ تصویر لیدلای شو.

راځی چې په ګډه یې سره ولولو.

د هند او اسلام په تاریخ کې د افغانستان نقش

افغانستان د اسلامي تاریخ په هواپړاو کې د باتورانو او سپرو مرکز، د زمرو ځنګل د فاتحینو او اتلانو کور او د اسلام مضبوطه کلا پاتې شویدی. غالباً له همدې امله کله چې امیر البیان امیر شکیب ارسلان ددغه هیواد په اړه څه

لیکي نو دخپل جوش او احساساتو په وړاندې پرېشي ددغه مجاهد هیواد تاریخ چې کله د هغه د سترگو وړاندې راغی نو د قلم او د نیلي واګي یې له لاسه ووتلي او وئی لیکل: په خدای قسم که په ټوله نړۍ کې د اسلام نبض ډوب شي او هیڅ چیري هم په اسلام کې د ژوند ساه پاتې نه شي بیا به هم د همالیې او هندوکش تر منځ د اوسیدونکي ملت په منځ کې اسلام ژوندی او د هغوی ولولي به ځواني وي "حاضر العالم الاسلامي ۱۹۷".

افغانستان د هند ګاونډی هیواد دی. یو داسې ګاونډی چې د پنځمې هجري پېړۍ له پیله را پدېخوا ګډ تاریخ سره لري (۱) د دواړو ثقافت او تمدن، ژبي او ادب، سیاست او حکومت یو د بل اغیزې منلي دي او د همدغو عواملو او پریو او بل باندې د اغیز بندني په ترڅ کې یو داسې مد رامنځته شو چې نه ورته پوره افغاني ویلای شو. نه هندي او نه هم خالص اسلامي په ورستیو وختو کې هغه ته د هندي افغاني ویلای شو، نه هندي او نه هم خالص اسلامي په وروستیو وختونو کې هغه د هندي افغاني اسلامي کلتور I ndo afghan muslim culture نوم ورکړل شو. له پنځمې پېړۍ را پدېخوا په هند باندې یا خود هغو ترکي نژاده کورنیو واکمني وه چې د افغانستان له لیاري هند ته ور ننوتلي و. داخلک چې به له هر هیواده تیریدل نو ځائی دا و طلبه جنگیالي به یې له خانه سره ملګري کړل. د ساري په ډول غزنویان د مریانو د کورنۍ پاچایان، غلجیان او په

پای کې مغولان، او هم هغه خلك دلته واکمن پاتې شوي دي چې د خپل ناع (نسل) کلتور او دود له پلوه افغانان وو. لکه غوریان، لودیان او د سوري کورنۍ هند له هماغه مهاله د فوق العاده جرات او دبی ساري شجاعت او میړانسي درلودونکو دغو الوالعزمه باتورانو او بازانو خاله پاتې شويده: که له یوه پلوه دوی ته ددوی د عزم او د ولولو په وړاندې د دنگو غرونو په منځ کې ایسار هیواد ډیر لنډ تنګ وو او د سولي او بریالیتوب د غریزي د تسکین او د خپلي میړانې د ښودلو لپاره له هند نه پرته کوم بل وړ میدان نه میندل کیده نو له بله پلوه هند له معنوي پلوه شیندلی، له سیاسي پلوه د بد نظمي او اړودرو ښکار وو. دغه مهال به نوله ژوند خوځښت، جذبو او ولولو نه سرشاره اتلو افغاني جنگیالیو هند ته مخه وکړه او د خپل کم شمیر سربیره به یې لویو لویو فوځونو ته ماتې ورکړه مضبوط او مستحکم حکمتونه به یې جوړل کړل او د هند په مړه تن کې به یې د ژوند نوي ساه وزغلوله همداراز د افغانستان د ننه یا یې په پولو کې اوسیدونکي ځینو کورنیو به د ژوندانه د اړتیاو د تامین په غرض او هلته د وسایلو د کمي له امله، د خپل بخت د ازموینو په غرض هند ته مخه وکړه او دلته به یې له خان سره خپل غوره موروثي کورنۍ ځانګړتیاوي راوړي او له دغه ځایه به یې د هندي ټولني ځنې ځانګړتیاوي، دود پېژتوګي، اسلامي قدرونه او هندي دودونه خپل ټاټوبي ته یوړل او په دې ډول به بیا ددوی با توري، غیرت، پوهی، وړتیا

۱۷۶۱ میلادي کال خبره ده چې احمد شاه بابا د هندي مسلمانانو فریاد ته لیک ووايه او د مرهټانو پر ضد يې خپل ځواکونه د ډيلي تر دروازو پوري را ورسول. د هند مسلمانانو پخپل ځای خپلو ټولو قومي او عقيدوي اختلافاتو ته شاګړه او د احمد شاه ابدالي تر بيرغ لاندې سره راټول شول او ډيلي ته څيرمه د پاني پټ په ميدان يې مرهټه وو ته داسي ماتي ورکړه چې د مرهټانو وزري يې ورماتي کړي.

په هند باندې د انگليسانو د تسلط په مهال هم هندي مسلمانانو د افغانانو په تمه ناست وو او دا ځل يې تر بل هر وخت زياته تمه درلوده او تل يې سترګي د شمال لويديځ د پولو خواته نيولي وې او د يوه بل داسي احمد شاه ابدالي لاري يې څارلي چې له خپل زړور لښکر سره د خيبر له درې راواوړي او دوی د انگليسانو له تسلط نه وژغوري. طبيعي خبره ده چې ددوی دغه هيله تر سره نه شوه ځکه افغانستان په خپله له يوې خوا له کورنۍ کړکيچ سره مخامخ وو او له بلې خوا نې باندنۍ پولې د روسي او برتانيې له لوري تر ګواښ لاندې وې په داسې حالت کې يوه کوچنۍ هيواد څنگه کولای شي چې په هند بريد وکړي او تر ځان لوی دولت ته ماتي ورکړي په هر صورت هندي مسلمانانو تر اوږدې مودې پوري د خپلو افغاني وروڼو لاري څارلي.

نور بيا

هندي مسلمانان چې به کله له سختو ستونزمنو حالاتو تيريدل او له يوې خوا به هم د رڼا کوم څرک نه څرګندیده او هر لوري ته به د ياس اونا اميدۍ توري ورځي خبرې وې نوبه يې د حسرت سترګي افغانستان ته ور واړولي او فکر به يې کاوه چې بنائۍ دغه هيواد ددوی د اميدونو کښتۍ د نا اميدۍ له دلدل نه د نجات ساحل ته وباسي. دا خوش باوري به کله نا کله د افراط حد ته ورسیده او هندي مسلمانان به د افغانانو په تمه پر ځان ويسا او باور له لاسه ورکړ.

د هندي مسلمانانو دغې تمې هغه وخت په حيرانونکي ډول عملي جامي واغوستې چې په ډيلي کې د مرهټيانو ځواک او اغيزه مخ په زياتيدو وه او د ټول هند د لاندې کولو او د مسلمانانو پاتي واکمنۍ د زوال اود هغوی د سياسي پرسیژ د له منځه تلو خطر را منځ ته شو. د ډيلي حکومت د هغوی د لاسپوڅي څيره خپله کړې وه او د مسلمانانو د مرګ او ژوند واګي د مرهټه و په لاس کې وې. د مسلمانانو ويشلي فوځي ځواک له مرهټه و سره د ډغري توان له لاسه ورکړي وو هغه مهال د مسلمانانو دايستلو پوره توان لري. د مسلمانانو ځينو مذهبي مشرانو د هغه وخت د ختيځ د ترټولو لوی فوځي لارښود احمد شاه ابدالي پاملرښه جلب کړه او هغه ته يې د هندي مسلمانانو د ژغورنې بلنه ورکړه. (۱) د احمد شاه ابدالي د بخت او ځواک ستوری نوي خليدلی وو او په ډيرو معرکو کې يې د خپلې ميرانۍ جوهر ازمويلی وو دا د

او استعداد نوره هم وده وکړه او د پورته عناصرو له ترکيب نه به بيا داسي افغانان را منځته شول چې د غيرت، ميرانۍ، ننگ، رزق د لطافت او د احساس د نزاکت په ډګر کې به تر خپلو پخوانيو هيوادوالو غوره وو. د هند په اوږدو کې دا ډول ډير قامونه مېشت وو او ځای په ځای يې واره واره حکومتونه جوړ کړيو او له همدغه ځايه به نورو حکومتونو ته د انتظامي ماشين د چلولو لپاره استعدادونه او کدرونه صادريدل چې دا هر يوه يې بيا په خپل ځای د فوځي ځواک سرچينې او د پيښو اساسي عناصر (توکي) وو.

د هند ځانۍ مسلمانانو تر اوږدې مودې پوري افغانستان ته د يوه داسي هيواد په سترګه کتل چې کار نۍ هند ته د پاچاهانو، حاکمانو او لښکرو صادرول وو. هغوی افغانستان ته «ولایت» وايه او افغانان به يې «ولایتي» بلل. همدغه اصطلاح وروسته د انګريزانو په وخت کې د برتانيې د مرکز لندن لپاره کاريدله د باتورو جنگياليو د صدور لپړۍ تر پاچايانو منظمينو او فوځيانو پوري محدوده نه شوه پاتي بلکې د وخت په تيريدو سره دا لپړۍ نوره هم پراخه شوه. لکه چې په دې ترڅ کې هند ته جیدو افغاني علماو او مدرسینو هم مخه را وکړه او خلکو ته يې داسې تصنيفات او ليکنې پريښودې چې ځانۍ علما يې تر ډيره وخته په درس او تدريس شرح او تفصيل باندې بوخت پاتي شو.

افغانستان د هندي مسلمانانو له نظره

د ویتنام د ملي مقاومت سېول (هوچي من)

غرنۍ مرغۍ زما د کړکیو مخي ته
سندري وائی
پسرلنی گلان زما د عینکو د نیسېنو
ترشا غوړیدلي غوړیدلي ښکاري
مستو او شنیدونکو اسانو له ځانه سره د
سولي خبرونه راوړي دي
او زما فکرونه زما د شعرونو له نیلۍ سره
گړندي روان دي
د هغه پړاو په لوري چې
پیل ئی هم له تادي او پای ئی هم پرتادي .
پورتنی شعرونه د فرانسوي او امریکائی
استعمار په ضد د ویتنام د ملي مقاومت
د اتل او نابغه لارښود هوچي من د یوه
وتلي نظم څو بندونه دي چې په ۱۹۴۸
کال کې یې د جگړې په سنگر کې ویلي
دي لومړی یوه امریکائی شاعر له
ویتنامي ژبي نه انگلیسي ته را اړولي
دي او ما بیا له انگلیسي نه پښتو ژبي ته
د هغو در اړولو هڅه کړیده هوچي من ،
د فرانسې او امریکا لپاره د مرگ ویري
، وحشت او دهشت ژوندۍ نمونه وه
وائی چې فرانسوي میندي اوس هم خپل
ماشومان د «هو» له نامه نه ویروي او
د فرانسوي معاصرو ادبیاتو یوه په زړه
پوري برخه د فرانسې لخوا د ویتنام
په خلکو باندې د نا اعلام شوي جگړې
تپلو او د ځائی خلکو بې ساري
مقاومت ته ځانگړي شویده .
فرانسویان د ویتنام د ډین بین پود

"مرگ کنده" "دوزخ" او د ځان وژني
بټۍ بولي دا هغه سیمه ده چې
فرانسویانو د هوچي من تر قوماندې لاندې
د ملي مقاومت د باغیانو له لاسه خورا
ستره ، تاریخي او نه جبرانیدونکي
ماتي خوړلي وه . د غه ماتي کټ مټ
هماغه ماتي ته ورته وه چې په ۱۸۸۶
میلادي کال کې د دریمي افغان انگلیس
جگړې په مهال د بندغازي لته بند او
خورد کابل په سیمه کې یرغلگرو
انگلیسانو د افغانانو لخوا خوړلي وه
هوچي من (Hochi Minh) د ۱۸۹۰
میلادي کال د می د میاشتي په نولسمه
نیټه لري ختیځ د ویت نام د هیوادو
غی ان په سیمه کې نړۍ ته سترگي
پرانستلي لومړنۍ زده کړې یې د خپل
کلي په ښوونځی کې ترسره کړي او د
هیواد د جگړه ایزو شرایطو له امله ئی
لوړو زده کړو ته لاره پیدا نه کړای شوه .
نوموړي له دې وروسته په خپل کلي کې
د کلاسیک طبابت په کار پیل وکړ او د
بیلابیلو غرنیو بوټو او نورو توکو له
لازي به یې د رنځورانو درملنه کوله . هو
دغه مهال د خپلو خپلو هیوادوالو
روحیات په ژوره مطالعه کړل او له هغو
نه یې کوتلي برداشتونه واخیستل .
څرنکه چې هغه خورا پوه ، زیرک او ژور
سړی وو ځکه . نو د خپلو خلکو په
پیژندلو کې له هېڅ ډول اشتباه سره

مخامخ نه شو . دا چې هغه مهال
فرانسوي یرغلگرانو د ویتنام په هره برخه
کې غوږل او ناتاز جوړ کړی وو "هو" یې
سخت خوراوه او تل به یې د استعمار له
منگولو نه د خپل هیواد د خلاصون په
اړه فکر کاوه . هغه ددې ترڅنګ بېلا
بېلي انقلابي نظرنی تر مطالعې لاندې
ونیولي د لومړی نړیوالي جگړې د پای
شپې ورځې وي متفکر په خپلو لاس ته
راوړو بریالیتوبونو سخت غره وو او په
هر نړیوال فورم به یې د یوه اوبل په
جناياتو سترگي پټولي او د یوه اوبل ملا
تړ به یې کاوه . له "کمونیزم" او
پرولتاری " نه پرته بله کومه داسې نظریه
نه وه پاتې چې "هو" دې خپل برخه لیک
ور سره تړلی وای ځکه ئی نوم له لاسه
د سیاست ډگر ته را و دانگل او د
استعمار په ضد ئی د خپلو پرگنو
راپارولو ته ملا وتړله . په ۱۹۳۰ میلادي
کال کې یې د پرگنو د کارگری مقاومت
کمونست گوند جوړ کړ او په ۱۹۴۱
میلادي کال کې یې د "ویت مین" په نوم
گوزیلاتی وسله وال گروپ را منځته کړ
او عملاً یې د فرانسوي استعمار په ضد
په وسله وال پاڅون لاس پوري کړ . پاڅون
ورځ په ورځ په ولس کې خپلي رېښې
غوړولي او تینگولي او فرانسوي
یرغلگرانې ورځ په ورځ د یوه وروسته
پاتې او پښې لوڅي خوار خو له سرشار

ملت په وړاندې د مقاومت توان له لاسه ورکاو. هـر دغه مهال د چریکي عملیاتو د ستراتیژۍ د زده کړې لپاره ماسکو ته سفرونه وکړل. هلته یې د شوروي لارښوونکو لخوا تود هرکلی وشو او د پاتریزاني کوریلای ستراتیژۍ په برخه کې ښه وروزل شو. له شوروي نه د هوچي من له راستنیدو سره جوخت د ویتنام فرانسې جگړو پراخ بعدونه خپل کړل او هوو توانېد چې د شوروي د مودرنې وسلې او خپل فوخي نبوغ په مټ په ډیره کمه موده کې فرانسویان په گوندو کړي. هماغه وو چې په ۱۹۵۴ کال کې د ویت مین حلوسو زرو ملي مقاومت کونکو د هېواد په شمال لویدیځ کې د ډین بین پوښ سیمه کې د فرانسې په یوه غښتلي فوخي مرکز برید وکړ او د شپږ پنځوسو ورځو له خونړۍ جگړې نه وروسته ئې د فرانسوي استعمار د نولسو زرو فوخیانو مدافعتي کړۍ ماتې کړې او د ډین بین پوښ سیمه یې تر خپلې ولکې لاندې راوستله. فرانسې د پورتنیو ځواکونو له ډلې نه د گوتو په شمیر څو کسان ژوندي ووتل او پاتې ټول یې یا ووژل شول او یا هم ژوندي ونیول شول. د ډین بین پوښاتې په فرانسویانو باندې خورابده اغیزه وکړه په تیره بیا چې د لومړۍ جگړې له پای ته رسیدو سره سم د فرانسې د هغه وخت لومړی وزیر جنرال شادل ډوگول (مړ ۱۹۷۰) هڅه کړې وو چې په نړۍ کې به د فرانسې د استعماري پرستیژ د بیا اعادي لپاره د ژوند تر وروستنی سلگۍ پورې کار کوي. دغې ماتې د ډوگول ټول خوبونه

د نړۍ وړې کړل او فرانسې په ډیره ناچارۍ سره هڅه د خبرو اترو وړاندیز وکړ. هڅه وړاندیز ومانه او له فرانسې سره خبرو اترو ته کیناست. دغه مهال شوروي او امریکا په سیمه کې د خپلو کتو په سر سره ښکړ په ښکړ وو او د ویتنام وضعه یې د دواړو زبرځواکونو لخوا له نژدې نه څارل کیدله هوچي من د ځینو نورو هیوادونو په مداخلې او منځکړیتوب همدغه کال له فرانسې سره د سویس په ژنیو کې خبرو اترو ته کیناست او تر اوږدو غونډو وروسته بریکړه وشوه چې ویتنام به په دوو برخو ویشل کیږي. په شمالي برخه کې به یې هوخپل ازاد حکومت جوړوي او جنوبي برخه به یې د نړیوالو زیر ځواکونو تر اشراف لاندې څارل کیږي. او دا چې په ۱۹۵۶ میلادي کال کې به د دواړو برخو د یوځای کولو په اړه ولسي ټولپوښتنه (ریفرنډم) ترسره کیږي. هوچي من پوهیده چې ولس یې د څوارلس کلنې اوږدې او وژونکې جگړې له امله له سختو ستونزو سره لاس او گریوان شوی ځکه یې نوپه ناچارۍ سره دغه بریکړه منله. د امریکا متحده ایالاتو چې د ژنیو تړون نه وو لاسلیک کړی ځکه یې نوځان د هیڅ کوم نړیوال اصل په وړاندې پر نه گاڼه او په دې ډول یې د ویتنام په کورنیو چارو کې لاسوهنې پیل کړې او جنوبي ویتنام ته یې د وسلو او سړو په لیږلو پیل وکړ. د ۱۹۵۶ میلادي کال په راپره کیدو سره سم هوچي من د دواړو هیوادونو د یو کولو لپاره د ټولپوښتنې

په اړه د جنوبي ویتنام حکومت ته د خبرو اترو وړاندیز وکړ خو د جنوبي ویتنام ولس مشرنی گون ډایم هغه رد کړ او له امریکانه ئې د لازیاتو فوخي مرستو غوښتنه وکړله. هوچي من په ۱۹۶۰ میلادي کال کې د کومانډوئې چریکانو یوه ډله جوړه کړه او پټ په پټه یې جنوبي ویتنام ته ورننه ایستله دغې ډلې په جنوبي ویتنام کې د ډایم د رژیم په ضد سخت عملیات پیل کړل. تردې چې د جنوبي ویتنام په فوځ او ولس کې یې خورا محبوبیت تر لاسه کړ او د هغه ځای په خلکو کې یې د شمال او جنوب د یوځای کیدو داعیه راژوندۍ کړه. هماغه وو چې ولسي خلکو هم د ډایم په ضد په وسله وال پاڅون پیل وکړ تردې چې د ۱۹۶۳ کال د نومبر په دریمه نیټه د جنوبي ویتنام ولس مشرنی گون ډایم او د هغه ورور د پاڅون کونکو لخوا ووژل شول. امریکا هیڅکله هم نه غوښتل چې لري ختیځ په سیمه کې دې ثبات او سوله رامنځته شي ترڅو په دې ډول دوي وکولای شي چې په طبیعي زیرموسمبال شاوخوا تاپوگان تر خپل گورت لاندې وساتي د امریکا د دفاع وزارت تور ولگاوه چې د هوکشتیدو ټونکن په خلیج کې د امریکا په بحري بیړیو ډزي کړيدي او د ځوابي گام په بڼه یې د شمالي ویتنام د جگړه ایزو بیړیو په اړه او د تیلو په ذخیره هوانی بریدونه ترسره کړل. دغه مهال هود جنوبي ویتنام په ضد خپل بریدونه نور هم گړندي کړل او په دې ډول یې امریکا له سختې ویرې سره مخامخ کړه. امریکا چې کله خپل لاسپوڅي رژیم مخ

په خور و لید نو یې د ۱۹۶۵ میلادي کال د جون د میاشتي په اتمه نیټه په جنوبي ویتنام کې د " ویت کانگ " د یاغیانو په ضد فوځي بریدونو واک ورکړ او د هغوی د ملاتړ لپاره یې نور پنځه سوه زره په موږنه او وژونکي وسله سمبال ځواکونه ویتنام ته واستول او په دې ډول یې د ۱۹۴۵ د هیروشیما او ناکاساکی له پېښو وروسته یو ځل بیا د یوه بل پېښې لوڅي او خوار ملت په ضد د جګړې جبهه پرانستله. خوامریکا نه وه خبره! هغې په خپلو درنومېرنو او زهر نو وسلو ویار کاوه خویا عزم او هوډ د وسلې او کیمیاۍ بمونو په زور ماتیدلای شي؟ که ماتیدلای شوی نو امریکا ولې د ویتنام خلک له خپل هوډ نه لاس په سر نه کړای شوی؟ امریکا په ویت نام کې هیڅ څه هم ونه بښل. وچ او لاهده یې کېد سره سوزول. د هیواد زیربنایی ږنګه او په میلیونونو ویتنامیان یې ووژل. ان چې ددغې جګړې اغیزې لا اوس هم په پراخه پیمانه په ویتنامیانو کې ترسترگو کیږي د کیمیاۍ گازو شیندلو له امله د ویت نام د نفوسو یوه په څلور برخې له خپل طبیعي قد نه څلور او درې نیمه فته ټیټ دي. امریکا په ویت نام کې دومره جنایتونه ترسره کړل چې د بشریت په تاریخ کې ساری نه لري. درې میلیونو ویتنامیان یې په وینو کې ولېږل. امریکا پخوانی ولس مشر بل کلنټن د ۲۰۰۰ کال په پای کې ویت نام ته د خپل رسمي سفر په ترڅ کې په ډاګه د امریکا په جنایاتو اعتراف وکړ. هو امریکا جنایتونه ښه ډېر وکړل خو په

خپله هم روغه پاتې نه شوه او داسې گوزارونه یې وخورل چې تر قیامته به یې هیر نکړي. دلته د پام وړ خبره داده چې امریکایی مطبوعات خوهتلر او ستالین د قصاب او وژونکي په نامه یادول خو رچرډ نکسن (د امریکا د هغه وخت ولس مشر) قهرمان بولي!!! هغوی په ویتنام کې د نکسن جنایات څنګه توجیه کوي؟ په داسې حال کې چې دا هم مني چې دا جګړه بیخي بې مفهومه او احمقانه وه.

د ویتنام ملت د بې ساري مقاومت په پایله کې په لسګونو زره امریکایی عسکر ووژل شول او په سلګونو زره نور ټپیان شول او په زرګونو یې ترې تم. بالآخره ۱۹۶۹ کال د ډسمبر د میاشتي په ۱۳ مه نیټه ملت ته په یوه تلویزیوني وینا کې د رچرډ نکسن په ویتنام کې د امریکا ماتې ومنله او د هوجي من له یاغیانو سره یې د خبرو اترو وړاندیز وکړ. د نکسن له دغه اعلان نه دوه میاشتي مخکې لا هوجي من له نړۍ نه سترګې پټې کړې وې په ۱۹۷۳ میلادي کال کې امریکا د ډزبنډی اعلان وکړ او همدغه کال یې فوځونه په تیتو سترگو د ویتنام نه په وتلو لاس پورې کړ او په دې ډول یو زبرځواک د یو خوار ملت له لوري له تاریخي ماتې او ستر خجالت سره مخامخ شو. د امریکا له ماتې وروسته شمالي ویتنام په جنوبي داباندې بریدونه کړندي کړل او د ۱۹۷۵ میلادي

کال د اپریل په میاشت کې شمالي ویتنام د جنوبي ویتنام پلازمینه سائیګون ونیو او هغه یې د خپل فقید مشر په نامه (هوجي من) په نوم ونوماوه متحد ویتنام سمدستي د نړیوالې ټولنې لخوا په رسمیت وپېژندل شو او په ۱۹۷۷ میلادي کال کې د ملګرو ملتونو په غړیتوب ومنل شو. امریکا بیا هم په پټه د ګاونډي هیواد کمبودیا خمر حکومت د ویتنام په چارو کې لاسوهنې ته لاساوه ویتنام مجبوراً په ۱۹۷۸ میلادي کال په کمبودیا برید وکړ او د پلازمینه نوم پښتو ونیو خو وروسته یې له چین سره د جګړې له امله پرېښود ویت نام نن ورځ ده وخت د دوو یرغلګرو زبرځواکونو (فرانسې امریکا) په وړاندې د خپل مېړني مقاومت له امله په نړیواله ټولنه کې د عزت او قدر ځای لري خو یرغلګران لاهم تېټ سترګې او شرمډبلي دي.

هو! که ویتنامیانو د وخت دوو سترو ځواکونو ته ماتې ورکړېده نو افغانان هم غلې نه دي کیناستلي او د شلمې پیړۍ په پیل او پای کې یې دوه نور یرغلګر زبرځواکونه (انګلیسیان - شوروي) په تش لاس خود ایمان په مټ په ګونډو کړيدي. اوس یو ځل بیا د ویتنام د ملت له خوا شرمیدلي او ټکول شوي یرغلګر (امریکا) په افغانانو پوري ځان سولوی او بهاني ورته غواړي خو به کتل شي چې دا ځل بیا خدای له چا سره دی؟ بې شکه له موږ سره دی

عبدالله پیکار

یو ستوری مې د سترگو په زمبل کې غوړیدلی
د تورو، تورو مراندو په ول ول کې غوړیدلی
له پرکندونیزو نه د سیکو سرونه مات دي
د ماتو غمو شرنګ د چا په پل کې غوړیدلی
تصویر یې ماته ښکاري د سرو وینو په کمر کې
یو څوک مې د زرګوتي په محل کې غوړیدلی
د سره غشي پر څانګه یو شینکی توتي ویده دی
ژوندون مې د ښکاري اشنا په بل کې غوړیدلی
یو سپین غوندي ارمان مې څوک د مینې په تور وژني
د حسن یو (طالب) دي په ململ کې غوړیدلی
سراب شه د رنگونو، ښایستونو سمندره !!!
افغان روح مې تل تېری، تل په جل کې غوړیدلی
تعبیر یې د سندرو پسرلی، د وطن پیغلي!
چې سور غوندي ګلاب دي په وړبل کې غوړیدلی
میونده! ستا پیکار به په تپو کې سندریز کړي
سرور مې د دردونو په غزل کې غوړیدلی

عبدالمجید عارف خوست

د ښار له سوداګرو سره ډیر احتیاط په کار دی
ددې وخت له ملګرو سره ډیر احتیاط په کار دی
شاعره لیونیه غرونه ټول له ښکلیو ډک دي
له سترګو جادوګرو سره ډیر احتیاط په کار دی
تښي لکه جنت په دنگو غرونو د نښترو
له لمنځو او ګورګورو سره ډیر احتیاط په کار دی
چې زړه دي واخلي، شونډي قدر هم درته درنه کړي
له داسې ستمګرو سره ډیر احتیاط په کار دی
پر سر یې مشهدي لونګی کچکول یې غورځولو
لایه له سوالګرو سره ډیر احتیاط په کار دی
(عارفه) شاعران خود سرونو جوارګر دي
زموږ له جوارګرو سره ډیر احتیاط په کار دی

اه!

محمد سرور حسین یار

څنګه تیر سو

څنګه ولاړی

خومره خوږ و

خومره ښکلی

هغه څه و؟

ورکتوب و

ځواني هم درومي روانه

نه ستښېږي

نه درېږي

خومره ژرځي

د ځواني سپرلی په منډو

تندی اوس لا ګونجي کړي

وښسته خپل رنل اړولی

ژر به سپین سي

ژر به راسي

د پېړۍ خزان په منډو

دا يې اعلان و چې انصاف به گټو
 د خپلي خاوري او خپل ځان دپاره
 چې د بل چا په وينو داړي سرې کړي
 دا حق به نه وي د انسان دپاره
 څوک به د چا قصيدي نه پرې وائي
 منبر به وي تش د اذان دپاره
 هغه وگړي به جابر باله شي
 نوم به څوک نه ردي د امام ورباندي
 چې د بل چا له اوبنکو ستوري جوړ کړي
 او بنائسته کړي خپل مابنم ورباندي
 بيوسته زړونه يې هوار وي مخته
 په ناترسۍ لگوي گام ورباندي
 خو د فرعون وارشان ژر را غونډ شول
 چې دا سرې کړې خبرې کوي
 زموږ د واک سيسی به ښکار کړي يووخت
 دا د شاهين بچي وزرې کوي
 نن که تنها دی خوشا به گوري
 چې اقتدا پسي لښکري کوي
 راځي چې اوس لاترنده ولټوو
 ددې روښانه او سپين لمر دپاره
 راځي چې وکړو انتظام د غشو
 دا د اولس د ښي وزر دپاره
 راځي چې مخکې له اغزو کړو پاکه
 نن د گناه د نوي کر دپاره
 بس بيا هر لور ته غلبې جوړې شوي
 چې د وطن د لوی غدار ونيسي
 غاښ د هيواد په پاک وجود لگوي
 دا د لستوني تور ښامار ونيسي
 د خپلي خاوري دا د ښمن ونيسي
 د خپل دښمن دا مددگار ونيسي
 د درواغجنو په دې نارو باندي
 ساده اولس شو ټول خطا لحه !
 چا چې د دوی پر سرو زخمونو ژړل
 ماته ئی کړه د هغه ملا لحه
 دا دی په وينو اوس لرلی راغی
 په بې وسۍ سره تر تال لحه !
 نو ته ئی ونيسه کرار په غيږ کې
 دا زهره چاودی او خوږمن در سپارو
 چې يې زخمو نه دي د ستورو په شمير
 د کهکشان غوندي بدن در سپارو
 د صداقت له گلو ډکه چې وه
 پاره پاره هغه لمن در سپارو

ځی ورته ونيسو سنگر مقابلې ته راځي
 وايی صبا ته يولښکر مقابلې ته راځي
 زه به ميدان ته ستا د سترگو بانه وږم راسره
 احتياط ښه دی زورور مقابلې ته راځي
 ستا د خواږه نظر غورځنگ راباندي زده کړه اشنا
 نن اولسونه د هنر مقابلې ته راځي
 دغه ماشوم زوی د شهيد دی مگر پام کوه لږ
 دا به يووخت ستا د (عسکر) مقابلې ته راځي
 دلته راتلی شي هر سالار خوشا به نيت وي خراب
 نن يې ستا مخ ته هر (کمر) مقابلې ته راځي
 جلاله دغه يوعادت د پښتنو کړی جانان
 نظريې مست شود نظر مقابلې ته راځي

درويش (دراڼی) د شهيد قبر ته

لحه د انيسه يې کرار په غيږ کې
 يو زهره چاودی او خوږمن در سپارو
 چې يې زخمو نه دي د ستورو په شمير
 د کهکشان غوندي بدن در سپارو
 د صداقت له گلو ډکه چې وه
 پاره پاره هغه لمن در سپارو
 دا يې گناه وه چې يې نه پرېښوول
 پر خپل اسمان باندي د بل لمرونه
 توره تياره به يې تياره بلله
 سپينو لمرونه يې ويل لمرونه
 خپل ژوند يې ټول په تروړمۍ کې تير کړ
 د بل دپاره يې تراشل لمرونه

انالله و انا اليه راجعون

مړينه

وخت په خپلو برگو کوڅو (وزرونو) الوتل کوي د مقصد په لور روان دی او د چا پروا هم نه ساتي. د انسانانو طومارونه غوړوي، ډکوي او رانغاړي. چاته پکښې توري او چاته هم سپینې پانې لیکل کیږي. د چا پکښې داسې کره وړه ثبت شي چې د ژوند په پای کې نه خپله ورباندې خوشحاله وي او نه نور ورڅخه خوښ د داسې کسانو تلل غنیمت وي ځکه نور یې له شرڅخه خلاص شي. ځینې بیا داسې بې خاصیته انسانان وي چې نور یې نه په راتلو پوهیږي او نه په تللو، ګواکي د اوږده سفر په لاره کې یوه شپه یوې ګومبي ته واړوي، نن راشي او سبا روان وي... خو ځینې بیا په خپلو کړو وړو د ژوند طومار ښکلی کړی. د ژوند په پای کې په خپله هم ډاډه، آرام او ورباندې ویارې نور یې په ژوند کې ترې برخه اخلي او په تللو یې هم خواشینی وي، رښتیا په فراق یې ((سیا پوش تمام جهان شي)).

همدا کاروانونه راځي او ځي. څوک پدې نه پوهیږي چې له کومه راځي او چیرې ځي. څوک پوهیږي خودا ماره نفس په غوښتنه نه پروږي او نه سبا ویني. په دې غنیمت کې یې سترګې پټې شي. څوک دلته راتلل له خپل ټاټوبي او له خپله یاره بیلتون ګڼي رښتیا:

بشنو از نی چون حکایت می کند

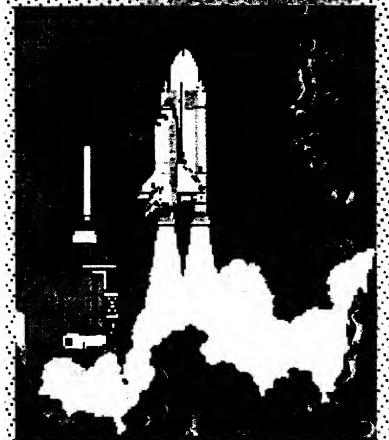
و ز جدایی ها شکایت می کند

او بیا د وصل په تمنا کې هغه توبڼه برابروي چې دیار لورته ورباندې په تللو او وړلو سر تیتې نه وي.

هو! پوهیږي چې عمر یې کم، سفر یې اوږد او توبڼه یې کمه ددې کمیو او نیمګړتیاوو په پوره کولو کې هلې ځلې کوي خدای ﷻ ته په عبادت او مخلوق ته یې په خدمت خپل د لارې خورۍ څړوي او پوهیږي چې ((ښه ده ښه ده دا نیا چې توبڼه ده د عقبی.)) دا کسان نو بیا د "خیر الناس من ینفع الناس" په مصداق سر لوري وي

زېاره شیر احمد حیدر

الکترونیکي شبکې

الکترونیکي شبکې لاهور د سپوږمکیو جگړه ده. چې په ۱۳۶۷ (۱۹۸۸) کې د امریکا د پخواني جمهور رئیس رونالډ ریګن، غوښتنه وه، اوددې هڅې د عملي کیدو لپاره یې زیاته پانګه په پام کې لرله. دا هڅه د امریکا او غربي هیوادو له لوري په ګډه پیل شوې ده. د دریمې نړۍ ټول هیوادونه، تر برید لاندې راولسي او په دې ډول د مصنوعي سپوږمکیو په وسیله، غواړي خپل انحرافي فرهنگ، دې سیمې ته ولیږدوي. دا جگړه د امریکا د غوښتنو له مخې په اصل کې د غریبو او بیوزلو هیوادو پر هوائی پولو د هغوی له اجازې پرته یوازې خړګند تیری دی.

د سپوږمکیو دا برید چې د تلویزیوني کانالونو خپروني له ځانه سره لري غواړي د غریبو هیوادو اصیل فرهنگي دیوالونه ونړوي. چې دا برید به په یوازې ډول تر ډیره ځایه اسلامي هیوادونو ته متوجه وي او غالباً هغه لاس پوڅي هیوادونه چې غواړي امریکایی تبلیغاتو ته په نورو هیوادو کې لاره هواره کړي او امریکایی خپروني په اسانۍ سره هري کورنۍ ته ورسېږي پدې سره به امریکا تبلیغاتي انحصار په لاس کې واخلي د هیوادونو فرهنگي ارزښتونه به تر پښو لاندې کړي او د اسلامي ټولنو معنویت به په خطر کې ولوړي.

همدا اوس امریکا د استعماري او غریبو هیوادو لپاره درې ډوله تلویزیوني خپروني لري. سیمه ییزې، وې غالباً سمیزي خپروني لري او د هر هیواد لپاره ځانګړي خپروني پکې ځای شوي دي.

پدې خپرونو کې هڅه کېږي چې د نورو هیوادو د سوداګرۍ بازار تر انحصار لاندې راولي او د نرخونو لوړوالی او ټیټوالی د امریکا د غوښتنو سره سم تر سره شي. نړیواله سوداګری تر تاثیر لاندې راولي. دغو خپرونو (۸۰) هیوادونه اغیزمن کړي. چې د اسیا په جنوب جنوب ختیځ اولاین امریکا کې پراته دي. دې الکترونیکي برید د هیوادونو ټولنیز جوړښت زیانمن کړی د ستارګانې وې خپرونو د خلکو پر افکارو څرګند رواني اثرات پرېښي او په ځانګړي ډول د سیمې په ماشومانو کې یو ډول بدلون لیدل کېږي. چې په پرمختلونکو هیوادو کې دا اثرات پوره څرګند دي. سیمه ییزې تلویزیوني چینل چې د امریکا د اتلانتیک له بڼاره څلور ویشته ساعته خپروني لري. د امریکا تر ټولو مهمه جاسوسی اطلاعاتي او تبلیغاتي وسیله ګڼله کېږي دې شبکې د خبر انحصار په لاس کې اخیستی او د سې ان ان لپاره چې څومره بودجه منظور شوې ده په همغه اندازه تبلیغاتي ګټه یې لاس ته راوړي. امریکا هڅه کوي ددې شبکې په مټ نړیوال سیاست په انحصار کې وساتي. د نظامي او اقتصادي پېښو بدلون د خپلو غوښتنو له مخې نورو ته ورسوي. ام-ټي وي دا د امریکا بله تلویزیوني شبکه ده چې په فرهنگي انحراف کې ستر رول لري. د ځوانانو او ماشومانو د ښوونې او روزنې ټول سیستم یې اغیزمن کړي. د پرمختلونکو هیوادونو ځوانان خپل ډیر وخت ددې شبکې د خپرونو په لیدلو تیروي پدې شبکه څلور ویشته ساعته د ځوانانو د جنسي پارونو لپاره نڅا او موسیقي خپريزي. دام ټي وي خپرونو بله غوښتنه دا ده چې امریکائی ناولي فرهنگ د نورو هیوادونو د

دانشمند محمدي (خلعی)

دمخه تر هغه چې د شاولي الله (رح) تاريخي او جهادي ليك د گرانو لوستونكو حضور ته دلته رانقل كړو دا لزمه گڼو چې دده د اسلام دوستي ، عرفان ، تصوف او جهادي خدمتونو او كارنامو په هكله څه زيات معلومات وړاندي كړو :

د هند په تاريخ كې د مسلمانو افغانانو ونډه په حقيقت كې د نيمې وچې په خاوره كې د مسلمانانو د معنوي شتمنيو ، لويو هستيو او منلو علمي ، روحاني ، جهادي ، ادبي او اجتماعي شخصيتونو تاريخ دی چې د تاريخ په بيلو دورو كې دهغو پرسترو او نه هيريذونكو خدمتونو باندې رڼا اچوي چې دغي دوري په هغه سيمه كې د اسلام د مقدس دين ، ادب ، هنر ، فرهنگ ، ثقافت ، حكمت ، سياست او فلسفي

ميدان تود كړی او د ډول ، ډول صنعتونو او مثبتو پرمختگونو اساس يې په افتخار ايښی دی د مثال په توگه د اسلام او افغانانو لوی مجاهد غزنوي محمود د خپل جهادي فوج سره په كال زرميلادي كې د هند په لويه خاوره قدم كښود چې د سومنات فتح يې لويه تاريخي كارنامه گڼله كيږي (پنجشنبه ۱۳ د ذوالقعدې ۴۱۶هـ) كه څه هم د غزنوي محمود د ورتگ د مخه د اسلام د مقدس دين د عربي مجاهدينو په وسله چې لوی قوماندان يې محمد بن قاسم نوميدی په (۱۱۷ ميلادي كې) هند ته ورغلی و خو واقعيت دا دی چې د عربيانو وروسته د اسلام مترقي او پرمخ تللي تهذيب او مدنيت د نورو افغاني مجاهدينو لكه غوريانو ، غلجيانو ، لوديانو او سوريانو

د ورتگ په دور كې مدنيت د نورو افغاني ټولواكانو او مجاهدينو ورتگ د كمال او جمال درجي ته ورسيد پروفيسر (دته) د هند په تاريخ د غزنوي محمود (رح) د شخصيت د څيړنې په ضمن كې ليكي : (... مسلمان مورخين او پوهان د غزنوي لوی سلطان محمود شخصيت ته د يوولي او بزرگ په سترگه گوري ، بيله شكه چې هغه د اسيا يوزبر دست اسلامي فاتح او لائق مجاهد و . هغه تل د بيوزلو او مظلومانو مرستي ته تيار و ، د روژې په مياشت كې به يې هيڅكله د فطر د حقوقو وركول نه هيرول او ذكوة يې په غزيبو باندې ويشه ، هغه يو مهذب ، علم دوست ، او د عالمانو سرپرست سلطان و ...) د دوی وروسته د نورو افغانانو مجاهدينو د كلتوري او ثقافتي خدمتونو په لړ كې په ۱۷ پيړۍ كې د

د یویند د مدرسې پیروانو شاولي الله مجاهدي سیمې د فرهنګي تاریخ او اسلامي صنعت په خپرولو کې د یاده وتلی نه شي او هر کله یې په ویاړستایي د یویند مدرسه دهلوي محدث شاه ولي الله (رح) چې اصلي نوم یې شاه عظیم الدین او په کال ۱۷۰۳ میلادي زیږیدلی او په کال ۱۱۷۶ هـ ق ۱۷۶۲ میلادي کې وفات سوی د افکارو د تبلیغ او سیاسي مبارزې د پرمخبیلولو له پاره په کال ۱۲۹۳ هـ ق کې د مهارنپوري مولینا احمدعلي محدث له خوا د یویند په زاړه کلي کې چې د هندو او ترپردیش په ایالت کې واقع دی پرانستله شوه. ددغې مدرسې پیروانو زیاراستی چې دهند څخه استعمار او پردې فرهنګ وایستلی شي.

شاه ولي الله صاحب (رح) د تیپو سلطان د اقتدار په وخت کې په خپلو مجاهدو پیل وکړ او هوډ یې کړی و چې د خارجي استعمار او داخلي استبداد او بددیانتی په مخالفت په کلکه ودریږي ده تیپو سلطان وزیر علیخان، د رامپور نواب غلام حیدر خان رو هیله، د افغانستان پاچا زمان شاه سدوزي پر شمالي هند باندي د حملې کولو او مرستې کولو له پاره دعوت کړل. زمان شاه د داخلي مشکلاتو له مخې د خپلو پنځو حملو په ترڅ کې په دغه عزم بریالی نه شو، په همدغه وخت کې چې ده لاهور ونیوی، د دهلي پاچا شاه عالم لیک ورته را ورسید، چې دهند پایتخت دهلي ونیسي، خو په افغانستان کې د نا ارامی پینیدلو او د محمود سدوزي د یاغي کیدلو له کبله یې

مثبت ځواب ور نه کړای شو. په دې وخت کې انگریزانو د ایران د قاجاري دولت سره د زمان شاه په مخالفت تړون وکړ. هغه وخت چې زمان شاه دهند نیولو عزم وکړ قاجاریان به د افغانستان پر هرات حمله کوي. اوددغه تړون په بدل کې یې د انگریزانو څخه پیسي او مرستې اخستي او هم یې میا غلام محمد د تقوا او شیخې په لباس کې کندهار ته ولیږي چې د کندهار سرداران خانان او روحانیون د زمان شاه د خلع کولو په دسیسه کې خپل طرفدار وگرزوي. که څه هم تیپو سلطان د شاولي الله (رح) د تعلیماتو او ملي مجاهدو د پیاوړي کولو له پاره په ټینګه ملا وتړله خو په دغه مجاهده کې بریالی نه سو او په شهادت ورسید (۱۷۹۹ ع ۱۱۷۸ هـ ق) خو پیروان یې تر اوسه استعمار او بددیانتی له منځه وړلو د پاره د سیمې په تاریخ کې ښه نوم ګټلی او په احترام یادېږي. د یویند د مدرسې د شاگردانو د مرام مهم ټکی په هند کې د وجدان د ازادي پالل د مغلیت او استبداد سره ملي مجاهده کول د دیني او شرعي احکامو جاري کیدل، د مسلمانانو د بنیادي حقوقو پیاوړي کول او داسې نورو. د یویند په مدرسه کې صرف، نحو، معاني، منطق، فلسفه، د فقي اصول، حدیث، تفسیر، د فرائضو علم، عقاید، کلام، طب، د مناظري علم، قرائت، تجوید، ریاضي، ادبیات تدریسیدل او شاه ولي الله صاحب رحمت الله علیه د یو شمیر معتبرو اثارو مولف دی چې

مشهور یې دا دي:

فتح الرحمن، الفوز الکبیر، مصفی، متوای، حجت البالغه، لبدور البازغه، ازاله الخفا الی عن خلافته الخلفا، قره العین فی تفضیل الشیخین، انصاف، عقد المجید، تحفت الموحیدین، شرح تراجم ابواب صحیح بخاري، مجموعه رسایل اربعه، تفهیمات الهیه، خیر کثیر، فیوض الحرمین، الدار الشمین فی مبشرات النبی الامین، انفس العارفين، لسان العین، القول الجمیل، انتباه فی سلاسل اولیا الله، الطاف القدس، سطحات، معات، لمحات، مکتوبات فی مناقب امام بخاري، ابن تیمیه، مکتوبات المعارف منع مکاتیب ثلثه، سرور المحزون، الجزء الطیف لمقات الوطنیه فی الوصیه والنصیحه، شفا القلوب، زهرادین، تاویل الاحادیث، جوامع مشرح ضرب البحر العقبه، الحسنه، المقدمت النبیه، چهل حدیث، شرح رباعیتین، ماشعرا لاجداد، العطیه الصمدیه فتح الودود فی معرفت الجنود، مسلمات او نور.

شاه ولي الله صاحب رحمت الله علیه د قران عظیم حافظ او په تصوف کې د نقش بندي طریقي پیرو و هغه وخت چې دهند مسلمانان د مریتیانو د ظلم او استبداد څخه په تنګ سول او دهند بابري کورنی مخ په زوال ښوی شاه ولي الله ابدالي احمد شاه بابا دې ته وهڅاوه چې ددغو مسلمانانو په مرسته هند ته راودانګي احمد شاه بابا دغه دعوت په خوښي او احترام ومانه او په هند کې د عدالت قائمولو، عمومي امنیت راوستلو او اسلامي نظام

د پياوړي کولو په هڅه په کال ۱۷۷۴ میلادي کې خپل ملي مجاهدین هغې خواته تشویق کړه د دغه دعوت د پېر سر رسولو وروسته که څه هم ابدالي غازي غوښته چې شاه ولي الله صاحب رحمت الله عليه له ځانه سره کندهار ته راوړي . خو په هند کې دده د پاته کیدلو او د بابر د کورنۍ او تیمورشاه سره د مرستې کولو په نیت د خپل عزم څخه واوښت او د تیمورشاه سره د دعوت او ارشاد په غرض یې په دهلي کې پریښود او په عوض کې یې د دهلي د جامع مسجد خطیب مولانا فضل احمد او مولوی محمد غوث د تاج خان ترکمان زوی د دیني علومو د تدریس له پاره له ځانه سره کندهار ته راوستل . هغه وخت چې مولوی محمد غوث یې د پیښور د ښار د قاضي په حیث وټاکي هغه ته یې د علماو د خان لقب ورکړ او شاو لیخان باميزي ته یې امر وکړ چې هغه ټاکلي معاش په تسلیمولو لگياشي .

دهلوي شاه ولي الله صاحب دوه ځله د تیمورشاه دراني سره لیدلي او وروسته د هغه د مشاورینو او ندیمانو له جملې څخه وشمیرل سو .

هغه وخت چې احمد شاه بابا د پاني پت له فتح څخه د شاه ولي الله صاحب د دعوت او ارشاد د پرځای کولو وروسته کندهار ته راغی او غوښته یې چې خپلي مجاهدي لښکري د هرات او مشهد په لوري وځوځوي ناروغ سو او په ۱۱۷۶ هـ ق کې وفات سو .

نوی معارک د ابدالي احمد شاه بابا غازي په هکله لیکي :

(... / احمد شاه مرد متشرع و پابند امور دیني و حنفي مذهب عالم و باسوادي بود ، دیوان اشعار پشتموی او در کابل به سال ۱۳۱۹ هـ ش از طرف عبدالحی حبیبی طبع شده که کلام عشقي و تصوفي و حماسي و اخلاقي دارد . و دارای تقریبا دونیم هزار بیت است از قسم غزل و رباعی و قطعه و مخمس و مربع ، در کلامش رنگ تصوف به خوبی اشکار است . برخی اشعار اخلاقي و وطني نیز دارد علاوه برین احمد شاه برخی کلمات و ملفوظات منشور نیز داشت که ملا محمد غوث بن ترکمان بن تاج خان قاضی پشاور به امر وی شرحی بران کلمات به زبان فارسي به نام (شرح الشرح) نکاشته است .

احمد شاه بابا غازي میافقیر الله ننگر هاري حصار کي اوتاني ته هم عقیده او اخلاص درلود ، میا صاحب د احمد شاه بابا غازي تر وفات وروسته په یوه مکتوب کې دده زوی سلیمان شاه ته داسي لیکي : (... نظر به رابطه انسانیت علی الخصوص حسب رابطه خویه که قیما بین جناب شاه غفران پناه و ابن درویش صورت یاب گردیده بود ...)

د میافقیر الله یو عربي مکتوب د احمد شاه بابا غازي په عنوان دی جهاد ته یې تشویق کړی دی .

احمد شاه بابا غازي د حضرت میا عمر قدس سره هم اخلاق درلودل او د هغه په مریدانو کې شمیرل کیده هغه وخت چې ده پر پاني پت مجاهده کوله ، د مجاهدو لښکرو په جمله کې یوازي او لس نیمه زره کسان د میا عمر صاحب

مریدان او خلیفه گان هم شامل وو . احمد شاه بابا غازي ساده ژوند درلود ده هیڅکله فاخره کالي نه اغوستل ، د پاچاهۍ په وخت کې زیاتره پرتخت نه کښینوست او شاهۍ تاج یې نه استعمالوه . د ملي مشرانو سره به پر مخکې کښینستۍ په ملي او قومي اصولو باندي به یې روابط ورسره ساتل احمد شاه بابا غازي په دیني او ولسي مقرراتو برابر ژوند کاوه ، د خدای د مخلوق او قوم خدمت یې په اخلاص کاوه د ملایانو او روحانیونو سره یې ناسته او ولاړه درلوده ، عیش او ساتیری یې نه پیژانده ، په کندهار کې دده په نامه کوم باغ پارک یا کوټی چې د ساتیری او عیش ځای وي نسته . وائی په گرده عمر یې یوه ورځ ساز او سرود اوریدلی چې سراج التواریخ په خپله ۳۰ صفحه کې دغه واقعه داسي راوړي : (... روزي ازاد امتحان پارسایي و حقیقت سرائی علمای بار الله از آلات ساز خواسته به نواختن در آورد ، (ملا ارادت) معروف به ملا شاهوویکي دیگر حاضر بودند از آواز ساز دل گساز گشته از مجلس برخواستند و ملا شاهو زبان حقیقت بنیان شنیده به جرأت و جسارت گفت ای احمد این چه کار است که مرکب شده ای اعلی حضرت احمد شاه در جواب گفت چه میشود و ضرر اینکار چیست؟ وی به پاسخ گفت که به همین کلمه که گفتی گویا حرام را حلال شمردی و نتیجه حرام را حلال شمردن کافر شدن نیست ، این را گفته قدم به بیرون شدن نهاد و اعلی حضرت احمد شاه گفت که مباشر این امر شدن و ان گفتم برای

حرام را حلال دانستن پس ملا ارادت گفت حالا که کار امتحان در میان آمد دیگر حاضر محفل حضور پادشاه نخواهد شد چنانچه در (سورغر) رفته منزوی گشت.

سید جمال الدین افغان د خپل اثر تمت البیان په ۶۸ مخ کې دده په ستاینه کې داسې وایی:

(... وکان هذا السلطان العظيم الشان (ای احمد شاه) من قبيله السدوزایی وهی القبيله التي... ومن اجل ذالك تمكنت محبته من قلوب رعایا عموما مع اختلافهم فی الاجناس والمشارب ومن قلوب الافغانين... ثم لقبوه بابا وهوالی الان یعرف عندهم بهذا القب از ایدعونه احمد شاه بابا واستقر عرش ملکه و سلطنه علی دعائم الشبات والتکمین ولیکن لما کانت العلمه الحقیقه الشباب الملك والسلطنت هی حلمه وی بیره.

مجمعل التواریخ مولف ابوالحسن بن محمد گلستانه په خپله ۵۲۰ صفحه کې د احمد شا بابا غازي د وفات په هکله داسې لیکي: (... واز مدت ها بود که به ازار جزام مبتلا و در این اوقات ازار مز کور شدت نموده وضا به برگشتن به سمت هرات و قندهار گردید و افغانه از شدت ازار او بسیار مخوف و هراسان وهمان ساعت عطف عنان به حمایت هرات نمود و در ورود به هرات چند روز در اینجا مقام نموده ازار او په جدي شدت نمود که کدام درد داغ او افتاده که در وقت اکل کرم از دماغ به دهن اومی افتاد ازین سبب به پشت افتاده دیگری به قاشق اش و طعام به خلق

او میریخت. اخر لا مرکز او بجای رسد که سخن او را کسی نه فهمید مگر یاقوت خان خواجه که به خدمت قولله اقامتی گری سرافراز بوده و در او اخر او هم سخن او را نمی فهمید، احمد شاه عاجز و مغطر شده سخني را بدست خود می نوشت. یاقوت خان دریافت کرده اجرا مینمود افغانه شاه مذکور را به امتحان برداشته روانه قندهار گردیدند، در ورود به قندهار شاه دراني احوال را دگرگون دیده به امر و وصیت پرداخت. هرات و توابع انرا به تیمورشاه و اگشداشته و قندهار را به ولد دوم سلیمان شاه نامزد نمود کابل را به ولد دیگر که پرویز نام داشت داده و سکندر شا را ولیعهد خود مقرر نمود برادران دیگر را به خدمت او مامور و جهان خان را باشي هزار کس لشکر ولیعهد داد او را به سمت پنجاب مامور نمود و خود از قندهار کوچیده در سه منزله قندهار که محل ابلات افغان و خوشاب هوا میباشد سردلي و ازار او زیاد شدت کرده در اخر ماه جمادي الثاني سنه ۱۱۸۵ دنیا فاني را وداع نمود.

د احمد شا بابا غازي جنازه په پیرو شاندار و مراسمو او ترتیباتو قندهار ته را وړل شوه او په هغه گنبد کې چې دده په ژوند جوړه شوي وه خاورو ته وسپارل شوه دده د مزار د گنبدې کتبه داده.

شاه و لاجه احمد شاه دراني بود در قوانین امور سلطنت کسرای منش از تهیب قهرمان سطوتش در اعهداو بشر اهورا به بشر خویش دادي پرورش میرسد از هر طرف در گوش بدخواهان او

از زبان خنجرش هر دم هزاران سرزنش چون روان شد جانب در البقا تاریخ بود سال هجری يك هزار و يك صد هشتاد شش د شاولي الله (رح) د دعوت او ارشاد ليك ابدالي احمد شاه بابا غازي ته هندته دورتلو په مناسبت الحمد لله رب العالمين والصلاه والسلام الاتمان لا کمالان علی رسولہ شفيع المذنبين يوم دين و اله واصحابه اجمعين اما بعد:

این کلمه چند است که حمیت حامل بر عرض انها شده "حق عزو علان را بر مسامع علیه برساتاد. وجود پادشاهان اسلام نعمتی است به غایط عظیم... باید دانست که ولایت هندوستان ملک است و سيع اوایل ملوک اسلام در مدت بسیار به مجاهده بی شمار به دفعات این ولایت را مسخر ساخته اند سوای دهلي که جای شست پادشاهان صاحب اقتدار بوده است در هر ناحیه فرمانروای علحیده بود مثلا گجرات. احمد اباد که تعلق به والي جدای داشت دسته را بادشاهی دیگر و بنگاله در تحت و تصرف حاکم دیگر و او ده محل سلطنت شخص دیگر که او را سلطان اشرف میگفتند و ملک دکهن عبارت از پنج سلطنت است: برهانپور. ویرار. اورنگ آباد. و بیجاپور که در هر ولایت ازینها پادشاهان مستقل بوده است و در مالوه حاکم جدا فرمانروا، هر یک ازین مواضع که نام کرده شد پادشاهی علحیده صاحب فوجی و صاحب خزانه میداشت و هر کدام در مملکت خود مسجد ها بنا نمود و مدرسه ها ساخته و مسلمانان از اطراف عرب و عجم انتقال نموده درین مواضع مروج اسلام شدند و تا حال اولاد همان

مردم برطور اسلام قايم اند. و ملك ديگر است كه هيچ گاه محل نشيست پادشاهي از پادشاهان اسلام نه شد و بر كفر صرف باقي مانده حالتيكه پادشاهان از ان چه كه نيز ديك حدود شان بود باج ميگرفتند و ان ملك را چپوتانه است تول او از حدود نهته گرفته تا حدود بنگاله و بهار قريب چهل منزل و عرض او از نزيديك دهلي و اكبر اباد تا حد گجرات و اجين بيست منزل، اين همه ملكي با وسعت است، كه گاهي نشيست گاه ملوك اسلاميه نه شد، قصه كوتاه پادشاهان نيموريه همه اين از جانب خود منسوب ساخته اند تا قوم را چپوت موحدت و مناسبت به ميان آوردند، و اين جماعه را نوكر خود ناميده از شران مامون شدند. و دست از جهاد مطلق باز داشتند. و افغان فن تاريخ تمام اين ماجرا را مفصل بعرض خواهند رسيد. با الجمله مرهته نامي قوي از كفار كه ... رئيسي دارند در افصاي دكن از چندگاه سربر آورده، و جميع ولايت هندوستان را احاطه كرده اند، متاخران ملوك تيموريه از جهت عدم نورايشي و كثرت غفلت و اختلاف فكر بدست خود ملك گجرات به مرهته دادند، باز به همان سست انديشي و اسباب غفلت مالوه به آنها سپردند، و نام صوبه داري انجا نهادند، رفته، رفته قوم مرهته قوي تر شدند و اكثر بلاد اسلام را متصرف گشتند و از مسلمانان و هندو باج گرفتند، و انرا چوته نام نهادند يعني ربع حاصل، بلاد دهلي و نواحى وى چون روساي اين شهر اولاد پادشاهان فديسم اند، و وزرا و امرا اولاد

امراي قديم، لابد مرهته بايشان نوعي از مروت بكار برده محمود درميان آوردند و سلسله سلوك از طرفين جنبانيده از انواع تملق مستامن كرده گذاشتند و اولاد كهين كه اولاد نظام الملك مرحوم... گاهي به انواع جبل ميان قوم مرهته جنگ انداخته و گاهي فرنگيان را به خود رفيق گرفته شهرهاي عظيم را مثل برهانپور و اورنگ اباد را و بجاپور متصرف ماندند، و اطراف نواحى را به مرهته گذاشتند غير اين اوضاع خالص متصرف مرهته با الجمله بر انداختن قوم مرهته اسان كار نيست اگر غازيان اسلام كم رهمت بريندند دوسه صف آنها بشكنند، در اصل قوم مرهته قليل اند، و ملحق به اين طايفه كثير و برهم زدن يك صف يك صف جماعه كه محلق به ايشان اند. از هم مى پاشند و اصل قوم مرهته به همين شكست ضعيف ميشود، چون اقويانيستند و سليقه آنها فراهم آورد كثرت افواج است كه از مورد صلح بيشتر توان گفت نه دلوري و گونه پراني. غرض كه فتنه قوم مرهته در هندوستان اعظم فتنه ها است حق تعالي خير ده بار كسى را كه اين فتنه را فروشانند.

قوم ديگر از كفار جت است كه مسكن اين جماعه در ميان دهلي و اكبر اباد واقع است هر دو شهر به منزله دو حويلي پادشاهان بوده است. تيموريه گاهي در اكبر اباد مى ماندند، تا دبدبه ايشان بر راجپوتانه افتد، و گاهي در دهلي تاهيت ايشان بر سر هند و نواحى ان مستولي گردد، مزارعان مواضع مابين

دهلي و اكبر اباد قوم جت بودند سپس احكام بر اين قوم در زمان شاجهان پادشاه ان بود كه كس از اينها بر اسب سوار نشود و بندوق باخود ندارد و كلا براى خود بنا نه كنند. بعد از ان رفته رفته پادشاهان از حال آنها غفلت نمودند و آنها فرصت يافته قلعه ها بنا ساختند او بندوق ها با خود گرفته قطع طريق آغاز كردند اورنگ زيب در ان وقت در دكهين مشغول قلعه بيجاپور و حيدر اباد بود از انجا فوجي براى تاديب جت پرستاد و شيره خود را به سرداري فوج معين نمود ريسان راجپوتانه به ان شهزاده نثار ورزيدند و مخالفت پيش كردند و اختلاف در لشكر واقع شد و به اندك فروتني آنها اكتفا نموده فوج پادشاهي باز گشت و نيز در زمان محمد فرخ تير شورش اين جماعت به جوش آمد. قطب الملك كه وزير بود افواج قاهره فرستاد و چورا من كه رئيس ان قوم بود بعد از محاربات و مقاتلات راضى به صلح شد و او را پيش پادشا آوردند و عفو تقصيرات نمودند و اين نيز در حقيقت خلاف مصلحت اسلام به عمل آمد باز در عهد محمد شاه طغيان و سر كشي اين قوم زياده از حد به ظهور آمد و اين هم جور امن كه سورج مل است پيش اين جماعت شد و راه فساد پيش گرفتند چنانچه شهر بنانه را كه شهر قديم اسلام بود و علما و مشايخ از مدت هفت صد سال در انجا اقامت داشتند قهر و اجبرا متصرف گشته همه مسلمانان را به خواري اخراج نمودند از ان باز هر روز سر كشي ايشان زياد تر شده و به سبب اختلاف و غفلت ملوك و امرا كسي به ان نپرداخت، اگر بالفرض يكي قصد تنبيه او بخاطر مي آورد و قلاى سوري مل به ارمراي ديگر رجوع نموده باوى در

ساخته مشوره پادشاه را بر می گردانند. تا اینکه در زمان پسر محمد شاه، صفدر جنگ فارسي خروج نمود و با سورج مل متفق شده و بر شهر دهلي کهنه تاخت آورد. جميع اهل شهر کهنه را غارت نمود پسر محمد شاه در شهر نو فرید دروازه ها محکم بسته جنگ توپخانه سر کردند. به محض فضل الهی صفدر جنگ و سورج مل بعد دوسه ماه غایب و خاسر بازگشته طرح موافقت انداختند. چون مردم پادشاه از جنگ عاجز شده بودند موافقت آن اعدا غنیمت باز شمردند از آن جهت شرکت سورج مل افزونی یافت و از درو کروه دهلي گرفته نا اقصی اکبر آباد طولوا از حدود سوات نا فیروز آباد و شکوه اباد عرضا متصرف شده و از آن وصلوه مقدور کسی نه که بر پا دارد يك سال میشود که قلعه الورکه شرف بر جمع سوات است سورج مل در تصرف خود آورده هیچ کس از ارکان سلطنت را مقدور نشود که ممانعت نماید محصولات هندوستان که از هفت هشت کرور نیست، لیکن به شرط غلبه و شوکت و بهادری بدست می آید چنانچه الحال دیده میشود جایکه جت در تصرف دارد محل وصول کي کرور است و راجپوتانه با آن وسعت خود اگر بر سرحد راجه خراج وضع کرده شود کم از دو کرور نیست در عهد محمد شاه سال از بنگاله يك کرور مقرر بود و همیشه صوبه دارانجا بلا توقف می فرستاد باوصف ادا این مبلغ مالدار ترین امرای هندوستان صوبه دار بنگاله چنانچه با وجود تکلفی درین ایام هم صفیهی کار نادیده نوجوانی که مسلط است بر بنگاله و آن ناظم قدیم انجا است صاحب خزاین بیمشار است

و سعادت خان فارسي و بعد از وی صفدر جنگ داماد او صوبه اوده را متصرف نمودند دو کرور ازین صوبه عاید داشتند يك کرور خرج میکردند و يك کرور جمع میساختند همین مالداري حاصل شده صفدر جنگ را که بر پادشاه خروج کرده و برهم زدن شوکت جنگ نیز نزدیک تدبیر اسان است ملکهای که در تصرف خود گرفته است از خودش نیست بلکه از دیگران غصب کرده است هنوز مالکان آن مواضع موجود اند اگر پادشاهی صاحب شوکت و عدالت دست مرحمت بر سر آنها گذارد به سورج مل به مخالفت برخیزند و به میان خویش در اویزند، این است حال کفار هندوستان اما ماجرای حال مسلمانان اینست که نوکران پادشاه که زیاده از لکها ادم بودند پیاده و سوار بعضی از اهل نقدي و بعضی جاگیردار و از غفلت پادشاهان نوبت بجای رسید که جاگیرداران بر جاگیرات عمل و دخل نیابند و کسی غور نمی فرماید که باعث بی عملی است و چون خزانه پادشاه نماند نقدي هم موقوف شد آخر حال همه او هم پاشیدند و کاسه گدای در دست گرفته اند و از سلطنت به جز نام باقی نه ماند چون حال نوکران پادشاه هم این خد کشد و تباهی حال سایر اهل بلدان که وظیفه خوران بودند به سوداگران یا محترفه قیاس باید کرد که به چه حدود رسیده باشد با نواع ظلم و ضیق میعشت گرفتار شدند علاوه این همه ضیق و عشرت چون قام سورج مل و صفدر جنگ به شهر کهنه دهلي تاخت کرد به بی خانمان و پریستان و بی مایه گشتند باز قحط متواتر از آسمان نازل شد با الجملة این جمعه مسلمین قابل ترحم اند درین وقت

هر عملی و دخلی که در سر کار پادشاهی جاری است بدست هتود است که مقصدیان و کارکنان غیر این طایفه نیست هر دولت و ثروت که هست در خانه های اینها جمع شده و هر افلاس و مخمضه که هست بر مسلمانان است.

سخن دراز شد و از قاعده اختصار بیرون رفت حاصل کلام آن که در ملک هندوستان غلبه کفار به این صورت است که در بیان آمد و ضعیف مسلمانان به این صفت در این زمانه پادشاهی که صاحب اقتدار و شوکت باشد و قادر بر شکست لشکر کفار و دور اندیش جنگ از ماه غیر ملازمان آن حضرت موجود نیست لا جرم بر آن حضرت فرض عین است قصد هندوستان کرده و تسلط کفار مرهته برهم زدند، و ضعفای مسکین را که در دست کفار اسیراند خلاص فرمودن اگر غلبه کفار معاذ الله بر همین مرتبه باشد مسلمانان اسلام پراموش کنند و اندک از زمان نه گذرد که قومی شوند که نه اسلام را دانند نه کفر را این نیز بلای عظیم است که قدرت به دفع آن به فضل یزد منان غیر آن حضرت را میسر نیست. ما بندگان الهی رسول خدا را (ص) و قلام شفیع می آریم و بنام عزوجل سوال می نمایم که همت به نهضت را بجانب جهاد کفار این نواحی مصروف فرمایند، تا در پیش خدا عزوجل ثواب جمیل در نامه اعمال انحضرت ثبت شود در دیوان مجاهدین فی سبیل الله نامی نوشته شود و در دنیا غنائم بی حساب به دست غازیان اسلام افتد مسلمانان از دست کفار نجات یابند آنچه به طریق اعتجال به نشوید در آمد و اگر توجه خاطر عاطر به این کلمات مفهوم شد بعضی مطالب تفصیل خواهد رسانید والحمد لله اولاً و آخر و ظاهر و باطن

مالګیني خاوري او د هغه اصلاح کول

خاوره یوه مهمه طبیعي شتمني ده چې د نبات د ودې یو زیات شمیر عاملونه په مستقیمه یا غیر مستقیمه توګه په هغې پورې اړه لري.

د خاوري څخه باید په زړه پوري ګټه واخلو ترڅو حاصلخیزې یې وساتل شي لازمه ګڼو چې د خاورو په ډولونو او خواصو باندې وپوهیږو ترڅو د ستونزو لرونکو خاورو د اصلاح کولو له پاره ورڅخه ګټه واخلو. په ټولو خاورو کې څه نا څه مالګې موجودې وي او نبات د خپل اړتیا وړ زیاتره ضروري عناصر د خاورو له مالګو څخه اخلي خو په خاورو کې د زیاتو مالګو شتوالی د ډیرو مهمو کرنیزو خنډونو څخه شمیرل کیږي، چې د نباتاتو د ودې حاصلاتو د کموالي او حتی د هغود مړینې سبب ګرځي. د خاوري په محلول کې د زیاتو منحل مالګو شته والي د خاوري د محلول اسموتیکي فشار لوړوي او نباتات نشي کولای چې د نوموړو خاورو څخه خپل د اړتیا وړ اوبه جذب کړي. نو د نباتاتو د ریښو له جراتو څخه اوبه د باندې وزې او په نتیجه کې نباتات مړوي کیږي یا مري په عمومي توګه مالګې لرونکي خاوري په وچو او نیمه وچو سیمو کې چېرې چې د کلني اورښت اندازه یې

ترتېخیرکه وي په زیاته پیمانه لیسدل کیږي. خو دغه ستونزې په لنډو سیمو کې ډیر لږې او یا بیخي نه لیدل کیږي دا ځکه چې په نوموړو ځایو کې اورښت په پوره اندازه وي مالګې د خاورو څخه پریمینځل کیږي څرنګه چې د افغانستان زیاتره خاوري تروچ او نیمه وچ اقلیم لاندې د لږ اورښت په شرایطو کې جوړې شويدي ځکه نو د ګران هیواد په جنوبي او جنوبي غربي سیمو کې د منحل مالګو ستونځې وجود لري. په مالګینو خاورو کې نباتات د زیاتو منحل مالګو یا زیات تعویضي سوډیم یا دواړو پواسطه متاثره کیږي. په خاورو کې منحل مالګې د خاوري د مشروع بریښنایي شیری، انتقالی قدرت پواسطه اندازه کیږي واحد یې 40 mm cm دی

په خاورو کې د مالګې جوړېدنه او سرچینه:

د خاورو مالګې مختلفې سرچینې لري چې په لنډه توګه څه رڼا پر اچوو

۱- د خاورو د منرالو او ډبرو تجزیه: د ټولو مالګو لومړنی سرچینه یا منبع د مخکې د لڅخ د منرالو او ډبرو څخه عبارت دي چې د تجزیې په وخت کې د هغو څخه ازادیږي علت یې د اډی جی یو زیات شمیر ډبرې او منرالونه

پخپل کیمیاوي ترکیب کې مختلف عناصر (سوډیم، پتاشیم، کلسیم، اونیور) لري

۲- د خړو بولو اوبه: دا ډول اوبه هم تل د ځان سره منحلې مالګې لري چې د خړو بولو په وخت په تیره بیا کله چې د خاوري د زاهکښې حالت ښه نه وي په خاوره کې زیاتېږي کوم وخت چې اوبه د خاوري څخه تبخیر شي نو موږي مالګې په خاوره کې پاتې کیږي.

۳- تر مخکې لاندې اوبه

تر مخکې لاندې اوبه هم پخپل ځان کې منحلې مالګې لري چې د خاورو ټول سوري یې ډک کړي وي. کوم وخت چې دغه اوبه د مخکې سطحې ته د کیپلري قوې (شعري حرکت) پواسطه پورته کیږي نو له ځانه سره منحلې مالګې د مخکې سطحې ته وړي او د اوبو تر تبخیري وروسته مالګې د مخکې پرمخ پاتې کیږي.

۴- باد او اتموسفیري مالګې:

باد هم له یوه ځایه څخه بل ځای ته (د بحرونو او مالګینو خاورو څخه) مالګې وړي کله چې د هغه چټکتیا کمه شي راوړل شوي مالګې د خاوري پرمخ ترسب کوي او د مالګې زیاتیدو سبب ګرځي.

۵- په مخکې د مالګو کانونه او ترسبات

مستقیم یا غیر مستقیم ډول تر تاثیر لاندې راولي نسبت و مسلینو خاورو ته یې فزیکي حالت خراب دی ځکه د زیات سودیم د موجودیت له امله د خاوري ذرات یو د بله څخه لیرې کیږي او په خاوره کې د اوبو ننوتلو اندازه کموي. په سودیکي خاورو کې د منحلو خنثی مالګو اندازه کمه او پي اچ یې تر ۸.۵ زیات وي.

سودیک خاوري په لاندینو (۳) مرحلو کې اصلاح کیدلای شي.

الف: د خاوري زهکښي کول: - پدې مرحله کې د نباتاتو درېښي له سیمې څخه اضافه اوبه لیرې کیږي.

ب: د تعویضي سودیم بیخایه کول او لیرې کول: - تر زهکښي وروسته د سمونکو موادو ګډو ګډو یا کلسیم سلفیت څخه کار اخستل کیږي ځکه ګچ هم ارزانه او هم یې د انحلال قابلیت زیات دی او د خاوري سترګچ هم اصلاح کوي د ګچو د اړتیا وړ مقدار اندازه د لاندني فورمول پواسطه محاسبه کوو.

$$GR = 1.72 (Na_x)$$

GR = په یوه ایکر کې په ټن سره د اړتیا وړ ګچو اندازه ۱.۷۲ = په یوه ایکوفت خاوره کې د سودیم او ګچو د معادلوزنونو نسبت او $N_{ax} =$ په ملي معادل سره د هغه سودیم اندازه چې د کلسیم پواسطه له خاورو څخه بیخایه شي که سودیک خاوري کاربونیټ (C 03) ولري د سلفر، گوګرو تیزاب، فیرس سلفیت او المونیم سلفیت پواسطه اصلاح کیږي.

ج: د خاوري فزیکي حالت اصلاح کول تر پورتنیو دوو مرحلو وروسته د خاوري

و هغو مالګو ته وائی چې انحلايت یې تر ګچوزیات وي، د ګچو انحلايت په یوه لیتر اوبو کې ۲.۴۱ ګرامه وي.

مالګیني خاوري په دوو مرحلو کې اصلاح کیږي:

د مالګینو خاورو د سمون لومړی پړاو د مناسبو زابرو ایستل دی یانې د مخکې د اوبو سطحه لږ تر لږه تر ۱۸۰ سانتي مترو پوري د مخکې د مخ څخه کښته شي.

په دوهم پړاو کې د خړو بولو اوبه په سلو (۱۰۰) کې (۱۰) برخې د نباتاتو د ریښې له سیمې څخه تیرې شي ترڅو اضافي مالګې پریولل شي. د خړو بولو اوبه باید منحلې مالګې ونلري.

حیواني سرو او شني سري استعمال په داسې خاورو کې ګټور تمامیږي ځکه نوموړې سري د اوبو نفوذ مساعدوي په اوبو سره د خاورو پرمینځلو تر عمل مخکې ضروري بریښي چې د مخکې سطحه همواره، لوړې او ژورې یې برابرې شي. یو څه تخته وي او زیاتي خالیګاوي هم ونلري چې په دې حالتونو کې کمی اوبه پکار یږي د خاورو څخه د مالګو وینځلو غوره موسم منی او د ژمی لومړنۍ شپې او ورځې دي ځکه د اوبو سطحه ټیټه وي په دغه ډول خاورو کې لومړی کال باید د مالګو مقاوم نباتات وکرل شي ترڅو بیله څنډه حاصل ورکړي دوهم: سودیکي خاوري (sodic soils):

سودیکي یا توري الکلاي خاوري هغه دي چې په هغو کې زیات تعویضي سودیم موجود وي او د نباتاتو وده په

په غیر عضوي کانونو کې یوه زیاته اندازه مالګې سره راټولې شوي وي او کله چې تر مخکې لاندې اوبه د کرنې لپاره استعمال شي یوه زیاته اندازه مالګې په خاورو کې علاوه کیږي. او د مالګې پرابلم منځ ته راوړي.

۶- د کیمیاوي او حیواني سرو زیات استعمال: زیاتره کیمیاوي سري د منحلو مالګو په ډول جوړ شوي دي او حیواني سري هم د مالګو د پیدا کیدو سبب ګرځي.

۷- د ځنګلونو او څړځایونو د نباتاتي پوښښ په وسیله: هغه بوټي چې اوږدې ریښې لري د خپلې تغذیې په وخت کې نباتي یو مقدار مالګې د لاندینو برخو څخه وپورتنیو برخو ته نقل کړي چې د نبات تر مړینې وروسته مالګې د مخکې پر سطحه پاتې کیږي.

د مالګې لرونکو خاورو طبقه بندي

مالګې لرونکي خاوري د منحلو مالګو او تعویضي سودیم د اندازې په اساس په دریو (۳) ډولو ویشلې شويدي:

لومړی: مالګیني خاوري (saline soils) هغو خاورو ته وائی چې زیاتي منحلې خنثی مالګې ولري او د همدې لارې د نباتاتو وده متاثره کړي. دغه ډول خاوري د سپین الکلاي (white alkali) په نامه هم یادېږي چې پي $F_{HZ,1}$ یې له ۸.۵ اته نیمو څخه کم په هلمند، کابل او ننگرهار کې لیدل کیږي (د هایدروجن د ایون د غلظت و منفي ګارټیم ته پي اچ وائی چې د خاوري تیزابیت درجه معلوموي. د دغه ډول خاورو سودیم مقدار لږ دی ځکه نو فزیکي حالت یې ښه وي منحلې مالګې

مسلمانان د وروستی درېزې په وروستي شېبې کې

س. م. شکیب

سره هغوی ډیر پلانونه ددې کار لپاره طرح کړي او کوي یې. افغانستان چې څه د پاسه ۲۵ کاله په خونړۍ اړو دوې کې را ټکیږي دی، دغه مهال د امریکا او غربي نړۍ شل مخي سیاست زموږ لپاره ډیره بڼه تجربه او یو درس دی. دا چې نن سبا امریکا او غرب خبره د سیاست په پرده کې را نغاړي خو په واقعیت کې داسې نه بلکه د اسلام او کفر مسئله ده. چې هر باشعوره سړی ددې پیچلي مسئلې شاهد دی او ورباندې پوهیږي قضیه یوازې له افغانستان سره نه بلکه له مسلمان سره ده. نوموړې به هڅه وکړو چې په دې وړه مقاله کې ددې خبرې د تثبیت لپاره خو بیلگې وړاندې کړو:

په افغانستان کې د بدمرغیو د له مینځه وړلو یخاطر د طالبانو د اسلامي پاڅون د پرمختګ او بریالیتوب نه وروسته غربي نړۍ خصوصاً امریکا زموږ له هیواد سره د څو پلمو او بهانو په لټولو سره په مطلقه توګه غلیمانه او دښمنانه دریځ غوره کړ. دا لاره یې په داسې حال کې خپله کړه چې هغوی به دې ته باور شول چې طالبان پخپله اسلامي تګلاره کې رینستني او له خپل هدف نه تیریدونکي نه دي. چې دا د کفرې نړۍ لپاره یو خطر ده. نو هغوی هڅه کوي چې هغه اسلامي حاکمیت چې له اروپا سره د آسیا په وروستنی خطه (ترکیه) کې یې د غروب شیبې په برخه شوي وي او اوس د افغانستان پر سپیڅلي ځمکه را څرګندیږي، خاموشه کړي او د هغه د وړک کیدلو تجربه، د نورو په څیر تکرار کړي. نو د اوقیانوس د بحر له پورې

(لورپټیا) مسئله ده. له ۱۴ پېړیو نه را پدېخوا دورې ته که وګورو چې اسلامي امت د نړیوال طاغوت سره د سړۍ او ګرمې مبارزې په ترڅ کې دادواړه حالتونه (عروج او زوال) لیدلۍ دي. لاملونه که یې ډیري وي یا لږ، څرګندوي یا پټ، خو پوهانو څېړنکو ورباندې وخت په وخت پوهولي یو او پوهي مو. مسلمانانو چې څومره د عروج دورې تړي کړي، د زوال پرمهال یې نو بیا نړیوالو کفرې ځواکونو ته هم د استعمارګرۍ زمینه مساعده شویده چې ددې وروستۍ زریزې څه د پاسه ۸ یرغلګري امپراتورۍ لکه: چنګیزی، هسپانوي، فرانسوي، برتانوي، چینائی، د روس تزاری او داسې نورې یې بیلګې دي. زموږ هیواد افغانستان کې چې د ډیرو ټکیلاکګرو امپراتوریو د نابودۍ ټاټوبۍ او زوړیې پکې اوبه شوي، د وروستۍ تزاری امپراتورۍ له راپرزیدلو او نابودیدلو نه وروسته دنړۍ یو بل مستکبر ځواک (امریکا) هم هڅه کوي چې د تیرو اسلافو لاره تعقیب، افغانستان او نورې اسلامي منطقي په شعوري او غیر شعوري ډول مستعمره کړي. له وخت او موقع نه په استفادي

څرنگه چې وروستۍ عیسوي زریزه هم تیره او د بلي پېړۍ پیل مه شوه. په دې زریزه کې به ښایي د کائناتو په دې ستره نړۍ کې ډیر وړ او ناوړه تحولات، انکشافات، پرمختګونه او بدلونونه راغلي وي. ممکن داسې پېښې به ترسره شوي وي، چې بشري عقل به یې ادراک ونشي کولای.

د ځینو وروسته پاتې اومخ په خوږ انساني مخلوق دا محدود ژوند به د هغه مخ پر لوړ بشریت له لوري د فطري غیر صالح طبیعت د مقتضیاتو په اساس، له ډول ډول کړاوونو سره مواجه شوی وي. ځیني به برلاسي او ځیني به یې زورولي وي. خو سالمه گروهه دا هرڅه د هغو ازموینتونو او حکمتونو یوه برخه ګڼي چې دننۍ او راتلونکي دنیا د سترڅښتن له لوري د موجوداتو په پیدایښت کې د یوودیعت او امانت په توګه ایښودل شوي دي. د پرون حالات تیر شول، د سبا لپاره سترګې په لاره، د نن د حالاتو شاهدان یو او پخپلو سترګو یې ننډاره کوو. د ډیرو داسې موضوعاتو ترڅنګ چې بشري اړو پیچ ورباندې رامنځ ته شوي ستره پېښه د مسلمانانو د عروج او زوال

او هغې دنيا ته په نفسي اطمینان روان وي خو د راضیه او مرضیه په خوشحالیو کې د ژوند او خلقت وروستنی هدف ته ورسېږي . . . (د همداسې فوز فلاح او بري په هیله .)

مرحوم الحاج ملا محمد رباني هم په یوه انساني کاروان کې دې نړۍ ته راغلی . شپې ورځې ورباندې تیري شوي او د هغې دنیا د خوشحالی په هیله یې د ځوانۍ په شپو ورځو کې له دې نړۍ څخه سترگې پټې کړي د ژوند د خوږو شپو ورځو په پیل کې یې په علم پسي ستونزي وگاللي ، د ځوانۍ په تورو ولولو کې یې د روسانو په وړاندې د جهاد سنگرونه تاوده وساتل اود ځوانۍ د پخیدلو او تجربو د زیاتیدلو په مهال یې د طالبانو د اسلامي تحریک د لومړنیو خادمو مشرانو په پانه نوم راغی . په کابل کې د اسلامي امارت لومړنی واکمن او د لومړنۍ امارتي کابینې رئیس شو . په نظامي ډگر کې یې د همت او میراني مظاهره وکړه او په سیاسي او اداري پوستونو کې د تدبیر او حلم نمونه وو . د خدای ﷻ دین او مسلمان هیوادوال ورڅه نه په جنگ کې هیر و نه په سیاست کې نه یې په روغتیا کې ځان وسپماوو او نه یې په بیماری کې د بیماری په کړاونو کې یې یوه پښه په بهر او بله په دننه وه . خونه یې خدمت ته شا کړه او نه یې دین او جهاد هیر کړ همدا او دې ته ورته ښیګڼې وي چې تر مړینې وروسته یې د ژوند خاطره مثبتې ، خوږه او تل پاتې ده که چا پیژانده او کڼه ، که چا لیدلې وو او کڼه خو په مړینه یې خفه وو هرچاته چې به دي کتل او له هر چا څخه چې به دي اوریدل ، پرته له قوم ، ژبي او سمت له بیلوالي د هر چا په خوله ورته ستاینه وه او د مغفرت او لوړو درجو غوښتنه . . . موږ هم ده ته مغفرت ، رحمت ، جنت او د خدای ﷻ رضا او خپلوانو ته یې صبر غواړو .

د اسلامي امارت چارواکو او د افغانستان او نړۍ مسلمانانو ته په انالله واناالیه راجعون ویلو سره تسلیت ورکوو

غاړې نه ټول مسلم خور مشرکین پر دې سلاشوي چې په هر قیمت چې وي ، د دې اسلامي نظام مخنیوی به کوي . ددې کار لپاره امریکا لومړی اقدام دا وکړ چې ملل متحد او نوره نړۍ یې په مستقیمه او غیر مستقیمه توګه په دې اړ ایستله چې په افغانستان کې د طالبانو په لاس جوړشوي اسلامي حکومت په رسمیت ونه پېژني او په منزوي حالت کې یې پرېږدي . د هغوی دې ظالمانه او له اسلام سره د ډښمنۍ نه ډک اقدام ته به د نړیوالو بشري مقرارتو په رڼا کې وګورو :

نړیواله اساسنامه :

۱ - هغه منشور او اصول نامه چې د ملل متحد د بنسټ ایښودونکو لخوا تهیه شوي ، اود بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه نومول شوي او په نړۍ کې ورته پوره ارزښت ورکول کېږي ، د ۱۹۴۸ کال د دسمبر پر لسمه نیټه نافذ شويده . سره له دې چې دغه اعلامیه د فرانسې د لویې امپراتورۍ د لبرالیزم د فلسفې د اصولو څخه متاثره ده او په اکثره مواردو کې زموږ د دیني اعتقاداتو پر خلاف هم واقع کېږي او د پوهانو په اند ، د اوسنۍ زمانې د اقتصادي ، اجتماعي او فرهنګي ودې سره مطابقت هم نلري . خو بیا هم د هغې بنسټ ایښودونکي هغه ته په بشپړه توګه احترام نه کوي ځکه په دغه اعلامیه کې ترټولو اساسي ټکی د ژوندانه حق دي . خو امریکایی ترېښوالاندي کوي چې په ۱۹۹۱ کې پر عراق باندي په ۳۷ ورځو کې نوي زره هوایی بریدونه یې یوه بیلګه ده ، چې د زرګونو تنود مرګ سبب شول . د ۱۴۲۰

کال د روژې په میاشت کې د پېشلمې پر مهال امریکا پر عراق باندي هغه ګانډېد نومي او کروز توغندی و توغول ، چې ورباندي لیکل شوي وو :

(Here is A ramadan present from)

(ricken 66ro) عراق ته د روژې (سوغات) خو ملل متحد او ددې اعلامیې بنسټ ایښودونکي ددا ډول حملو او سختو اقتصادي بندیزونو هیڅ کوم رسمي رپوټ وانه خيست او نه یې ځان ورباندي خبر کړ . چې د پورتنۍ اعلامیې دمادي څرګند نقض دی .

۲ - په نړیوالو مقرراتو کې دا راغلي چې د دولتونو ترمنځ د همکارۍ به پوره احترام کیږي . خو امریکا چې په افغانستان کې یو وخت په میلیاردو اریه ډالره مصرفول ، ولي اوس افغانانو ته په انعام کې دنړۍ خصوصي شرکتونو ته هم اجازه نه ورکوي چې په دې هیواد کې پانګه اچونه وکړي کومک خولا پرېږده .

۳ - اعلامیه وایی : چې د وسلو سیالي او وسله د سولي او بین المللي نظم سره په تصادم کې ده . خو امریکي دغه ماده بیا نقض کړي چې په اسیا کې د امریکا د ۱۴۰ نظامي اډو موجودیت یې دلیل دی . چې بین المللي نظم اخلاکوي . همدارنګه د لومړۍ نړیوالې جګړې څخه وروسته امریکا او ځینو نورو دا قوانین په ښکاره ترېښوالاندي کړي . پر نورو تسلیحاتي بندیزونه لګوي ، ولي پخپله یې هره ورځ د نویو مخربو وسلو په تولید سره زموږ بنایسته نړۍ د وسلو او وژونکو موادو په ګدام بدله کړېده . د ساري په توګه په خلیج کې د

د امریکایی پوځ ۸ طیاره وپرونکي بیړۍ وي . چې په روان کال کې یې سره له پوځه دوي نوري په دې پلمه وراضافه کړي چې ګویا پوځیان د کرسمس په رخصتۍ تللي دي . په کویت کې یې امریکایی تعیناتو ته ۴ زره تنه پوځیان نور هم استولي او هلته یې ځای پر ځای کړيدي . همدارنګه د روان کال د مارچ پر ۵ باندي امریکا اعلان وکړ چې یوه بحري طیاره وپرونکي بیړۍ یې جوړه کړي چې ۳۶۰ متره اوږدوالی لري . په یو ځل ۸۰ طیاري ورباندي کښینستلای او الوتلای شي . ۶ زره عمله خپلواکي شي او د رونال ریګن په نوم نومول شويده .

داراز له نن نه څو کاله وړاندي امریکا په اوتاوا کې دنړۍ د وسلو څخه د زیاتو هیوادونو پر خلاف د ماین د تحریم پرضد رایه ورکړه . ماین چې د بشریت یو پټ ډښمن دی که ټول نړیوال یې پرته جوړولو او تحریم توافق کوي ، خو امریکا او انډیوالان یې خبره ورماتوي . په داسي حال کې چې د مطبوعاتو پرمخ د تبلیغاتو په ډګر کې امریکا ترټولو د مخه ماین او د هغه جوړوونکي محکوموي که دامریکا او انډیوالانو هغه فعالیتونو ته چې د دولتونو پرضد یې کوي متوجه شو نو هغه د ۱۸ او ۱۹ پیړیو استعماري سیاست را یادېږي چې استعماري هیوادونو به د کمزورو هیوادونو حقوقو او ځمکنۍ بشپړتیا ته په هیڅ ډول ، بشري اخلاقي او سیاسي معیار ارزښت نه ورکاوه . نو اوس هم امریکا د نوي استعمار په بڼه د خپلو اسلافو لاره نیسي چې په دې توګه سره یې د ملګرو ملتونو د سازمان د منشور دا ماده بالکل

نقض کړي چې وایی: دولتونه که واره دي که غټ، پرمختللي وي او یا وروسته پاتي، په حقوقي لحاظ هیڅ توپیر نه سره لري. امریکا د خپل شوونیستي او عظمت غوښتنې د سیاست په نتیجه کې دا اصل تر پینولاندې کړي، د مثال په توګه جاپان چې دوی په نړۍ کې یو متحد او ځان ته نږدې ګڼي پوځي او سیاسي محرومیت یې پرې لګولی، د خپل ځان د ګټو د ساتلو پخاطر اوس امریکا په جاپان کې څلوېښت پوځي اډې لري. د ملل متحد دا منشور وایی: ملتونه حق لري چې خپل سیاسي نظام او سرنوشت پخپله وټاکي، خوا امریکا دا ماده هم تر پینولاندې کوي ځکه فلسطینان، چیچنیايان، الجزائریان او داسې نور... نه پرېږدي چې خپلواک سرنوشت وټاکي فلسطینیان په دې مجبوره وي چې له صهیونیستانو سره ګډ او د هغوی ترواک لاندې ژوند وکړي، له چیچنیايانو نه غواړي چې د روسیې له فدراسیوني دولت سره ژوند وکړي الجزائر کې چې اسلامي نهضت په انتخاباتو کې بریالی شو، امریکا عاجل اقدام وکړ چې ګویا هلته سیاسي ثبات له مینځه ولاړ او ګډوډي راغله په افغانستان کې چې د طالبانو د سترو قربانیو په برکت، د بدمرغيو مخه ونیوله شوه او د ملت د ارادې سره سم یې په هیواد کې سوله او ثبات تامین کړ، امریکا اعلان وکړ چې د طالبانو غلیمان او د بنمنان باید زموږ دوستان وي ترهګري:

ترهګري یا تروریزم داسې یوه اصطلاح ده چې دا مهال یې امریکایان او نور

غریبان د هغه چا پر ضد کاروي چې ددوی په اند د دوی د مادي او سیاسي ګټو لپاره خطر متوجه کوي. ځکه چې په سیاسي پرده کې د تروریزم ټاپه پر هغه چا لګېږي چې د امریکا او نورو څخه د خپل حق غوښتنه لري خصوصاً پر مسلمانانو باندې چې دا په واقعیت کې د امریکا او د هغوی د لارویانو د اسلام ضد یوه بله هڅه ده.

په اوسنۍ وخت کې چې څوک دا اواز اوچت کړي چې د عربي خلیج نه دي کفري ځواکونه نور ووزي چې اوس د هغوی د شته والي هیڅ اړتیا نشته نو دا د سپیني ماڼۍ لپاره یوه ضربه ده چې سمدستي ورباندې د تروریزم ټاپه لګوي. په داسې حال کې چې دا غوښتنه د هیڅ بشري او اسلامي اصل پر خلاف نه ده. د ترهګري دا نوي اصطلاح چې نن یې د نړۍ ځواکمن خلک د کمزورو مخالفینو پر ضد استعمالوي، له خپل اصلي حقیقت څخه لیري ده. ځکه قاموسونه او پوهان د ترهګرۍ تعریف بل ډول کوي چې له هغو څخه یو اروپایی پوه ژاک سرور (J - server) دی نوموړي وایی: کله چې خلک د تیري کوونکي پر خلاف پاڅون کوي، که د هغوی شعار هرڅه وي، که یونیفورم ولري او یا یی ونلري، ترهګری نه بلله کیږي. دی زیاتوي: تر ټولو بده ترهګري دا ده چې یوې وسله والې ډلې ته (چې سیاسي هدفونه ولري) د پیسو، وسلو، بانکونو او ګډامونو وړپرانستل شي. همداراز په یوه نه معقوله او غیر اصولي پلمه باندې په یوه هیواد یا ساحه کې د ودانیو او تاسیساتو نړول

یوه بده ترهګری ده. ددې او نورو تعریفونو څخه اوس سړی پوهیدلای شي، چې په واقعیت کې د تروریزم عامل څوک دی، ترهګري څوک ترسره کوي. او د تروریزم ټاپه پر چا باندې لګېږي. په عربي نړۍ کې چې د غرب او امریکا د تیږو پر ضد څوک اواز اوچتوي د ژاک سرور د پورتنۍ خبرې برعکس امریکا هغه تروریزم ګڼي. او دا چې زموږ په هیواد کې د هر ډول کلي او جزي حقایقو نه سترګې پټوي، د اسلامي امارت پر ضد تسلیحاتي او اقتصادي بندیزونه لګوي خود اسلامي امارت مخالفین نه یوازي دا چې بندیزونه ورباندې نشته، بلکه د امریکا روس په شمول د نورو زیاتو هیوادونو له هر ډول پوځي، سیاسي، مادي او تسلیحاتي امتیازاتو څخه برخمن دی چې هرڅوک ددې خبرې شاهدان دي د ساري په توګه د امریکا د C I A یو پخوانی مشر په واشنگټن پوست کې د یوې مقالې په ترڅ کې وویل: د امریکا لپاره هغه تیره پالیسي ډیره ګټوره ده، چې د روسانو د مداخلې پر مهال یې خپله کړې وه. چې ویل یې: د روسانو د بنمن باید زموږ دوست وي. اوس امریکا ته پکار ده چې د طالبانو د بنمن (مسعود) د ځان دوست وګڼي او پوره یې د طالبانو په وړاندې تقویه کړي. "د امریکا په نیویارک کې د "افغان سیل" په نوم د امریکایی حکومت د C I A له لوري یوه اداره جوړه شوي چې د مسعود ډلې ته په کروړونو ډالره پیسې او پوځي سامان الات راتولوي. هغه هیوادونه چې د مخالفینو (باغیانو) په څرګنده ملاتړ دي

لکه: ایران، روس، هند، فرانسه، برطانیه او داسې نور... هغه خولا پرېږده په داسې حال کې چې د طالبانو یوه وړوکی رسمي دفتر ته په امریکا او اکثره دا ډول هیوادونو کې اجازه نه ورکوي. همدارنگه د اسامه بن لادن په پلمه په افغانستان کې د کروزو په گذارونو سره ودانۍ او تاسیسات نړول. "ژاک سرور" په وینا تر ټولو ترهګري ده چې د پورتنیو درې واړه ډولونو تعیلونکي امریکا ده. نو دانه یوازي د افغانستان بلکه د اسلام تر ټولو بد ترین دښمن او ستر ترهګردی.

ملګري ملتونه:

ملګري ملتونه:؟! له نن نه، نژدې یوه نیمه پیړۍ وړاندې چې په اروپا کې لا دینیت اوله خدای سره دښمني دصهیونیت لخوا اوج ته رسیدلي وه او د اسماني ایتونو په وړاندې بیلابیلې دسیسې جوړیدلې، هغه وخت دصهیونیزم عاملانو د خپل اینده سرنوشت لپاره یو پلان جوړکړ چې په نړۍ کې خواره واره در په دره یهود را ټول او یو ملک ځان ته په ظلم اشغال کړي. ددې کار لپاره یې و پتیله چې په هغو ملکونو کې به اثر او رسوخ پیدا کوي چې په راتلونکې پیړیو کې یې د نړۍ د زبر ځواک کیدلو امکانات وي. هغه وو چې یهودو دا کار وکړ او د فلسطین په خاوره کې یې خپلې منګولي بنڅي کړې او د فلسطین مسلمانان یې له خپل ټاټوبي او خپلو حقوقو نه بې برخې کړل چې تر همدانن پوري دالری جریان لري. د برطانیې په سرپرستۍ د مسلمانانو مقدسه اماکن یهودو ته په لاس ورغلل، چې اوس یې

پالنه امریکا پر غاړه اخیستې او کوښښ کوي چې د فرات او نیل په منځنۍ برخه کې ستر اسرائیلي ریاست جوړ کړي. ویل کیږي چې د اسرائیلو ملي جنډی کښي دوي شنې لیکي د همدې نښه ده.

صهیونستانو دا پلان هم عملي کړ چې ویلي وو په ځینو ملکونو کې به اثر او اغیز پیدا کوي. په غربي نړۍ لکه: متحده ایالات، انگلستان او نورو هیوادونو کې یهودو ښه موقف پیدا کړ چې په پایله کې د هغوی د مرستې لامله اسرائیل د ډیر کم ځواک او لږو امکاناتو سره سره د یو قوت په توګه را څرګند شول. دغه مهال د عیسویت او صهیونیت ترمنځ د خواخوږۍ د توافقاتو او هڅو لامله نژدې یوه پیړۍ وروسته ځیني نړیوالې ادارې لکه ملل متحد او همدارنگه په غرب کې دصهیونیزم مادي، سیاسي او معنوي ملاتړي ادارې را منځ ته شوي. چې د یهودو تخیلې خوښه یې رښتیا کړل. نن چې په نړۍ کې اسرائیل هرڅه کوي، نه یوازي دا چې څوک ورباندې اعتراض نه کوي بلکه لانور هم ددغو تش په نامه نړیوالو ادارو له لوري تقدیرېږي. دصهیونیزم او غربي نړۍ دا ملازمي ادارې چې په افغانستان کې د انساني حقوقو په پلمه زیات حساسیت ښیي، د افغانستان په طول او عرض کې دا بې قصوره انسانان چې په بې ساري مشکلاتو کې را ښکیل دي، د هغوی هېڅ خیال نه ساتي د زرګونو شهیدانو، زخمیانو، یتیمانو او کونډیانو فکر نه کوي چې د روسي درندګانو لخوا په افغانستان کې

راپاته دي. طالبانو چې نسبي امن ورته راوستی. هغه یې هم نه ورباندې لوریږي. لانور بندیزونه ورباندې لګوي. اسرائیلو چې تقریبا یوزر کاله دمخه د برطانیې د یوه اوږده سازش په نتیجه کې پر "القدس" باندې قبضه ولګوله او د تاریخي اسنادو په حواله داسې ظلمونه یې وکړل چې دنن عیسویان هم پري شرمیږي. په بیت المقدس کې یې دمسلمانانو کورونه، مالونه، او عزتونه لوټ کړل. نارینه یې ټول یا خو تر تیغ تیر کړل (چې په مسجد اقصی کې یې له اویازرو څخه زیات مسلمانان ووژل) او یا یې په جیلونو کې له مرګ نه بدتر ژوند ورکړ، له هغه راهیسې تر همدانن شیبې پوري د یهودانو دا ډول مظالم روزمره جریان لري. لویديځوال او د هغوی ملازمي په اصطلاح نړیوالې ادارې هېڅ اعتراض نه ورباندې لري. له نوري اسلامي دنیا نه چې امریکا په غدر کوم دولتونه او شتمنۍ لوتوي چې یوازي له عربي خلیج نه چې د نړۍ ۷۵% فیصده تیل لري امریکا په چل اوفرېب ددې لوټمار پیل کړي. په الجزائر کې چې کوم جنايات تر سره کوي. د یوه الجزائرې په وینا، چې له "الوطن" سره یې په مرکه کې کړیوه "له ۱۹۹۲ څخه د امریکا او اروپا د جناياتو په پایله کې په الجزائر کې یو لک ایتا زره ماشومان یتیمان شول." همدارنگه په عراق کې پرمسلمانانو له ظلمونو او بندیزونو پرته د امریکا او اروپا هوایی او ځمکنۍ بمبارونه خړیوه عادي خبره ده. په چیچنیا کې چې مسلمانان د خپل حق

د ترلاسه کولو په نتیجه کې د داسې وحشتونو ښکار شول چې په ټانکونو پسي ژوندي انسان تړل کېږي، په یوګوسلاویا کې د مساجدو ړنگول او د مسلمانانو زورول، همدارنگه په ازبکستان او نورو ملکونو کې له مسلمانانو سره ډول ډول نادودې چې د ازبکستان د حرکت الاسلامیه مشر قاري محمد طاهر فاروق له یوې اونیزې سره په مرکه کې وویل: په ازبکستان کې له ۴ زره نه زیات مساجد بند شوي. دواکمنو لخوا پر بیره بنديز لګېدلی اذان بند دی. اکثر علما بنديان شول. څوک چې مسجد ته ځي فیس تری اخستل کېږي. کنه یو غټ جرم دی. دا او دا ډول په زرګونو نور ډیر مظالم چې د نړۍ په کوټ کوټ کې له مسلمانانو سره کېږي. دې نړیوالو ادارو ته د هیڅ کوم تشویش وړ نه دي. یوازې افغانستان دي چې د نړۍ تر ټولو ستر جنايتکار معرفي شوی، او د ملل متحد د ورځنیو مجالسو او مباحثو موضوع او اجنډا همدا افغانستان او طالب ګرزیډلی دی.

د ۲۰۰۰ م کال د سېپتمبر پر ۲۸ مه چې د توند لاري يهود د (لیکود) د ګوند مشر "اریئیل شارون" له دریو زرو پوځي او امنیتي پرسونل سره په بیت المقدس کې د اقصی جومات ته د ننوتو تکل وکړ په مسجد کې ناستو او نورو مسلمانانو د هغوی مخه ونیوله او ددې اخ او ډب په ترڅ کې ګڼ شمیر مسلمانان زخمیان او بنديان شول. د اریئیل شارون "دا ګستاخانه حرکت ددې پیلامه شوه چې د فلسطین مسلمانان ورځ په ورځ

د غیر انساني تاراکونو قرباني کیږي چې د وړوکي فلسطیني مشوم "محمد الدره" د شهادت هغه له درده ډکه صحنه یې چې چیغې او بغاري یې د اسرائیلي پوځیانو مرمیو د خپل پلار په غیږ کې غلي کړي. یوه بیلګه ده. دغه ۱۲ کلن "محمد الدره" د پلار په غیږ کې غلیل غلیل شو او دروونکو چیغو یې مسلمانان څه چې د استبداد قصرونه هم ولړزول. او د بشریت په ضمیر کې یې یو ځل بیا د هغې کوچنۍ ویتنامي ماشومي "کمی فوک" یاد ورتازه کړ چې شایي د امریکایی نیپالم بمونو سوي وه، لوڅه شا او لوڅي پښې یې منډې وهلې.

اته کلنې "کیم فوک" د امریکا د پوځ افسانه ورماته کړه او امریکا یې په ویتنام کې وشرموله. د محمد الدره وینو هم د اسرائیلي صهیونیستي څیره افشا او پرېښه کړه. په فلسطینیانو او نورو مسلمانانو کې یې د جهاد روحیه پیاوړې کړه. چې دا به که خدای کول د صهیوني او غربي مستبدینو د نابودی لامل او پیلامه وي.

د فلسطین او اسرائیلو داوسنۍ معضلي پر سر چې د امریکا د کمپ ډوید "له غونډې نه وروسته د مصر د شرم الشیخ غونډه ډایره شوه، د عربي او غربي نړۍ مشرانو پکې ګډون درلود، د فلسطین مشر یا سرعرفات د ۱۲۰ بې ګناه ولسي خلکو د مرګ او ۷۰۰ تنه ټپیانو خبره را پورته کړه نو د امریکا مشر کلنټن او یهود بارک په ګډه وویل: موږ د ملت د زخمیانو د شمیرلو لپاره نه یوازې اغلي او نه هم

پکار ده چې د سولې د خبرو پر مهال دې داسې موضوعاتو ته اشاره وشي چې د سولې خبرې له خنډ سره مخ کوي. په داسې حال کې چې مخکې د کمپ ډوید په غونډه کې اسرائیلي استازي. کوفي عنان. او امریکایی استازي په ګډه ژبه اصرار درلود چې د هغې اسرائیلي محصلي پیغلي چې تیر کال د پوهنتون د رخصتیو پروخت د اردن په لاره د دوو فلسطینیانو لخوا وژل شوي وه. د قاتلینو د سپارلو لپاره دې فلسطیني حکومت جدي اقدام وکړي او حساب دي خلاص کړي. کلنټن زیاته کړه: زه به هیڅ کله د عرب مشرانو په هغه شکایت چې د اسرائیلو خلاف د بین المللي احتجاج غوښتنه پکې شوې وي. غور ونکړم. دا ټول د هغه توهین په معنی دی چې غرب یې په اسلامي نړۍ په خاصه توګه عربي نړۍ کوي.

اوس دلته دوی خبرې دي یوه د تعجب او بله د تاسف وړ ده. د حیرانتیا ځای دا دی چې نژدې نیم قرن کیږي چې د فلسطین پر موضوع په نړیواله سطحه جرګې جوړېږي. اولي هره یوه یې پر ځای د دې چې قضیه حال کاندې لانوره هم پسي پیچلي او لانجمنه کوي. د تاسف خبر داده چې عرب قوم په دې نیم قرن کې په دې ونه توانید چې خپل داسې یو دښمن چې ټوله ساحه یې د یوه کلي په اندازه ده. ختم کړي او له مینځه یې یوسي. د امریکا او انډیولانو لپاره چې د عربي نړۍ په زړه کې د اسرائیلو موجودیت یو طلايي چانس دي. هغوی په هر قیمت چې وي یهودان په هراړخیزه توګه تقویه کوي همدا وجه ده چې د

گوتو په شمیر اسرائیل نن ورځ څه د پاسه ۲۲ عربي هیوادونو حتی د ټولې نړۍ د مسلمانانو له مذهبي او غیر مذهبي پلوه یو سردرد دی. د تایمز اپ انډیا په حواله: د متحده ایالاتو مخکنی ولس مشر "کلنټن" د خپلي دورې په وروستیو کې له اسرائیلو سره یو قانون لاسلیک کړ چې یوازې اسرائیل کولای شي چې د امریکا څخه نوي جیت (فایتر ایف ۲۲ ډوله) هوایی الوتکې واخلي. دغه ډول الوتکې چې له رادار څخه د ساتلو وړتیا لري، د امریکایی دولت ویاند (رچرډ باوچرنی) دا خبره ومنله او ویی ویل: کلنټن په یو پرانیستي لیک کې ویلي چې د نوي جیت الوتکې د جوړولو نه یو هدف دا هم وو چې د اسرائیلو د تحفظ لپاره وکارول شي. هغه له اسرائیلو سره دا معاهده هم لاسلیک کړې چې تر ۲۰۰۸ کال پورې به امریکا اسرائیلو ته پوره پوځي او اقتصادي مرستې ورکوي. چې هغه یې مکمل کفایت وکړای شي.

په امریکایی بانکونو کې د عرب مسلمانانو پانګه:

دا چې پورته ذکر شوه چې اسرائیلو ته د غربي نړۍ او نورو کفارو حمایت حاصل دی، ولي متأسفانه چې د دنیا مسلمانان خصوصاً د عربي نړۍ مسلم قومونه او حکومتونه د کفارو ددې برېښو سازشونو په وړاندې نه یوازې دا چې بیده او بې پري پاتې دي بلکه د دوی د تغذي او نفتي شتمنیو گټې هم د امریکا په خدمت کې دي.

حتی په ځینو مواردو کې دوی پخپله د کفری نړۍ په گټه تمام شوی

دی. د عربي خلیج تیل چې د نړۍ ۷۵% فیضده تیل جوړوي، له نیم نه په ټیټه بیه د امریکا په خدمت کې دي. همدارنګه کله چې امریکا او نور وغواړي چې په نړۍ کې هغه مسلمان هیوادونه یا تحریکونه چې په ریښ تنی. توګه اسلام ته وفادار وي، وڅپي نو د خپل ځواک او زور د کارولو ترڅنګ له ځینو اسلامي عربي هیوادونو نه هم کار اخلي چې هغوی یې هم په خورا وفاداری سره امر ته غاړه ایږدي. چې بیلګه یې په افغانستان کې د اسلامي امارت په وړاندې د ځینو عربي او نورو اسلامي هیوادونو بېځایه اقدامات او غیر مناسبې تګلارې دي چې دا ډول کړنې یوازې د کافرانو په گټه تمامیدلای شي، او بس.

همدارنګه د عرب مسلمانانو په سوونو بیلینه ډالره نغدي پیسې په امریکایی او نورو بهرنیو بانکونو کې ذخیره شوي دي.

پرځای ددې چې دا شتمني د خدای په لاره او د نورو غریبو مسلمانانو په خدمت کې مصرف شي، نن یوازې د عیاشي لپاره او په نامناسبه لارو کې کارول کیږي او څه چې پاتېږي هغه په امریکایی او یهودي بانکونو کې یو ځای کیږي چې سود او گټه یې ټول د کافرانو په بودجې کې زیاتوالی راولي. د الاتحاد ورځپاڼې د ۸ مارچ د ۱۹۹۹ گڼې په استناد: یوازې د عرب شتمنو مسلمانانو اته سوه بیلینه ډالره ۸۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ او د نورو مسلمانانو اته اریه ډالره سرمایه په دغو بانکونو کې ایښودل شویده.

د سعودي عرب د ۸۷ زره شتمنو ۲۴۱ بیلینه ډالره، د متحده عرب اماراتو د ۵۹ زره شتمنو ۱۶۰ بیلینه ډالره، د کویټ د ۳۴ زره تنو ۹۸ بیلینه ډالره، شخصي سرمایې د امریکا، انگلستان، فرانسې، سویټزرلینډ او نورو یهودي او عیسوي بانکونو کې ایښودل شوي دي. د بین المللي اقتصادي کمیسیون مشر (مایکل جیلز) په خبره دلته یوازې د هغو خلکو نومونه په رپوټ کې راغلي چې سرمایه یې نژدې ۳ کروړه پاکستانی پیسوته رسیدلي وي، هغه خلک خولا پرېږده چې سرمایه یې له دې شمیرې نه ټیټه وي. نو د مسلمانانو دا ډول غفلت او بې تفاوتې په واقعیت کې اسلام او مسلمانانو ته خپله یوه ضربه ده او دې کار کفارو ته دومره جرات ورکړی چې هغوی په عمل کې په ډاګه سره د اسلام او مسلمانانو توهین کوي.

دیوي پاکستانی ورځپاڼې په حواله: په روان کال کې چې د هند خارجه وزیر (جسونت سنگ) د سعودي عرب په دوره ولاړ، هلته یې په جده کې یو مطبوعاتي کانفرانس ورکړ او ویی ویل: د جهاد په نوم چې په دې منځنیو پیړیو کې کوم بربریت جوړ شوی، موږ له دې سره ډیر په تنګ یو او په کلکه یې غندو. نوموړي چې له کنفرانس نه اوچت شو، نو د شهزاده عبدالله بن عبدالعزيز سره د هغه د اسانو طبیلي ته ورغی، له طبیلي څخه له لیدني نه وروسته شهزاده عبدالله بن عبدالعزيز په سوغات کې ورته یوه جوړه عربي النسل اسان ورکړل چې یو یې "جارا" او بل "ساحرا" نومیده. نو ایا ددې هندي مشر دا ډول څرګندوني چې مذهب

اسلامي قانون نافذ شي . نو هغوی ولي اشتباه شوي او زموږ ملت خوروي او په بدمعاشۍ سره خپلي غوښتنې ورباندې تحميلوي .

وروستۍ خبره :

امريکا ولي له دومره لویې پاچايۍ او ستر قدرت سره سره يوه سپېره او خوارو زار ملک (افغانستان) نه پرېږدي . څه اړتيا لري ؟

ددې لپاره څو څرگند اساسي لاملونه شته چې :

۱ - ايډيالوژيک عامل : څرنگه چې د سړي جگړې پر مهال د امريکا او متحدينو دايډيالوژۍ ضد ايډيالوژۍ کمونيزم وه ، د هغه له اضمحلال نه وروسته هغه اوس اسلام د خپلي ايډيالوژۍ ضد گڼي . او امريکا يې د خپلي امپراتورۍ په وړاندې خنډ بولي . ځکه ځينې هغه اسلامي هيوادونه او حرکتونه چې اسلام ته وفادار وي . تهديدوي او د له مينځه وړلو هڅې يې کوي .

۲ - د پراختيا غوښتنې عامل : امريکا او ناتو غواړي چې د مرکزي اسيا هيوادونه او شوروي اتحاد په نظامي لحاظ ځان ته جلب کړي . نو ځکه افغانستان او اسلام ورته تخيلی دښمن معرفي کوي .

۳ - اقتصادي لوتونه : په اوسني عصر کې چې د امريکا داخلي او بهرني سياست پر اقتصادي گټورا څرخي او د همدې لپاره هغه څه تر سره کوي چې د هرقانون تر پولو وراوړي . حق او ناحق ته نه گوري چې څومره بې ځواک وي . هغه ته لاس غزوي . په عربي خليج کې د مسلمانانو پټر پراخ دولت او شتمني باندې د خيټي د مړولو پخاطر د خپلو

خلک شته چې دا خبره ورته معقوله نه بريښي جان ايل ايسوسيتو چې د جارج ټاون د پوهنتون د مسلم او عيسايي مفاهمت د ادارې مشر دی . هغه پخپل مشهور کتاب (اسلامي خطر حقيقت يا افسانه) کې د برنارډ پر څېړنه ناقدانه تبصره کړې او څه نا څه پوښتنې يې کړي چې ځوابونه يې د امريکا او لويديځ پرمخکښو پوهانو باندې قرض دی . اوس چې په اسلامي نړۍ کې ځينې گروپونو او يا اشخاصو د امريکا او لويديځ پر خلاف کوم طرز العمل غوره کړی ، په دې کې شک نشته چې دا د امريکا د يکطرفه پاليسيو د غوره کولو او د برنارډ د نظريې د لارښوونې په اساس د هغوی کړنلاره ده . د مسلمانانو پرضد نن امريکا دا خپل حق گڼي د افغانستان داخلي خپلواکي او جغرافيايي تقدس له خاورو سره خاوري کړي . کروز ورباندې توغوي په دې پلمه چې يو دانسي سړی له دوی نه پټ دي چې امريکايانو ته گواښ دی که چيري د مسلمانانو کوم مجرم امريکا ته ځي نو په خلاصه پنډه يې مني . سياسي پناه ورکوي ، د جرم يې هيڅ پوښتنه نه کوي . دا اوس اوس چې امريکا دوه نيم زره تنه قاتلينو او زموږ د وطن دښمنانو ته پخپل هيواد کې پناه ورکړي په دوی کې هغه خلک هم دی چې په لارښوونه يې په يوه اونۍ کې ۱۰ زره تنه شهيدان يا زخميان او يا تري تم شول . امريکا نه يوازي دا چې د هغوی د جرم پوښتنه نه کوي بلکه هغوی ته د تابعيت پايه ورکوي . طالبانو خوبه دا غوښتنه نه وي کړې چې په واشنگټن او نيويارک کې دي

دين او جهاد ته بربريت وايی ، هغه هم په يو مستحکم اسلامي هيواد کې . د اسلام او مسلمانانو توهين نه دی . د مسلمانانو د عزت لوتول نه دي چې شهزاده بيا پر ځای ددې چې خپل حبيت را وړاندې کړي او ددې خبرې ځواب ورته ورکړي . د منځنيو پيړيو د جهاد چې هندي مشر يې بربريت گڼي . مهمه او له ارزښته ډکه وسيله (اسونه) په سوغات کې ورکوي . چې دا د مسلمان لپاره يوه ستره بې حميتي او غفلت دی .

د امريکي اشتباه :

دا چې ولي امريکا او د هغه همنظره ملگري حقيقت نه درک کوي . د سياسي اهدافو ترسايی لاندې له اسلام سره دښمني کوي او د هغه په ضد يې کمپاين را نښلولي دي ، دا واقعيت دی چې که د امريکا سياسي او علمي قيادت اسلام او مسلمانانو ته د حقيقت په سترگه ونه گوري نو د اسلام او لويديځ ترمنځ به د کرکي واټن نور هم اوچت شي د امريکا ترټولو ستر پوه او د منځنۍ ختيځ په سياست او کلتور باندې وارد پرفيسور " برنارډ ليوس " د اسلامي بنياد پرستۍ پر موضوع په " اتلانتيک " مياشتنۍ خپرونه کې يو مضمون وليکه ، چې په هغه کې د اسلام او لويديځ ترمنځ اړيکو باندې څېړنه شوې وه . پدې دا څېړنه پر نفرت ، کرکي او تشدد بناوه . اسلام يې يو داسي دين ښودلی وو چې منونکي يې تشدد خوښوونکي او دهشت گرد دي . هيڅ ډول بشري رحم نه لري . که څه هم د نوموړي دا نظريه ټولنيزه لويديځواله بڼه لري .

ځکه خپله په لويديځ کې داسي

ارواښاد الحاج ملا محمد رباني د نیکمرغۍ د لویا څخه رخصت شو

د ۱۴۲۲ هـ ق کال د رواني میاشتي په ۲۲ مه نیټه د دوشنبې په سهار د افغانستان په وخت پر اته بجو په حق ورسید
د ارواښاد الحاج ملا محمد رباني د جنازي لمونځ د عالیقدر امیر المومنین په امامت په کندهار کې ادا شو او د طالبانو په هدیره کې خاورو ته وسپارل شو

مرستیالانو، د کابینې یو شمیر وزیرانو، لوړ رتبه نظامي او ملکي چارواکو د پاکستان د راغلو علما کرامو او کندهار ښارد زرگونو تنو ښاریانو په ګډون ادا شو د مرحوم جنازه د کندهار ښار د طالبانو په هدیره کې خاورو ته وسپارل شوه

ښار په یوه روغتون کې د ۴۴ کلونو په عمر د اجل داعی ته لږ لږ ووايه انالله وانا الیه راجعون. د مرحوم ملا محمد رباني د جنازي لمونځ د عالیقدر امیر المومنین په امامت د ریاست الوزرا اداري او اقتصادي

د ارواښاد رئیس الوزرا الحاج ملا محمد رباني د جنازي لمونځ د کندهار په لویه عیدگاه کې د عالیقدر امیر المومنین په امامت ادا کړل شو د خلافت خبریال خبر راکړ: مرحوم الحاج ملا محمد رباني د ورپېښې اوږدې ناروغۍ له امله د محرم الحرام د میاشتي په ۲۲ نیټه د اسلام اباد

د ارواښاد الحاج ملا محمد رباني د وفات په ورځ د عالیقدر امیر المومنین پیغام

د حفاظت له پاره د مقدس جهاد په سنگرونو د مظلومو هیوادوالو د سوکالۍ په هیله د ادارو په سمبالښت کې تیرکړې خدای ښه دې زموږ کشرانو ته توفیق ورکړي چې د داسې مشرانو لار تعقیب کړي او د دوی ارمانونه د خاورو سره خاوري نکړي. زه اول ځان بیا د افغانستان مسلمان اولس او په خاصه توګه د مرحوم متدیني کورنۍ ته د لوی خدای ښه له درباره د جمیل صبر او په نعم البدل سره د دې ژوري خلا د ډکولو غوښتنه کوم. الله ښه دې رحم پرېو کړي.

امین

د اسلام خامد
ملا محمد عمر مجاد

د خدای ښه په قضا او رضا ایمان لرو موږ ټول مرګ ته پیدایو او نیکمرغه هغه څوک دی چې خپل ژوند د مرګ تر راتګه د الله ښه په رضا کې تیر کړي، مرحوم الحاج ملا محمد رباني د خدای یو نیکمرغه انسان و هغه که په سنگر کې مجاهد و که په ممبر واعظ او که په اداره کې حاکم و ټول کردار او رفتاری یې د خدای ښه د رضا لپاره وو او یو وتلی متشرع او متدین شخصیت و د لوړ دیانت او تقوای تر څنګ د مصیبتونو او کړاوونو په مقابل کې د لوړې حوصلې خاوند او غښتلی مدبر شخصیت و د بلوغ څخه تر وفات یې ټول خوږ ژوند د الله ښه د رضا پخاطر په دیني زده کړه د اسلام او وطن

نحمدو ونصلی علی رسوله الکریم
اما بعد:

فاعوذ بالله من الشیطان الرجیم
کل نفس ذائقه الموت
(صدق الله العلی العظیم)

زه د افغانستان مومن ولس ته او ټول مسلمان امت ته او په خاصه توګه د اسلامي امارت مسئولینو او منسوبینو ته په داسې حال کې د تعزیت او خواخوږي پیغام وړاندې کوم چې خپل ډیر خوږ او مجاهد ملګری می د لاسه وتلی یعنې په حق رسیدلی دی انالله وانا الیه راجعون په حقیقت کې تر بل هر چا زیات زه پخپله ډاډ گیر یم ته اړتیا لرم ځکه چې زما لپاره د مرحوم الحاج ملا محمد رباني د وفات غمجنه پېښه ډیره دردوونکې ده خو موږ

دارواښاد الحاج ملا محمد رباني ښه نه ليدنه کتنه

مجاهد له لوري تاسيس او د کندهار د ښوولسوالي څخه پيل شو ملا محمد رباني ورسره ملگري و او بيا يو څه وخت وروسته د اسلامي تحريک مرستيال شو هغه د هرات او کابل د فتحو په جنگونو کې ډيره ماهرانه رول ادا کړی او نظامي عمليات يې په ښه طريقه سمبال کړي وو . د کابل د فتحی وروسته هغه د عاليقدر امير المومنين له لوري د وزيرانو د عمومي شورا د رئيس په توگه وټاکل شو او په عين حال کې دوهم مقام هم و . خوله بده مرغه چې د کابل د فتحی يو څو مياشتي وروسته د سرطان په ناروغی اخته شو .

لومړی يې په متحده اماراتو کې طبي عمليات تر سره کړل او د يو څه وخت له پاره يې روغتيا يې وضعه ښه شوه . خو بالاخره په سعودي عربستان عربي متحده اماراتو او پاکستان کې تر زياتو معالجي کوشنونو وروسته د خپلي همدې ناروغی له کبله د ۱۴۲۲ هـ ق کل د محرم الحرام د مياشتي په ۲۲ مه نيټه د ودوشنې په ورځ د اسلام اباد په يوه روغتون کې په حق ورسيد .

انالله وانا اليه راجعون

دارواښاد د وفات خبر د افغانستان مسلمان ولس او اسلامي امارت مسئولينو او منسويينو ته يوزړه دردوونکی او غمجن خبر و .

مقام ټاکل شوی و ارواښاد الحاج ملا محمد رباني د روسانو او کمونستانو په وړاندي په جهاد کې په بشپړي ميرانی او شجاعت سره شهرت درلود او په نظامي تکتیک کې هم د کندهار مجاهدينو ته ډير منلی و د روسانو په وړاندي يې د کندهار په شاوخوا کې په اکثرو جنگونو کې گډون کړی او د جهاد په دوران کې تقريباً شپږ ځله شديد زخمي شوی ارواښاد ملا محمد رباني د اسلامي انقلاب د ارمانونو د تحقق لپاره يوه ډيره په زړه پوره مفکوره درلوده کله چې د نجيب حکومت نسکور شو هغه مهال د کندهار په ښار او شاوخوا کې د مجاهدينو او کمونستانو يو شمير ډلي په قومي بنسټ سره متحدي او يولاس شوي او د کفر او اسلام د سرحدونو پرځای د قوم او قبيلي سرحدونه وټاکل شول پدې وخت ارواښاد ملا محمد رباني د جهادي شوری په نوم د پاکو او مخلصو مجاهدينو د يوې ټولني هڅه وکړه که څه هم ددې کار مشري نورو کوله اصلی محرک او موسس يې دی وو هغه وه چې دی کار يو څه نتيجه هم په هغه وخت کې ورکړه او د قوم پرستي پر ځای د جهاد پرستي روحیه تريوي اندازې وژغورل شوه .

کله چې په ۱۳۷۳ هـ ش کال کښې د طالبانو اسلامي تحريک د عاليقدر امير المومنين ملا محمد عمر

مرحوم ملا محمد رباني پوره ۴۴ کاله وړاندي د کندهار ولايت د پنجواڼی ولسوالي د پاشمول د سيمي د سرتخت په کلي د حاجي ملا امير محمد په متدينه کورنۍ کې دنيا ته سترگي پرانيستلي دده پلار حاجي ملا امير محمد اخند چې يو ديني عالم و پرده باندي د محمد سپیڅلی نوم کښيښود . محمد د وړوکوالي څخه په امانت کاری څراکت او زرينو اخلاقو سره شهرت درلود او په ديني مدرسو کې يې زده کړي کولې . کله چې په افغانستان کې کمونستانو او د کمونيزم تالي څپو د ثور کودتاه وکړه د هغه ورځي څخه وروسته ملا محمد د کمونستانو په وړاندي د جهاد له پاره خپل کتابونه کت کړل او د مدرسي پرځای يې د خدای د دښمنانو په وړاندي سنگر نيول غوره وبلل هغه لومړی د زابل په ولايت کې د شهيد ملا موسی کلیم اخند چې د طالبانو د يوې مشهورې جبهې قوماندان و . ملگری شو او بيا په کندهار کې د طالبانو د يوې بلې مشهورې جبهې مرستيال و ملا محمد رباني ډير خاکسار او د واکمني او قدرت له شوق څخه بې برخي انسان و ، نه يې اقتدار او قدرت خوښ و او نه يې غوښتل خوله دې سره سره هغه د خپل څراکت په وجه چې له هر جهادي مسئول سره ملگری شوی هغه د خپل ځان دوهم مقام ټاکلی . همدا وجه وه چې د طالبانو د اسلامي تحريک دوهم

د ارواښاد رئيس الوزرا د وفات له امله د اسلامي امارت د مقام په نامه د ډاډ گيرني پيغامونه را رسيدلي دي

د اسلامي امارت د مشر تابه په نامه د اسلامي امارت د رئيس الوزرا ارواښاد ملا محمد رباني د مړينې له امله د هيواد د جهادي شخصيت مولوی محمد يونس خالص د ډاډ گيرني پيغام را رسيدلی دی قدرمن په خپل ژوند کې ډير دريدلي حالت

وليدل ډير د جنگ غواړه ملگري او تکره مجاهدين مو له لاسه ورکړل د مرحوم ملا محمد رباني مړينه زموږ لپاره لويه غميزه ده هغه زموږ د اوږدې مودې مجاهد ملگري و موږ د اسلامي امارت مشر تابه ته تسليت ورکوو چې د جهاد په اوږدو کې

موږ ته تجربه شوي ده کله چې به داسي غمجن حالت منخته راغی له هغې وروسته لوی خدای ﷻ په ډيرو لويو فتوحاتو نازولي يو غوښتل مې چې زه خپله درسم خود راپېښې شوي ناروغی له کبله زه هم بستر يم

د عاليقدر امير المومنين د عاليقدر امير المومنين د تعزيت گڼ شمير پيغامونه را رسيدلي دي

د پاکستان د کورنيو چارو دوزيره لاس د پاکستان د فوخي واکمن د تعزيت پيغام را رسيدلی دی

د قطر، متحده عربي اماراتو، عربي دولتونو د اولس مشرانو له لوري د ډاډ گيرني پيغامونه راغلي دي

د عاليقدر امير المومنين په نامه د اسلامي امارت د رئيس الوزرا ارواښاد ملا محمد رباني د وفات له امله د قطر د دولت دامير د ډاډ گيرني پيغام په دې شرحه را رسيدلی دی. عاليقدر امير المومنين السلام عليكم ورحمه الله وبركاته وبعده: په ژوري خواشينی سره مې د اسلامي امارت د رئيس الوزرا ارواښاد ملا محمد رباني د وفات خبر ترلاسه کړ له دې امله د خپلې ژوري خواشينی او ډاډ گيرني مراتب تاسو ته څرگندوم لوی خدای ﷻ دې په ارواښاد باندې رحم وکړي او د فردوس جنت دې ورپه برخه شي تاسو اود ارواښاد

کورنی او د افغانستان ټول ملت ته د جميل صبر هيله کوم انالله وانا اليه راجعون د قطر د دولت امير د بل خبر له مخې د عاليقدر امير المومنين په نامه د اسلامي امارت د رئيس الوزرا ارواښاد ملا محمد رباني د وفات له امله د متحده عربي اماراتو د مرستيال شيخ خليفه بن زيدال نحيان د ډاډ گيرني پيغام هم را رسيدلی دی. همدا راز د پاکستان د کورنيو چارو وزير معين حيدر د عاليقدر امير المومنين حضور ته د فاتحي کولو په نيت دعاو کړه او د خپل حکومت د خواخوږي پيغام يې وړاندې کړ.

همدارنگه د تسليت د پيغامونو په لړۍ کې د حرمين شرفين د خادم فهد بن عبدالعزيز ال سعود په کابل کې د سعودي عربستان استازي علي عبدالعزيز الجهني په المان کې د اسلامي امارت د استازي بشير احمد ابدالي په اروپا کې د اسلامي امارت استازي جنرال رحمت الله سافي په پاکستان کې د اکوړه خټک د الحقاڼيه دارلعلوم مدير مولانا سميع الحق په پاکستان کې د افغان اسلامي اژانس مسئول محمد يعقوب شرافت له لوري او همدارنگه د نړۍ له بيلا بيلو هيوادو د خواخوږي پيغامونه را رسيدلي دي.

د افغانستان د مشهورو راډیوونکو او حکومتي ادارو راپورتاژ

یادونه: درنو لوستونکو دا دی په کابل کې داسلامي امارت د مهمو ادارو راپورتاژ دوهمه برخه ستاسي په مخکي ډډو، او ددې روان راپورتاژ دريمه او وروستۍ برخه به په راتلونکي گڼه کې ولولئ.

پوهنه

په تیرو څو کلونو کې، د کتابونو د کمښت او چاپ ستونزه وه. خو ښوونکي او زده کوونکي موجود وو. اوس د تالیف او ترجمې ریاست لگیا دی د کتابونو د چاپ چارې سمبالوي او ځنې مدرسو ته د انوی چاپ کتابونه رسيدلي دي. د زده کوونکو د سالمې روزنې لپاره ديني کتابونه هم چاپېږي. چې له لمرني نه تر ثانوي دورې پورې، د هیواد هرې برخې ته دا کتابونه رسيدلي دي. دا استادانو د کمښت هم څه ستونزه وه خو اوس د استادانو د روزنې له پاره کورسونه دایر شوي. چې هم د ديني علومو او هم عصري دا لپاره استادان وروزي. پخوا هره ډوله، نهاري او لیلیه مدارس موجود وو خو اوس داسي پرېکړه سوي چې په لیلیه مدارسو کې به نهاري زده کوونکي هم زده کړه کوي چې، د ديني علومو تر څنگ اوس عصري علوم هم تدریس کېږي. په دارلحفاظونو کې د حفظ تر څنگ د هغو د لاریاتو معلوماتو لپاره اوس د نصاب له مخې نور علوم هم تدریس کېږي. درې ډوله مدارس اوس شته چې. نهاري، لیلیه او دارلحفاظونه دي چې ددې مدارسو لپاره د باتجربه او پوهو ښوونکو له لوري ښوونیز نصاب جوړ شو او د وزیرانو شورا تر نظر تیر شو او عالیقدر امیرالمومنین هم منظور کړ.

همدارنگه لږ د لوړې سوي مدارسو لپاره تر پورته ټولګیو پورې تعلیمي نصاب باندې کار روان دی. چې ديني کتابونو سره څنګ ته. هغه عصري کتابونه چې پخوا چاپ شوي دي د هغو د تصحیح کار روان دی.

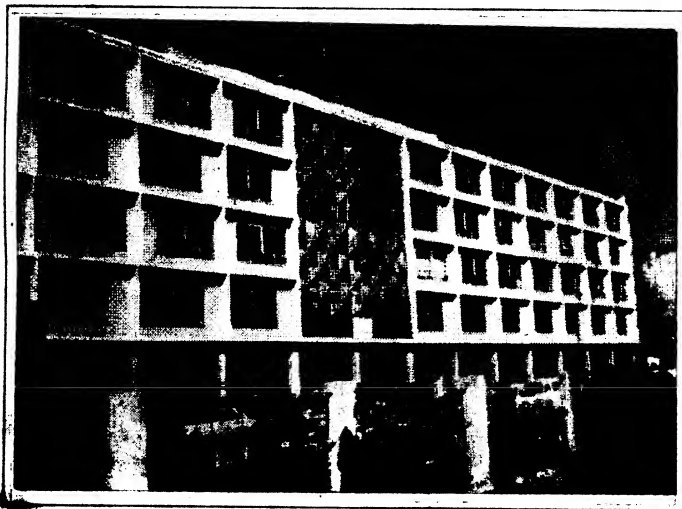
په تیرو کلونو کې د ثانوي دورې یا لېسې شته والي کم

وو یا پاملرنه دومره ورته نه وه شوي. او څه د جګړو خوراک شوي وو. او د زده کوونکو شمیر هم کم شوي وو.

خو اوس هغه لېسې چې له لمرې نه تر ثانوي دورې پورې زده کوونکي لري د لوړو زده کړو وزارت ته هر کال د لس زره نه زیات فارغ زده کوونکي معرفي کېږي. او د ضرورت په وخت که په کومه سیمه کې د ثانوي دورې یا لېسې موجودیت نوي نو هلته به لمرني ښوونځی ارتقا کوي د هغو لپاره به تر دولسم ټولګۍ پورې نوي لېسه جوړېږي.

د سړو سیمو د ديني مدارسو لپاره نوي تعلیمي نصاب عملي سوي دي او پروګرام منظم عملي کېږي. له طالب د داخلي په وخت ازموینه اخستل شوي ده او د تعلیمي کال په اوږدو کې به څلور میاشتني او کلنۍ ازموینه ترې اخستل کېږي. او هغه مدارس چې په گرمو سیمو کې دي يعي تعلیمي کال یې په سنبله کې شروع کېږي د هغه لپاره به هم دغه پروګرام عملي سي چې دي کار ته پوره پاملرنه سوي ده. او داسلامي امارت له لوري د پروګرام تایید شوی دی.

غوښتنه دا وه چې د هیوادوالو لپاره په ديني زده کړه کې د لوړو زده کړو زمینه برابره شي. او خپل خلک په عالی. اسلامي افغاني او ملي فکر وروزل شي نو ددې لپاره په کابل کې یوه ستره جامعه د جامعه فاروقیه په نوم تاسیس شوه، چې د لیلی لپاره ښه او مناسب ځای لري، د حدیثو دوره همدا اوس پیل دي او درې سوه زده کوونکي لري. او د هیواد له بیلابیلو سیمو پیاوړي استادان دلته تدریس کوي. او دلته یو لوی پرمختګ چې تر اوسه په افغانستان کې نه وو شوی دا دی چې پدې جامعه کې د فقي شریفی د تخصص پروګرام شروع دی او ډیر شمیر زده

د لويديځ پانگه وال نظام

اود تکنالوژۍ د لور تابه غرور

لپاره نه اخلاقي نورمونو ته اړتيا شته او نه د نړۍ د ملتونو ، قومونو ، ولسونو او خلکو تر مينځ د بشري مسالمت اميزه گډ ژوندانه اصل ته چې د ملگرو ملتونو د منشور اساس دی . خود خلیج له جگړې دوه کاله وروسته معلومه شوه

چې پر ټوله نړۍ باندې د امریکا د حاکمیت او سیادت په وړاندې بې شمیره پیچلي چلنجونه گواښونه او خطرونه موجود دي او کیدای شي د امریکایانو د تکبر او غرور خلی هم همداسې ونړیږي لکه څنگه چې د دنیا د یوه بل سپر پاور د غرور خلی را نسکور شو .

څرنگه چې د امریکایانو رویه او برخورد د نوري نړۍ د قضایاوو او اړوندو امورو په اړه جابرانه او تاجرانه دی نوله همدې امله د مختلفو خدعو چاودنو او نیرنگونو له لارې د هدف حصول د پانگه والي نړۍ د میکاولي دیپلوماسۍ اخلاقي اساس دی . د پانگه والي نړۍ د مبادیت پر ستانه پالیسی کرښې او خطونه په اوسني وخت کې د ټولې دنیا د وینو ولسونو لپاره د شک

همدا اوس د تکنالوژۍ په ډگر کې کومه لوړتیا په برخه شوي ده له همدې لوړتیا څخه په اقتصادي ، اجتماعي او سیاسي ډگرونو کې د نورو ټولنو د استثمار او غلامی لپاره په بې دریغه ډول کار اخلي د شوروي اتحاد له نړیدو او په خلیج کې د اسلامي نړۍ پر تیلو او طبیعي ذخایرو باندې د غربي اقتصادي فورمونو له قبضي وروسته لويديځه دنیا اوس په دې هڅه کې ده چې د جهان اقتصادي شریانونه ټول د مادیات او سرمایی په مکروبوونو باندې ولږل شي د امریکا د اوسني جمهور رئیس پلار جورج بش (مشر) چې په خپل وخت کې د امریکا جمهور رئیس وو د نړۍ د ټولو ممالکو سفیران سره را غونډ کړل او له غروره ډکه وینا یې ورته وکړه .

کله چې دغه غونډه ختمه شوه نو یوه مسلمان سفیر د خپل دولت خارجه وزارت ته په رپورت کې لیکلي وو . د بش د وینا لنډیز دا وو - امریکا د دنیا د تاج او راج د وراثت حقداره ده ددغه تاج او راج د مسائلو او پاللو

د معلوم انساني تاریخ له پیل څخه په ټولنیزو اقتصادي او فرهنګي ډگرونو کې د تحول او بدلون پروسه په بیلا بیلو جهتونو او اړخونو کې له منفي او مثبتو غونو سره جوخته روانه ده . که څه هم د بشري ټولنې د بدلون هره مرحله په خپل وخت او زمان کې د یو ډول ارتقايي خط سیر په دایرو کې سره را چورلي او دغه محوري چورلیخ لاتر اوسه پوري د تداوم او پایښت پر ډگر خوځنده او متحرک دی په شلمه پیړۍ کې د انساني تمدن تکامل که څه هم بشر له نویو پدیدو او نویو ارتقايي پړاوونو سره مخامخ کړی دی خو ورسره جوخت دغه ارتقاد فطرت پر خلاف انساني تمدن د الحاد او فاجعې د خطر له واقعی گواښ سره هم لاس او گریوان کړی دی . د بې شمیره اټومي بټیو جوړیدل او د بشر د اخلاقو د طبیعي او فطري نورمونو ویجاړول د لويديځ د نوي تکنالوژۍ هغه سوغاتونه دي چې په رښتیا سره یې زموږ خاورینه کړه د امحا او ویجاړیدو په درشل کې درولي ده غربي نړۍ ته چې

د سوداګرۍ وزارت

د تجارت وزارت د هخوا او هاند له امله . له ګاونډيو هيوادو سره ، د بندرو خلاصيدو او هيواد ته افغان ترانزيت هغه مالونه چې له پخوا د کراچي په بندر کې پراته وو د ملي تجارو له خوا هيواد ته ليرېدول شوي ، همدارنگه د ګاونډي هيواد ايران سره . دپولي په پړانستلو سره د تجارو لپاره ستونزي کمي شوي او اوس خپل مالونه اسانه او ارزانه خپل هيواد ته ليرېدوي ټولو ملي تجارو ته او يا هغو کسانو چې اوس يې په تجارت او سوداګرۍ لاس پورې کړی . د ستونزو د کمښت او د کار د اسانتيا په خاطر جواز نامي ویشل شويدي . د سوداګرۍ وزارت غواړي پدې لاره کې پري کنده ګام واخلي . همدارنگه د سوداګرۍ وزارت د لمړنيو موادو د نرخ په ټيټوالي کې هڅه کوي ترڅو د هيواد والو لپاره په دې لاره کې اسانتياوي را منځ ته کړي او ټول سوداګر دي کار ته وهڅوي او په ځانګړي توګه د سوداګرۍ وزارت هڅه کوي د غلي کمښت له منځه يوسي . چې څو مياشتي وړاندي يې د دري سوه زره ټنه غنمو تړون د پاکستان له حکومت سره لاسليک کړ چې اوس ددې غنمو د ليرېد کار روان دی . چې هيواد والو ته به په ټيټه بيه ویشل کيږي . همدارنگه د سوداګرۍ وزارت د تبليي موادو د کمښت احساس کړی او پدې لاره کې يې عملي ګام اخستي ، اود خصوصي سکتور له لاري

کوونکي اوس د تخصص لپاره داخيل شوي دي . اونمت دا دی چې په راتلونکي کې د سیرت تفسیر ، حدیثو او نورو څانګو کې د تخصص اخستلو لپاره زده کوونکي ومني او امید دی چې فاروقیه جامعه به په راتلونکي کې ددې علومو زده کړي د لوی مرکز په توګه ستر خدمت ترسره کړي . او هيله ده چې په راتلونکي کې نړيوال شهرت تر لاسه کړي . او د اسلامي نړۍ لپاره يو ستر مرکز وګرځي او همدا اوس اوس پدې جامعه کې د تر زورو تنو زیاتو کسانو لپاره د استوګني ځای شته . او هيله ده چې دا شمیر نور هم په څو کلونو کې لوړ شي د پوهني د چارو د پرمختګ لپاره څه مرسته شوي ده او ځني با احساسه کسانو په خپلو سیمو کې د مکاتبو لپاره کار کړی ده ، او هغه افغانان چې په بهر کې اوسي . هغوی د مکتب په تعمیر اود درسي موادو کې زیاته مرسته کړي ده . پخوا په افغانستان کې ديني مدارسو ته پاملرنه نه ده شوي . نو اسلامي امارت اوس هغه خلاصه کړي ده او د اړتيا له مخي او د نوي نسل د سالمې روزني لپاره ديني تعليم ته بايد زياته پاملرنه وشي او ځني خلک شک کوي چې امارت عصري تعليم ته پام نه کوي ، دا دی اوس په هره سيمه کې لېسې شته عصري ښوونځيو زيات پرمختګ کړی دی . استادانو ته فوق العاده معاشونه حواله شوي دي . او مدارس ښه تقويه شوي دي په افغانستان کې اوس (۳۵۰۰) لیلیه او نهاري مدرسي موجودي دي چې د يو ميليون شاو خوا زده کوونکي پکي زده کړي کوي ، او پدې مکتوبو کې د استادانو ماهورينو شمیره ۶۵۰۰۰ تنوته رسيږي او د اسلامي امارت له لوري معاش ورکول کيږي چې په ځيني ځايو کې د ليلي انتظام هم شوي دي .

ډول ډول گلدانونه لري چې د ماليار له لوري ښه څارنه او ساتنه کيږي همدارنگه د هوټل د مرمت لپاره ځانگړي گامونه پورته شوي يو ډول مخصوصي شيشي له عربي متحده اماراتو راوړل شوي او د هوټل د ماتو شيشو او ورسپورغونه شوي ده همدارنگه په بيلا بيلو دورو کې ، د هوټل فني پرسونل اداري پرسونل (۱۶۰) او (۱۶۵) پوري رسیده او بيا په بيلا بيلو دورو کې چې په هوټل کې کوم سيمنارونه او بلني ترسره شويدي ، عوايد يې د پام وړ دي او دراتلونکي لپاره ښه ترا پروگرامونه په پام کې دي .

معادن او صنايع

د سري او بريښنا فابريکه چې د سري فابريکي (۲۵) او بريښنا ډايندي (۲۹) کلونه اوږي ، د کار پيدې کلونو کې ترې پوره گټه اخستل شويده خو په تيرو شلو کلونو کې بيا په تيره په دې وروستيو (۱۲) کلونو کې چې يې کوم خارجي قراردادونه درلودل هغه له منځه تللي او د فابريکي پرزه جات او تجهيزات د کمښت له امله استهلاک شويدي ، چې دنه پاملرني له کبله توليد ، راغورځيدلی ، بلکي په توليد کې په ټننو کمښت راغلی . خو الحمد لله د اسلامي امارت له برياوو وروسته . د سري او بريښنا فابريکو لپاره نوی منظم پلان جوړ او د عمل چټک گامونه اوچت شوي او د تخنيکي پلوه يې هري ستونزي ته پوره پاملرنه وشوه ، چې د فابريکو توليد له (۸۰) ټنونه (۱۵۰) ټنو ته جگوالی وموند په کال ۱۴۱۹ کې د پلان له مخي له ۳۵۰۰۰ ټنو څخه تر ۳۷۷۲۳ ټنو پوري د توليد لوړ شو ، او د بريښنا

يې هم ملي سوداگرو ته زمينه برابره کړيده . چې تيلي مواد هيواد ته وليږدوي د تيلي موادو ویش د پمپ استشنو له لاري هم امارت او هم د خصوصي سکتور پروگرام پرمخ ځي د سوداگري وزارت د هڅو په لړ کې د سړکال ساختماني کارونه هم پرمخ روان دي چې يو هم د تجارت د اتاقونو د عمومي رياست (۱۸) پوپزه ودانۍ ده ، چې په راتلونکي کې به کار ته چمتو شي همدارنگه د مرکزي سيلو د ډوډۍ پخولو داشونه ، ډير ژر کار ته چمتو دي . چې له پخوا يې له کوم ملي سوداگر سره د تړون کار پای ته رسيدلی دی ، چې توليد به يې ښاريانوته د پخې ډوډۍ اړتيا کمه کړي .

د کانتيني نينتال هوټل او پوپزه ودانۍ چې له دفترونو تحويلخاني او کنفرانسونو له تالار پرته (۲۰۰) خوني د ميلمنو لپاره لري ، تر اوسه يې ۸۵ خوني فعالې او د گټي اخستو وړ دي . د کانتيني نينتال شرکت ، د هوټل داري نړيوال قبول شوي سيستم لري او ميلمنو ته پنځه ډوله عصري خوراک وړاندي کوي ، همدارنگه دې شرکت د کورنيو او باندنيو ميلمنو د جلب او جذب لپاره ځانگړي گامونه اخيستي . نو ځکه د شرکت مديره هيئت تل د نرخونو د ثابت ساتلو څارنه کوي . د شرکت عوائد د اتاقونو له کرائی د ډوډۍ پلورني د جامو او البسي مينځلو ، د کانونو او غرقو د گرم حمام ، له پيسو څخه دی . شرکت د ښکلا لپاره يو باب گلخانه او (۱۵۰۰) په شمير

د تیلو نماینده گي د پنبې او نباتي غوړو د فابریکو د ودانولو چاري سمبال شوي دي .
د حمل نقل چاري : تر (۸۳) پوري مختلف ډوله وسایط کارته چمتو شوي دي .

د شمال د تیلو کار خپرونه

د یو شتم کال په لمړیو کې د جوزجان د تیلو د څاگانو د کتنې لپاره د تیلو گاز د پلټنې ریاست له لوري یو پلای د انجنیر نجیب الله (تلاش) په مشرۍ تللی وو او هلته یې ددې څاگانو د زیانونو د معلومولو پوره جاج واخیست او د خپلې کتنې پایله یې مستولو چارواکو ته وسپارله . چې د راتلونکي لپاره ددې څاگانو د فنی تخنیکي او امنتې چارو ته پوره پاملرنه وشي (۱۲) .
نمبر ۱۲ : په چې تیرو رژیمونو کې کوم زیان اوښتی وو او یې د تیلو د غیر فني استخراج نه ناوړه گټه اخستل شوي وه اوس دوهم حل ترمیم شوی دی او په ۲۴ ساعته کې لس ټنه خالص تیل ورکوي او اوس د مختلفو فني طریقو له امله ۲۴ ساعته تولید ملو شو ته لوړ شوي ده د زمرد سای کان د ۲۴ میلونه تنو د استخراج توان لري . او څلور څاگان دلته شته چې د شیرغان شمال ۷۳ کیلومسري کې پروت دی چې له تخنیکي پلوه څه زیانونه هم ور اوښتي دي په سربل کې د انگوټ څاه ذخیره ۱۲ میلونه ټنه ثبت شوي ده چې ۱۴۲۱ کال کې ددې څاه د څارنې لپاره یو پلای لیرل شوي وو چې ۹ نمبر څاه په ورستیو کې کار ته چمتو شوه د خواجه کوگردک ۱۳ نمبر څاه پدې وروستیو کې پرانستل شوه

تولید ۱۲۵ میلونه کیلو واټه او په حقیقي توګه ۱۸۰.۸۰۰ میلونه کیلو واټه بریښنا تولید کړی ده .
په کال (۱۴۲۰) ۴۰ زره ټنه اود بریښنا تولید ۱۴۰ میلونه کیلو واټه ته لوړ شوي دی او په کال ۱۴۲۱ د پلان له مخې په عملي توګه ۴۶۳۵۶.۱۰۴ ټنه سره تولید او بریښنا د پلان له مخې ۱۹۳.۲۶۶ میلونه کیلو واټه ته اړسېږي چې په ریښتني توګه په کار کې دغه پرمختګ د عملي ګام اوچتولو اود مخلصو کارګرانو د فعالیت څرګندویه ده .

اوس پدې فابریکو کې د پرزه جاتو کمښت چې پخوا به بهر نه واردیدل اوس په خپلو ورکشافونو کې جوړېږي لکه : د پلو نژري پمپونه او د سلندر جوړول .

د مشبوع کوونکي برج جوړول هم د خپلو ورکشافونو پرمخ یو دی چې پخوا به له بحر نه واریدیدل ددریم نمبر بخار تولیدي دستگاه چې زیانمنه شوي وه . د مخصوصو نلونو د بدلون له کبله بیرته (۷۰) ټنه بخار ظرفیت په ساعت کې وموند . پنځم نمبر د بخار تولیدي دستگاه چې کار یې په ټپه ولاړ وو دوهم ځل کار ته چمتو شوه . همدارنګه هغه سکاره چې د بریښنا فابریکي لپاره له بهر نه په لوړه بیه راتله اوس په خپل هیواد کې له خپلو سکرو په فني ډول کار اخستل کېږي د اوبو سرولو پنځه دانې پکې د دوهم ځل لپاره فعالیت ته چمتو شوي دي .

د یوې نوي طرحې له امله په دې فابریکه کې د سلفر لرونکي گاز څخه گټه واخستل شوه د څښتو پخولو پټې چې په تیلو چلیده اوس د برق سیستم ورته ورسیده د پیخ دستگاه په صحې ډول اوس فعالیت کوي .

دکوک او فانتیا فابریکه په صحې ډول خپل محصولات بازار ته وړاندي کوي .

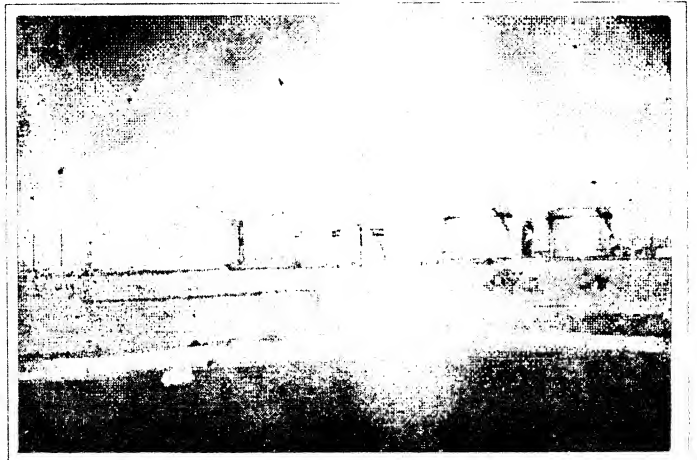
ددې فابریکې د ودانولو چاري چې د څلورو کلو څخه ځنډیدلي وي اوس یې د بیا رغاونې لپاره چټک ګامونه پورته شوي دي ، چې یو هم د سیاه جود اوبو بند جوړول ، د رحمانی مدرسي جوړول . د یو محراب نوي جامع جومات جوړول . د لیمو فارم ترڅنګ د نورو فارمونو ته هم پام اوښتی . مرکزي تخویلخانه او په فابریکه کې هم ځني د ودانولو چاري ترسره شوي دي . د بنگي پول ، چې د مخالفینو له خوا تخریب شوي وو اوس د دوهم ځل لپاره فعال شوی دی .

پارک کتاري را ګرځولو کار په بېره روان دی همدارنګه د ښاروالي اړوند ودانۍ د ترمیم کار هم تر لاس لاندې دی او اوس د پنځمې ناحیې د ودانۍ کار پای ته رسېدونکی دی ورسره په څلور لارو کې د ترافیکي جزیرو د ښکلا او رغونې کار هم ترسره شوی چې پدې ترافیکي جزیرو کې د دهن باغ او اړین څلور لاري جزیرو ترمیم او کلان پکښې کرل شوي دي. د سړکونو د کلدانونو، پروژې له لوري ددې کلدانونو د رغونې او سمسورتیا کار روان دی چې ډیر کلدانونه رغول شوي دي او د ځینو کار دوام لري.

د عمومي باغونو د رغونې او سمسورتیا کار هم پیل شو دی. د بابر شاه بڼ او کابل ژوبڼ کار تر ډیره خایه بشپړ شوي دي. د راپور له مخې کابل ښاروالي د خلکو د هوساینې لپاره څه نور هم د پام وړ کارونه کړي دي. چې د میوو او ترکاریو یو مارکیټ په مزدحمه سیمه کې موقعیت درلود چې د اورلګیدو خطر وو له دې لارې د وسایطو د تګ راتګ ستونزه هم وه اوس دا مارکیټ د بېرک چمن ته لیږدول شوي او کار یې نیژدې بشپړیدونکی دی. د چاپیریال او روغتیا ساتنې په نمت د ښار د پاکولو کار هم ترسره شوی دی. چې ۶۶۶۹ متر مکعب کثافات د ښار له بیلابیلو سیمو راټول شوي دي او د چمتلې دښتې ته وړل شوي دي همدارنګه ۱۴۴۹۸ متر مکعب کثافات د ښار څخه ټول مالومو ځایونو ته لیږدول شوي دي چې د پلان سره سم به د ښاره وایستل شي. همدارنګه سړکال (۲۱۰۰) اصلي زینتي نیالګي هم د ښار په مختلفو ساحو کې ایښودل شوي دي.

او د گاز له جریان څخه اوس د مزار شریف د کود وېرې فابریکه کار اخلې. چې دا کار پخپله افغاني انجرانو په پوره اخلاص ترسره کړی د تېم تاق ۱۸ نمبر څاه کار اوس په نوی کال کې پیل او روان دی چې په فعالیتو سره به یې د گاز په ډیرښت کې مرسته وکړي که دغه څاکان کټي اخستلو ته چمتو شي په ۲۴ ساعته کې به ۱۸۰ زره متره مکعب گاز لاس ته راشي خو په ځینو ځایونو کې د میټرونو د نشت له کبله تر اړتیا زیات گاز په مصرف رسېږي چې د چارواکو پوره پاملرنې ته اړتیا ده د یادونې وړ ده چې د گاز په لاس ته راوړنه به د برق زیات مصرف لږ او هغه ونې چې د سونګ لپاره پریکړې مخنیوی وشي او پدې توګه به د چاپیریال ساتنه وشي او پدې سیمه کې د پخو څاکانو د فعالیتو لپاره یواحې پنځلس زره امریکایی ډالرو ته اړتیا ده. چې دا ستونزه به په ډول حلولي شي.

کابل ښاروالي په تیر کال کې یو شمیر ټولګټې پروژې د (۱۶) میلیارډ افغانیو په ارزښت تر لاس لاندې نیولي چې پدې کار کې د ۴۵۲۵ متر مربع په مساحت د سړکونو ترمیم او داغکړي شوي دي چې ۱۷۶۷ متره مربع په مساحت مخ تاپي جوړي شوي دي.

همدارنګه ددې سړکونو د ساتنې په خاطر د سړکونو د دواړو غاړو ویالې هم جوړ شوي دي او یا تر کار لاندې دي. په ښار کې د پارکونو د ساتنې او څارنې لپاره چې د څارویو په څرځای اوښتی وو اوس ورته پاملرنه شوي ده او تر زرنگار

افغانستان ته د بریښنا د لېږدولو کار روان دی

د ۱۳ کیلو مترو په اوږدوالي د جرقدوق له سیمې څخه د بریښنا د مزدو غځولو کار روان دی

شرکت له رئیس ښاغلي بازار ادوایف او د ترکمنستان جمهوریت د انرژي د ساختمانونو د امر ښاغلي بازار ادوایف او د ترکمنستان جمهوریت د انرژي د ساختمانونو د امر ښاغلي محمد ایف سره د بریښنا رسولو د پروژې د کار د کړندي کولو او د دواړو هیوادونو ترمنځ د متقابلې همکاري په اړه خبري وکړي.

د ترکمنستان له جمهوریت څخه د افغانستان لوري ته د بریښنا د مزدو غځولو کار چې پخوا پیل شوی په بیرته دوام لري. د مجلې خبریال خبر راکړ: د بلخ د بریښنا د حوزي رئیس محترم ملا سید غلام مشوانی په دې وروستیو وختو کې د بریښنا د دغو مزدو غځولو د کار د بهیر د کتنې په ترڅ کې د افغان ترکمن د مختلط

د کنړ ولایت د شریعت ښاغلی راډیو پخپلو نشراتي فعالیتونو پیل وکړ

د کنړ ولایت د شریعت ښاغلی راډیو د دستگاه د نشراتي فعالیت د ۱۲ کلنۍ څنډ وروسته د ثور د میاشتې د ۸ نېټې په هیواد کې د مجاهدینو د بریالیتوب د کالیزې له امله بیا پیل شوه. د مجلې خبریال خبر راکړ: په غونډه کې چې له همدې امله جوړه شوې وه د کنړ والي محترم مولوی عبدالهادي اخندزاده د کنړ ولایت د اطلاعاتو او کلتور رئیس محترم مولوی شمس الدین منصور او نورو په هیواد کې د فرهنګي فعالیتونو او د مطبوعاتو او کلتوري برخو د ودې او پیاوړتیا په اړه اوږدې خبرې وکړې. د کنړ ولایت د شریعت ښاغلی راډیو دستگاه د سلو واټو په طاقت په منځنۍ څپو ۱۵۸۰ کیلو هرس فریکونسي سره پخپلو خپرونو پیل کړی دی.

د کابل او میدان ښار ترمنځ د سړک د دوهمې طبقې د اسفالت کار پیل شو

بهر وکوت او د کار د ښه والي په خاطر یې اړوندو چارواکو ته ګټوري لارښوونې وکړې ددغې کتنې په بهیر کې مربوطو مسئولینو او انجنیرانو په دې اړوند د فواید عامي محترم وزیر ته معلومات وړاندې کړه او دا چې یې ورکړ چې د خپلو دندو په تر سره کولو کې له هیڅ راز هلو ځلو څخه ډډه نه کوي.

د کابل ښار تر میدان ښار په لور د کابل - کندهار د لویې لارې د دوهمې طبقې د اسفالت کار د فواید عامي وزارت د کار د قواوو د لویې قوماندانې د کاري یونټ له خوا پیل شو. د مجلې خبریال خبر راکړ: د فواید عامي وزیر محترم مولوی احمد الله مطیع کابل او میدان ښار ترمنځ ددغه سړک د دوهمې طبقې د اسفالت

معذرت

خواننده گان گرامي: اکثر مضامين خلافت از ديگر ولايت و ياهم از خارج کشور به ما ميرسد، بناً درين شماره قلت مضامين دري داشتيم. اميد است در شماره های اينده مضامين دري هم داشته باشيم.

اداره

مالگيني خاوري او د ...

فيزيکي جوړښت د اصلاح لپاره د خړوبولو د اوبو څخه عار اخلي چې زيات کلسيم او مگنیشيم او کم سوډيم ولري.

دریم: مالگيني سوډيکي خاوري: (Salimne - sodic soils)

هغه خاوري ته وائي چې هم زياتي منحلې مالگي او هم زيات تعويضي سوډيم لري چې دا دواړه حالتونه د نبات پر وده ناوړه اغيزه کوي فزيکي حالت يې ښه او پي اچ $P H$ يې تر اته نيمو ۸.۵ کښته وي. اصلاح يې د سوډيک د خاورو په شان ده. دا ډول خاوري په هلمند او د کابل په بگرامي او پل چرخي کې ليدل شويدي.

د نباتاتو په وده باندې د مالگي اغيزي ټول نباتات تريوي اندازي د مالگو پواسطه متاثيره کيږي خود مالگو په مقابل کې د مقاومت له پلوه د نباتاتو طبقه بندي داسې ښودل شويده:

- ۱- هغه نباتات چې د مالگو په مقابل کې ښه مقاومت لري لکه وربني، چغندر، پومبه، پالک، او خرما.
- ۲- منځنۍ مقاومت لرونکي نباتات لکه غنم، کاهو، پتياتي، سپنسي، انگور، پياز، نخود، سيب، او نور.
- ۳- حساس نباتات لکه ملی، لوييا، شوتلي، شفتالو، زردالو، او توت مخکي له دې چې د مالگينو خاورو په اصلاح کولو پيل وشي بايد د خاوري ډول، د خاوري مشخصات د مالگي کيدو علت او اوبو کميت او کيفيت کړنيز عمليات او د خاورو سروې ترسره شي.

الکترونيکي ...

فرهنگ ځای ونيسي. امريکا هڅه کوي په راتلونکي کې د هر هيواد لپاره د هغوی په ژبه ځانگړي خپرونې چې د امريکا د سياسي تحليل بيانوونکي وي خپري کړي. د تلویزيوني خپرونو ترڅنگ راډيويي خپرونې، لکه بي بي سي، امريکا غږ، المان غږ، اسرائيل غږ، راډيو گاني چې د نړۍ لپاره په بيلا بيلو ژبو خپرونې لري. د خبر نړۍ يې انحصار کړي ځکه اوس د نورو هيوادو کورنۍ تلویزيوني خپرونې له خطر سره مخامخ دي او د غرب له لوري، سياسي، اقتصادي او فرهنگي کنترول تينگښت مومي او دا د انحصار يوه نوي طريقه ده، چې د الکترونيکي ښکېلاک نوم ورکول کيدای شي. د اسلامي حکومت لپاره پکار ده چې د تبليغاتو د اوږدې ناروغۍ او د ټولنې د انحراف د مخنيوي لپاره د خلکو بشپړه وقايعه وشي. د اسلامي کلتور معنويت، چې زموږ د ټولنې بنسټ جوړوي، د هيوادو په سياست او اقتصاد ژور اغيز لري او کلتور بايد د ټولنو برغولی وگڼل شي او اسلام يواځنی دين دي چې د ټولنې د ساتونکي حيثيت لري او يواځي اسلامي قانون دی چې په هر وخت کې په هره ټولنه کې د بشر لپاره د منلو او قبول وړ دی. نورو ټولنو چې انحرافي لاره نيولي يواځنی علت دا دی چې هغوی لاره ورکه کړي ده په بله روان دي پخواني دينو نه زاړه او له موده لويديلي ځکه خود بشر د غوښتنو ځواب هم نشي ویلی اسلامي حکومت بايد د اسلامي کلتور د ودې او پرمختگ لپاره پوره هڅه وکړي، ترڅو خپلو غوښتنو ته په اساسي توگه ځای ورکړي او د ټولنې د جوړښت ستونزه د تل لپاره له منځه ولاړه شي.

دري غشي ویش ...

څخه منځته ته راوړي. چې لوستونکي هغه موضوع په بيت کې داسې روښانه وويني. لکه څوک يې چې چاته په گوته وروښي. خوږموږ چاپيريال بل ډول دی. دلته هرڅوک له ځانه مخکي څوک نه خوښوي. د هېچا هم يوه بل ته سره څه نه لوريږي. وروڼو هم سره په خپل منځ کې نيت کم دی. هرڅوک نقاد دی اصلاح کار دی. او ټولني ته د نوښت منځته را وړونکي دی. دا وجه ده چې زموږ د ژبې تقريبا په پوره معيار سره موافقي ته نه دي رسيدلي. موږ مجبور يو چې د کاروان صيب په ډول دا خبره په وار وار له ځانه سره تکرار کړو چې:

کارونه يې مني خو به خامخاي پکي
که غزل هره مصره لکه خيام وليکم
کاروان

پای

(۱) د سهار ورځپاڼې سره مې ځکه نښه وکړه چې زه له نقادانو څخه ويرېږم د هيلې مجلې د دوه ويشتمې گڼې په ۱۴۱ مخ کې (د اتل ژړا) تر عنوان لاندې د محمورکوچې صيب يوه لنډه کيسه راغلي پدا خاطر که ما خپله کيسه (توره جملې) د دوهم ځل لپاره چاپ کړه. داړا پسي ونه وايي چې د لنډې کيسې موضوع يې غلا کړيده. ځکه چې زما او د کوچي صيب موضوع سره يوه. البته زما کيسه د ۱۳۹۷ هـ ل کال د اسدپرديارلسمه چاپ ده او دا گڼه هيله د ۱۳۷۹ هـ لمریز کال او لړم مياشتو لپاره د بې کس يار بيکس صيب تر امتياز لاندې د يون صيب فرهنگي او ټولنيزه ډله ده.

ACKU

Je
DS
371.2
F12
23

SHILAFAT

Monthly Magazine of the Islamic Emirate of Afghanistan

Est: April 1996 , Serial No 23 , Volume No 5 , issue No 9 (April 2001)

مسلمانان د وروستۍ زړيزې په ...

خلکو او خواکونو پرځای کول. خپل ځاني حق کتل یې ښکاره بیلګه ده. هغوی خپل دا اقدام د هیڅ نړیوال نورم خلاف ورزي نه کني. خو که بل څوک دا کار کوي نو امریکایی په راکتونو او توپونو ولي. په شلو قوانینو یې ملا متوي ان دا چې امریکا د عربي خلیج د اشتهمني لکه: تیل، ګاز، او سره د عربانو حق نه کني دا چې اوس د عرب قوم په ملکیت کې خدای ورکړي. نو امریکایان خدای ورباندې ملامت بولي (العیاذ بالله) په سعودی کې د امریکا سفیر د یوې بیانيې په ترڅ کې وویل: موږ ددې لپاره هلتمه ولاړو څو هغه خطاسمه کړو. کومه چې له رب څخه واقع شویده چې ثروت او شتمني زیرمي یې په دې سیمه کې پیدا کړي دي او منمنده او پرمختللي نړۍ بل ځای پرته ده نورب خطا شوي موږ به دا خطا په زور سموو. هغه وو چې د خپل زور ننداره یې په خلکو وکړه. په لکونو پوځ یې په دغه سیمه کې ځای پر ځای کړ. ډیر مسلمانان یې په یوه او بله پلمه د سره اوز پرته کښینول. دیوې احصایې لپه مخي چې د امریکا د دفاع وزیر له خولي خپره شوه. په خلیج کې یوازې د امریکایی پوځیانو کلني مصرف ۵۰ اریه ډالره کیږي. چې له همدې عربي حکومتونو د بودجي څخه اخیستل کیږي. نوکه په کومه سیمه کې لکه افغانستان یو مستحکم ریښتینی اسلامي نظام رامنځ ته کیږي او دنړۍ د عامه مسلمانانو د حقوقو د تثبیت غوښتنه

کوي. په دې کې به ضرور پورتنۍ موضوع هم راځي. چې دا د غرب لپاره د نه زغملو وړه ده. له همدې امله هغوی به افغانستان کې اسلامي امارت ته د نامطلوبه نظام په سترګه کوري.

نو دا چې په وروستۍ زړيزه کې خصوصاً د تسلیمي پېړۍ په نیمایي کې مسلمانان د عروج او زوال له داسې یو کیفیت څخه تیرېږي چې دا اشتراکیت اونورو بیلا بیلو ایډیالوژیکي ستونزو سره په تضاد کې دي. په دایي مهال کې یو ځل بیا داسې بریښي چې داسلامي ایډیالوژۍ پر وړاندې د غیر اسلامي ایډیالوژۍ متعهد عاملان د نیرو اسلافو لاره په وفاداري سره تعقیبوي. خوزموږ مسلمانانو لپاره دا له ارزښته ډکه خبره ده چې: زموږ ایمان دی چې ځواک او طاقت د حق تابع کیدای شي. ولي حق یې نشي تابع کیدلای.

والی الله المشتکي وبه المستعان
ماخوښه:

- ۱- الوطن مجله.
- ۲- ضرب مومن د ۱۴۲۱ هـ کال کلیکسون.
- ۳- د اسمع بن لادن په هکله د مقالو مجموعه.
- ۴- الوسط اونیزه عربي مجله.
- ۵- جنگ ورځپاڼه. پاکستان.
- ۶- د هیلې مجلې کالکڼه. ۱۳۷۹ ش.
- ۷- خلافت. مه کڼه کال ۱۴۱۹ ق.

پر باطل باندې د حق ...

د سلېولو دپاره ملاتړلي ده د نژادي لساني ایالتی او تهذيبی اختلافونو اچولو سره یې د هغوی د وحدت او ترقي په لاره کې ډول ډول خنډونه ایجاد کړي او غواړي چې د ټولو څخه یو ډول امریکا ژبه

دولتونه چې د شترګاو پلنګ به شاني هویت ولري به وجود راوړي. یوازمريکایی سیاست پوه. ډاکټر نیومن بهان، ددغې پالیسي په هکله په واشنګټن پوسټ کې لیکي: زه چې کورم د امریکې موجوده پالیسي د جنوب خلیج اسيا. منځنی اسيا په نسبت د تجار او رسوایی مرحلي ته رسیدلي ده او دغه حالت تر پیه همدا سي متشنج نه سي پاته کیدلای تاینېبي ډاکټریرانو مشهور مورخ او فیلسوف په دې هکله لیکي: امریکې دروم دامپراتوري په شاني وده اوانکشاف کوي او کله چې هغه امپراتوري د قدرت او ثروت لوړې درجې ته ورسیده. خپله په خپلو خونړو استعماري منکولو کې ایسر سوه دا ځکه چې قدرت او ثروت خپله متجاوز دی دغه تخریب او تجاوز تل شریږدي. او په ځینو ځمکونو کې او مدني منافعو د جلب په وخت کې پر خپل ځان هم رحم نه کوي دمخه تر هغه چې د مقاومت په ضد اختلاف له منځه ولاړسي خپله ضربه ځانته متوجه کوي او قدرت یې مضمحل کيږي قدرت غرور او نخوست پیدا کوي. ثروت فساد او بې عدالتي پیاوړي کوي همدغه دوه عامله وو چې د روم امپراتوري یې په کونډه وکړه امریکا هم ددغې ناروغۍ څخه جوړیدلای نه شي. اود مخه تر هغه یې چې د پښو واچوي باید د ازادو او مهنډو ملتونو حقایقو او ملي مناشیرو ته احترام او درناوي وکړي او د مطلق العنانې عرصه پای ته ورسوي.

دغې غونډې وړاندیز وکړ چې د اسیایي اقتصادي فورم لومړنۍ رسمي کنفرانس دي په ۲۰۰۳ میلادي کال کې د چین په سینهان کې وشي د غونډې په اعلامیه کې ویل شوي دي چې دغه تنظیم به د اسیا د اقتصاد او فرهنگ د غوړیدو او پرمختګ لاري په ګوته کوي او د اسیایي مارکیټونو ترمینځ به د ګډې همکارۍ روحیه رامنځ ته کوي په اسیا کې د دنیا د ټول نفوس نیمه برخه هستوګنه لري او اسیا د نړۍ تر نورو لویو وچو ستره او لویه ده. اسیایي مملکتونه په خپله یوه لویه دنیا ده او سترې طبیعي شتمنۍ پکښې زیرمه دي اسیایي ټولنې غواړي چې د غربي اقتصادي فورمونو له سود خورۍ څخه خلاص شي او د اسیایي ټولنو ترمینځ د اقتصادي ګډې همکارۍ لاري او چاري په منظمه توګه وسنډول شي. اسیا د فنونو، هنرونو او بیلابیلو فرهنگي حوزو ترمینځ د ګډې همکارۍ خورا په زړه پوري چانس او استعداد لري باید وویل شي چې ددغه اقتصادي پلاټ فورم تشکیل د نیکو اهدافو لپاره شوي دي زموږ بې وسه هیوادوال هیله لري چې دغه فورم به د افغانستان پر مظلومو خلکو باندې د نړیوالو بنديرونو ناروا عمل وغندي او د افغانستان اسلامي امارت ته چې د اسیا په زړه کې موقعیت لري د اسیا په اقتصادي بیدرغاونه کې په لوړ مقام او حیثیت سره وګوري

نړۍ کې دا مفکوره ورځ په ورځ قوت مومي چې د ډیوس د فورم په څیر باید یو داسې اقتصادي فورم په وروسته.

پاتې نړۍ کې تشکیل شي ترڅو د غرب د نوي تکنالوژي د استعماري اهدافو مخه ونیسي.

له نیکه مرغه په اسیا کې د چین د ولسي جمهوریت اقتصاد پوهان اوس اوس په دې هڅه کې دي چې د واشنګټن د مغرضانه تحرکاتو پر خلاف د اسیا لپاره د یوه اقتصادي فورم د جوړښت مفکوره زیاته تبلیغ کړي او په

دې لاره کې عملي اقدامات ترسره کړي ددغه نوي فورم د تشکیل لپاره څه موده وړاندې د چین د یهناڼ په ایالت کې د اسیایي هیوادونو د ځینو سیاست مدارانو لخوا یوه غونډه وشوه په دغه غونډه کې د پاکستان، ملایشیا، کوریا، ایران، سعودي عربستان، استرالیا، جاپان، بنگله دیش، برونای، کمبودیا، کرغیزستان، قزاقستان، منګولیا، نیپال، لاوس، سینگاپور، ترکمانستان، ازبکستان، تاجکستان، تایلند او ویتنام نماینده ګانو ګډون کړي وو.

دغې غونډې وړاندیز وکړ چې د اقتصادي پرمختګ لپاره باید د ډیوس د فورم په څیر یو اسیایي ارګان تشکیل شي ترڅو د غربي اقتصادي استثمار په مقابل کې د اسیا معیشت او اقتصاد له خطر څخه وژغوري.

او ابهام په پرده کې نغښتي دي اود دریمې نړۍ داسې کوم هیواد به وجود ونه لري چې دغربي دنیا د ګلوبالیزیشن د سیاست په وړاندې به شک او تردید ونه لري د واشنګټن د تکنالوژي عظمت طلبه سیاست د ځینو داسې غیر دولتي این جواو ګانو لخوا تعقیبېږي چې په ظاهره خو په جهاني سطحه د غربت او بې وسۍ د ګراف را ټیټدل خپل اساسي اهداف ګڼي خو په اصل کې یې هدف دادی چې د غرب اخلاق او غربي معاشرت د نوي تکنالوژي د عام استعمال تریلات فورم لاندې په نړۍ کې وپراړزي او خپاره کړي. د غربي نړۍ یو غیر دولتي فورم. هماغه د ډیوس په ښار کې د نړیوال اقتصاد فورم دی چې له ټولې نړۍ څخه د اقتصاد پوهانو او پانګه والو او د نویو تکنالوژیکي تولیدي موسساتو د مالکانو له تجمع او را ټولیدو څخه تشکیل شوي دي.

دغه فورم اکثره وخت د خپلو غونډو او میتینګونو په اجندا کې هغه مسایل ګډوي چې راسا د نړیوال اقتصاد له نمو او ودې سره تړاو لري د اسیایي هیوادونو له ځینو رهبرانو سره دا اندېښنه شته چې کیدای شي د ډیوس اقتصادي فورم هماغسې پالیسي پرمخ بوزي کومه پالیسي چې د شلمې پیړۍ د پیل په لسیزه کې یوې برطانوي کمپنۍ د هندوستان د نیمې وچې د نیولو په غرض غوره کړې وه په دریمه

ليکنه: علامه عبدالفتاح ابوغده
ژباړه: محمدوزیر حامد
پنځمه برخه

د وخت ارزښت او ساتنه

له مخي شميرل کيږي (۲) ته نه گوري چې دی وايي که يو حديث به مو پنځوس ځله ونه ليکو هغه مو کره حديث نه باله

کوم حديث چې يحيى بن معين نه پيژني هغه حديث ندي

امام احمد بن حنبل رحمه الله وايي هر حديث چې يحيى بن معين يې نه پيژني هغه حديث ندي يحيى بن معين هغه سړی دی چې خدای ﷻ ددې لوی کار له پاره پيدا کړی دی د دروغ غږولو دروغ څرگندوي.

ابوحاتم الرازي وايي چې کله کوم د بغداد اوسيدونکی وويني چې له احمد بن حنبل سره مينه لري نو پوهه شه چې دا د سنت طريقي پيرو دی. او که له يحيى بن معين سره يې بغض او کينه لرله نو پوهه شه چې کذاب او دروغ غږن دی. يحيى بن معين د علم په زده کړه او خپرولو کې د ځانگړي طريقي څښتن دی. چې يوه خبر يې له خولي وتلي وي نو هغه د محدثينو او علماو له پاره د علم په زده کړه او ادا کې يو دستور او ميتود گرځيدلی وي. د بيلگي په توگه دده دا خبر چې وايي: اذا كتبت فقمش واذا حدثت ففتش. ژباړه: کله چې څه ليکي نو هرڅه چې اوري هغه ليکه او جمع کوه يې. او چې کله حديث بيانوي نو تفتيش او پلټنه کوه.

(د ابن معين د کتابونو ډيرښت)

حافظ صالح بن احمد وايي: ماله ابو عبدالله محمد بن عبدالله څخه اوريدلي

حديث اوريدلي دي. هغه علما چې له ده څخه يې حديث اوريدلي دي د يو څو مشهورو څيرو نومونه يې په لاندې ډول دي.

امام احمد بن حنبل، امام بخاري، امام مسلم، امام ابوداود، عباس السدوري (البغدادي)، چې دده د علم راوي هم دی، ابو ذرعه الرازي، ابوحاتم الرازي، عثمان بن سعيد الدارمي، ابويعلي الموصلي رحمهم الله تعالى او نور ډير چې له شميره وتلي دي.

په خپل لاس لس لکه حديث ليکل

علي بن المديني وايي د يحيى بن معين په څير لوی عالم هيڅ ځای نشته. عبدالخالق بن منصور وايي: ما عبدالله بن الرومي ته وويل چې د علم الحديث له ځيني پوهانو چې د يحيى بن معين حديث بيانوي نو وايي: ماته هغه چا حديث بيان کړي چې د ځمکي په مخ له ده څخه لوی عالم نشته. ابن الرومي وويل ته ولي تعجب کوي؟ ما له علي بن المديني څخه اوريدلي چې ويل يې: مادده په څير هيڅوک ندي ليدلي د ادم عليه السلام له وخته رانيولي بل هيچا به د يحيى بن معين غوندي حديث نه وي ليکلي.

محمد بن نصر المروزي وايي ماله يحيى بن معين څخه اوريدلي چې ويل يې: ما په خپل لاس لس لکه حديث شريف ليکلي دي. (۱) ذهبي وايي که يو حديث مکرر ذکر شوی وي هم هغه د سند

د تيري کيسي د وضاحت له پاره به بده نه وي چې د يحيى بن معين په ژوند لنډې خبرې وکړو. (۱) حافظ ذهبي په خپل کتاب سير اعلام النبلا ۷۱۱۱۰ کې د يحيى بن معين په ژوندليک کې وايي: د حافظانو سرخيل، د محدثينو استاد، ابو ذکريا يحيى بن معين بن عون بن زياد بن بسطام له اړه عرب نه و. خو د بني مره له قبيلې سره يې ولاړلوده او له همدې کبله ورته المري هم ويل کيږي څرنگه چې په بغداد کې زيږيدلی او هوري لوی شوی نو ځکه البغدادي هم ياد يږي دی خورا لوی محدث و.

په بغداد کې په کال ۱۵۸ هـ کې زيږيدلی دی او همدلته لوی شوي دی. د لسو کلونو په عمر يې د علم ليکل پيل کړل. دده پلار معين د عبدالله بن مالک له هوښيارو کاتبانو څخه و. او د (ري) په خراج باندي يې مقرر کړی و. ده خپل زوی يحيى ته لس لکه درهم په ميراث پرېښودل او هغه ټول د علم الحديث په زده کړه کې مصرف کړل ان چې د بوبت تسمه هم نشوه ورته پاتي. حديث يې له دې نامتو علماو څخه اوريدلي دي لکه: عبدالله بن المبارك، هشيم بن بشير، اسماعيل بن عياش، سفيان بن عيينه، عبدالرزاق الصنعاني - (ديمن)، وكيغ بن الجراح، يحيى بن سعيد القطان، عبدالرحمن بن المهدي. رحمهم الله تعالى. له دې پرته په عراق، شام، جزيره، مصر او حجاز کې يې هم له ډيرو علماو څخه

دي چې ويل يې ما له خپله پلازه اوریدلي هغه ويل: یحی بن معین یو سل او خوارلس ۱۱۴ صندوقه کتابونه پري ایښي دي. او داراز څلور لوی او خورا ستري کڅوړي نوري هم وي چې له کتابونو ډکي وي.

(ابن معین له رسول الله څخه دروغ لري کول)

یحی بن معین به چې کله حج ته تلونو د مدینې منورې په لاره به ورتو. او له حج څخه به چې بیرته راستنیدو بیا به هم د مدینې په لاره راستنیدو. کله یې چې په کال ۲۳۳ هـ کې د حج اراده وکړه نو د ذوالقعدې په دروېشتم باندې وفات شو. چې کله د مدینې خلک دده په راتګ او دلته په وفات کیدو باندې خبر شول ټول ورته حاضر شول او د بنو هاشم کورنۍ دده د غسل له پاره هغه تخته راوايستله چې په هغه باندې یې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته غسل ورکړی و او ده ته یې هم په هغه تخته غسل ورکړي جنازه یې وشوه او د بقیع په هدیره کې یې دفن کړ.

نو خلکو به ویل چې دا هغه څوک دی چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث یې له دروغونو خبرو څخه ساتل - رحمه الله تعالی.

د ابن معین او دهغه د استاد محمد بن الفضل د کیسي تفصیل

د یحی بن معین له خپل استاد محمد بن الفضل څخه په دې تیر حدیث روایت کولو کې غوره لطائف او په زړه پوري

ګټي دي. ځکه چې یحی بن معین (چې موږ یې مخکې د لنډوژوندلیک یادونه وکړه) له خپل استاد محمد بن الفضل السدوسي البصري (العارم) څخه په اوله ناسته کې وغوښتل چې دا حدیث ورته بیان کړي کله چې هغه د (حدثنا حماد بن سلمه) په جمله سره حدیث بیانول ورته پیل کړل یحی ورته وویل: چې له کتاب څخه دي راته قرات کړي وایي.

یحی دا غوښتنه د زیات ثبات او توثیق له پاره وکړه.

ځکه دا ثابته ده چې محمد بن الفضل ثبت، مامون او ریښتوني حافظ دی او له نامتو ثقافتو څخه شمیرل کېږي. خو یحی بن معین بیا هم له کتاب څخه د قرات غوښتنه کوي نو معلومه شوه چې موخه یې زیات ثبات او کره والی دی.

په پنځمه هجري پېړۍ کې چې هلته لամدرسي نه وي موجودي محدثینو به د خپل عادت له مخې طالبانو ته حدیث شریف په جومات کې بیانول او که به په جومات کې نه ځاییدل نو په یوه بل پراخه ځای کې او که به د طالبانو شمیر لږ وو د کور په دروازه کې به یې هم ورته بیانول. محمد بن الفضل دا تیر حدیث شریف یحی بن معین ته د کور په وره کې بیان کړی دی.

کله چې محمد بن الفضل ولاړ شو څو له خپله کوره کتاب راواخلي او له هغه څخه ده ته حدیث بیان کړي نو

یحی وویریده چې محمد کورته ځي او بیا کتاب راوړي داسې نه چې په دې لنډه موده کې هغه ته څه مانع پیدا شي نو بیا به ددې حدیث اوریدل ورڅخه پاتې شي ځکه یې هغه له لمنې څخه ونيو او کورته له ننوتلو څخه یې منعه کړ څو له یادو حدیث ورته بیان کړي. دا ځکه چې دی د حدیث د اوریدلو ډیر زیات حریص و او ویریده چې په څه عارض او مانع سره د حدیث اوریدل ورڅخه پاتې نشي.

نو ورته ویی ویل: اوس یې له یادو راته املاکړه ځکه ویرېږم چې بیا به دي نه وینم او ژوند ډیر خنډ ونه لري. نو محمد حدیث یو ځل له یادو ورته بیان کړ او بیا له کتاب څخه یې د دویم ځل له پاره بیا ورته قرات کړ.

دا کیسه موږ ته راښیي چې یحی بن معین په وخت باندې څومره حریص و؟! او د علم د زده کړې یې څومره ساتنه کوله؟!.

څومره توثیق او ټینګار یې کاوه او د استفادې له پاره یې څومره بېړه کوله د علم په ترلاسه کولو کې له سستي او غفلت څخه څومره لیري و او د ژوند له خنډونو او موانعو څخه څومره زیات ویریده؟! (۱) له دې کوچنۍ پېښې څخه پتیلای شو چې امام یحی بن معین دوخت څومره زیاته ساتنه کوله او پوهه شو چې څنګه یحی بن معین وکولای شو څو په خپل لاس لکه حدیث شریف ولیکي په

ښارونو وگرځي له استادانو حديث واوري او چې څه يې اوريدلي وي هغه په زرگونو د حديثو طالبانو ته بيان کړي .

هوکي ! په دې منقبت او لوړه درجه کې يحيى بن معين يواځې ندى چې بل سارى نلري بلکې امام على بن المدينى . احمد بن حنبل . امام بخارى . امام مسلم . امام ابوداود . امام ترمذى . امام نسائى . رحمهم الله تعالى . او ددوى امثال هم دده په خير وشميره .

د جاحظ ، فتح بن خاقان او قاضى اسماعيل ، علمي حرص
خطيب بغدادى په خپل کتاب (تقييد العلم) مخ ۱۳۹ کې له ابوالعباس المبرد څخه روايت کوي مېرډ وايي : ما د دريوکسو په خير د علم حرص په بل هېچا کې ندى ليدلى .

يو د اديبانو نامتو امام عمرو بن بحر الجاحظ چې په کال ۱۶۳ هـ کې زيږيدلى او په ۲۵۵ هـ کې وفات شوى دويم فتح بن خاقان چې يوله اذکياو څخه و . لوى اديب او ښه شاعر و . د باچايانو له کورنى څخه و . د خليفه متوکل عباسى وزير و . او هغه د ورور په سترگه ورته کتل . له مختلفو ځايونو څخه يې د کتابونو يوه ستره خزانه را يو ځاى کړې وه .

دى په کال ۲۴۷ هـ کې وفات شوى دريم لوى امام او فقيه قاضى اسماعيل

بن اسحاق المالکى البغدادى و . چې په کال ۲۰۰ هـ کې زيږيدلى او په ۲۸۲ هـ کې وفات شو دى .

د حافظ لاس ته به چې څه ډول کتاب ورغى سرتر پايه به يې مطالعه کړ ان تر دې پورې چې د کاتبانو او وراقينو د کانونه به يې په کرا ونيول او ټوله شپه به يې کتابونه پکې مطالعه کول . فتح بن خاقان به په لستونى يا بل څه کې کتاب ورسره اخيستى و چې کله به د باچا (متوکل) له دربار څخه د لمانځه يا کومې بلې پلمې په جوړولو سره ووت نو کتاب به يې راوايست او په لاره به روان و مطالعه به يې کوله . ترڅو به چې خپل د مقصد ځاى ته ورسېده . او چې بيرته به راستنېده بيا به يې په لاره کې مطالعه کوله د متوکل په مجلس کې به چې ناست و او هغه به د باندې ووت نوده به له لستونى څخه کتاب را وايست او ترڅو به چې هغه نه ورغلى ده به مطالعه کوله . او د قاضى اسماعيل بن اسحاق مجلس ته به چې هر ځل زه ورتلم نو خامخا به مى دده په لاس کې کتاب لیده . او په مطالعه به بوخت و .

او يا به يې د کوم کتاب د غوښتلو له پاره کتابونه سره اړول . يا به يې کتابونه پاکول .
د ياقوت الحموي له کتاب (معجم الادبا) د جاحظ ژوند ليک مخ ۱۶ ۷۵۸

لمن ليکونه

(۱) د يحيى بن معين ژوند ليک په دې ځاى کې ذکر کول که څه هم د کتاب له اساسي موضوع سره اړخ نه لگوي خو د تيري شوي مطلوب کيسې له پاره گټه لري .
بښنه غواړم .

(۱) محمد ثين د رسول الله صلى الله عليه وسلم . صحابي . تابعى . هري خبرې او کلمي ته حديث وايي د مشکل او مبهم لفظ تفسير او داسې نور چې په سند سره روايت شي حديث بلل کيږي .
(۲) د بيلگې په توگه که يو حديث په لسو سندونو سره روايت کړل شي نو هغه دوي لس حديث بولي . (ژباړن)

(۱) امام نورى رحمه الله تعالى د خپل کتاب (المجموع) په اوږده سريزه ۶۸/۱ په باب ادا ب المتعلم کې ليکي : يوله ادا ب و د متعلم څخه داده چې لوى همت ولري که زيات څه تر لاسه کولای شي نو په لېږ شي باندې نه راضى کيږي . او په خپل مصروفيت کې تاخير نه کوي که يوه فائده تر لاسه کول ممکنه وي نو هغه نه وروسته کوي که څه هم ډاډه وي چې وروسته تر لاسه کيدای شي ځکه د تاخير کولو له پاره زيات خنډونه او افتونه دي او بل دا چې په بل وخت کې عين شي نه تر لاسه کيږي بلکې بدل شوى وي .

درې غشي ویشتونکي

جلال خېلواک غوست

او نور... زه دانستم ویلی چې کني موږ
دا درې تنه سالاران لرو. ځکه چې د
سایل صیب له نوم څخه وروسته د
اونور) مشخص توري ولیکه. ماویل
هسي نه چې خبرې مې د چا د زړه د
ماتیدو سبب شي. الحمد الله ډیر نور
ځوانان موهم غواړي چې د ښکلا د قاتل
د قصاص پر وخت د همزولو سره امنیت
وساتي. د مثال په ډول: پیکار صیب کار

شروع کړي چې خپل خواره واره غشي
کمر بند ته واچوي او ځان پر ذکر شوي
ورځ د امنیت ساتلو اصل ثابت کړي مگر
دلته به یواځې د همدې لیکنې د
ښکلا له پاره د هغو غشو پر سرعت
هدف د ویشو پر څرنگوالي او نورو
ځانګړو مشخصاتو باندې وږغیږو چې
ځینې د چا د ښکلي ښاپیری په ورغوي
کې ځینې د چالو ستوري څخه په ډکه لمن
کې دي. او څوک چې داسې پوښتنه کوي
(د وینورنګ په لمبو څنګه ښکاري؟)
نو خامخا به غشي ورسره وي. او دا هم
کیدای شي چې د یوه داسې قاتل د سر
لپاره یې ساتلي وي چې قوم یې ترینه
وژلی او قومولي یې ترینه وژلي ده
زما د جرم دلیل دا وو پښتنو ملګرو

چې ددې خپلې پښتونخوا نه مې کشمیر جوړاوه
د وینورنګ په ۴ مخ

دامنم چې زموږ شاعرانو به هر وخت د
شهیدانو صفتونه کول. کله به یې حوري
ورته له خدایه غوښتي. کله به یې اوه
واړه جنتونه منسوبول او کله به یې د هغه
وینې او زخمو نه یادول خوداسي یې نه
ورته ویل چې:

ته چې دارنګه روان یې د جنت په طرف باندي
ای شهید پرېږدي چاته وران کارونه ددې ځمکې
ستوري په لمن کې ۱۸۶ مخ

ځینو یې له کتونو څخه پښې را ښکته
کړي او خالي یې اوس د ښکلا د ښه
رنګ قاتل د اعدام خبر اوریدلی دی.
ځینې را روان دي. څوک به را وانیږي
او څوک به را ورسېږي

خو ددې ټولو زلمو شاعرانو په
سر کې داسې غښتلي او تکره کسان هم
لرو. چې تیار یې کمر بندونه له غشو
ډک د هنر لېندې په لاس کې اود ښکلا د
بدرنګ قاتل د اعدام په میدان کې به
د لومړي تکبیر د ویلو انتظار کوي.
دوی ته به انشالله د ښکلا د بدرنګ
قاتل د اعدام پوړ ورځ د لومړي تکبیر د
ویلو پروخت د هر رنګ چپو احساساتو
او ګډو څرګندونو په مقابل کې د امنیت
سخته ذمه واري ورسپارل کیږي. دا
چې د ښکلا بدرنګ قاتل به څوک
اعداموي دا بېله خبره ده او له ځانګړي
زاویې څخه کتنه غواړي. که چیرې
موږ د زلمو شاعرانو د طبقه بندۍ
پروخت لږ گستاخي نوره هم روا وګڼو.
نو دا کسان به زموږ ددې فرهنګي یون
په سر کې هغه ځوان او تکره غشي
ویشتونکي ثابت شي. چې د هر رنګه
ښکار چل یې زده او هر رنګه ښه
ویشتلی شي لکه پیر محمد کاروان
درویش درانی. رحمت شاه سایل

پوهیږم ځینې لوستونکي به دافکر وکړي
چې بیا موضوع ترینه ورکه شوي نو دا
جنجال یې رامخې ته کړي دی. زه د هر
یوه خبره تائیدوم. خوله خپلې خوا ورته دا
وايم چې نن خپله د خپلې پوهې او
عقیدې لخوا دومره تر فشار لاندې
راغلی يم چې په زوره مې باید په اسانه
څه لیکلر ته وهڅولی شي. زه شعر
لولم. دیم او ډیر یې وایم. شعر ماته
خوند راکړي هر رقم چې وي زه چې په
کومه پایانه باندي وویتم لولم یې او که
چیرته یې اورم نو آرام غوږ ورته نیسم. د
مثال په ډول زه داسې بیتونه:

کله لري میکدي ته بري میکدي ته
هغه رند یمه چې دروممه هري هري میکدي ته
تیروتم دیار په سترگو کله باز کله شاهین شم
ماوي راغی له جومات نه برگ وزي میکدي ته
د ښاپیری ورغوی: ۱۵۲ مخ

په عمومي ډول په کمر بند کې تیار د
لېندې لپاره عیار او ایښودل شوي غشي
بولم. زموږ ښکلی پښتو الحمد الله نن
سبا ښه ښایسته او بې شماره شاعران لري
که چیرې موږ ورته په عین مهال کې
یوه صحنه جوړه کړو کیدای شي چې
هره ډله یې راته روښانه شي او ورسره
بلد شو. زموږ ځینې شاعران ايله اوس
را وینئ شوي.

خلافت

میا شتبی

دینی، علمی، سیاسی او تہلنیزہ خپرونه

مرحوم الحاج ملا محمد رباني
دخدای یونیکمرغه انسان ووهغه
که په سنکر کی مجاهدو وکه په
ممبر واعظ وواو که په اداره کی
حاکم ووتول کردار اور فتاری
دخدای درضا لپاره وو

در نین الوزاء الحاج ملا محمد رباني پر مرینه

دعالمیر امیر المومنین دتوت پیغام

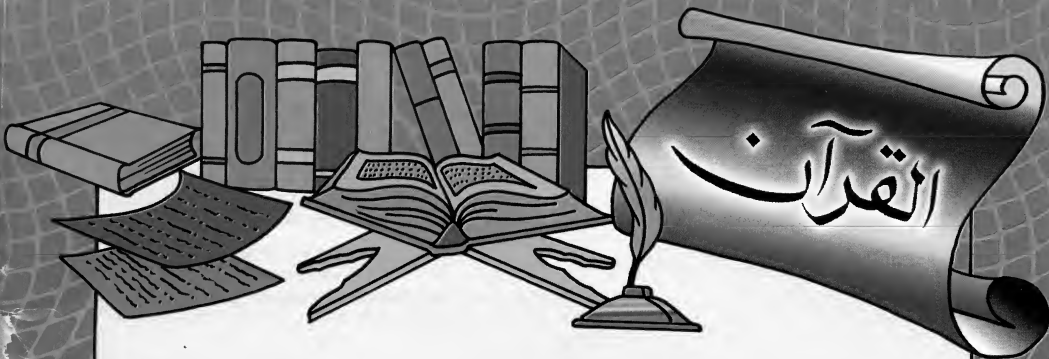
توجه به اطفال توجه
به آینده کشور است

مساحه باجده تن از زبای که در شفاخانه های کشور
خدمات طبی را انجام میدهند

دلویدیخ پاکوال نظام
دکنالوژی دلوورتا به غرور

سورغر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یریدون ان یطفئوا نور الله بافواههم و یابی الله الا ان یتم
نوره ولو کره الکفرون ﴿٢٨﴾ توبه

ژباړه:

اراده لري دغه «کتایان» دا چې مړ کړي نور (رڼا) شریعت د الله په خولو خپلو او منع راوړي «
نه خونبوي» الله مگر دا چې پوره کړي نور «رڼا» خپله «چې شعلي یې په هر طرف خوري
شي» او اگر که بد گڼي «دا کار» کافران

تفسیر:

یعني لکه چې د خالص توحید او د اسلام د لمر پلوشي راڅرگندي شو دي، بیا نو دغه گدي
ودې خبرې او د شرک دعوي چیرې پرمخ تلې او خوړیدلې شي. دا چې څوک کوښښ کوي چې بې
حقیقته او بې معنی خبرې جوړې کړي، او د بې ځایه بحثونو او مجادلو په زور د حق نور «رڼا»
بې رونقه «تنه» کړي داسې مثال لري چې کوم ناپوه سړی غواړي د خولي په پوکي د لمر یا
د سپوږمۍ رڼا «رڼا» مړه یا تنه کړي هر څومره که دي وسوځي - او خپل ځان نیني، نیني
کړي. مگر بیا هم د الله د دین نور په پوره ډول سره خوړېږي - او خپلو پلوشو او وړانگو سره
نړۍ روښانوي.

چې رب بل کړي غټ څراغ له ښه تدبیره
چا چې پوکي نوبه سوځي خپله ږیره
او داڅکه چې د رب څراغ خو نه مړي
او چې پوشي نولښه شي مستدیره